

ב"ה

אין ליכט פון תורה

מקראות גדולות - כתובים

נחמייה

עם ח"י פירוזים

בלשון הקודש

עם פירוש עברי טיטש

886

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק.
שנת תשס"א לפ"ק

מקראות גדולות

ספר

דניאל עזרא נחמה

מן עשרים וארבעה

באותיות גדולות, ובכל פאר וויפי אשר עוד לא היה לעולמים
מונגה, ומדויק היטב על פי המסורה, עם ח"י פירושים
חדשים גם ישנים. מגנולי המפורשים הראשונים והאחרונים ואלה הם:

- (ח) פ"י הדריך { מונחים כל השגיאות אשר נפל
  - (ט) פ"י דחלבץ { בס בדרכם אחרים.
  - (י) מנוחת שי. מנוקד היטב עם העותות רבות.
  - (ז) פ"י רישי, שלם. כאשר בספרות ישנים.
  - (ד) פ"י ابن עוזרא, על גבאיים האחרוניים ועל כתובים, יא) מצודת דוד { מונחים ומתקנים היטב מאו"ר,
  - יב) מצודת ציז'ן { פ"י אבן עוזרא, על ישעיה.
  - (ג) הגנות הנר"ב, מהאנון ר' ישעיה ברלין וציל.
  - (ה) פ"י מהרי קרא, הוועתק מכ"י ישן בחוב על קלף, לפניו שיש מאות ושלשים שנה. יד) תולדות אהרן, מסומן בסימנים מדוייקים.
  - (ט) ציוני המסורה, כולם, לא יחתר דבר.

ולמ"ע לאיו פ Spiro העוו"א האלה החווים לאלה אשר לא יבינו בטוב הפירושים האלה, והפuzzים גם הם להתחמת
באופן של חכמיים, ולהבות כתובם. הוספנו עליהם עוד פירושים אחרים וקורים בשפת הירוט-המודרנית.
מעוגנים פטורי ובוחנו הראשונים והאחרונים, למשל, היו כבאר מוש חים, לשנתה כמהם כל צמא לדבר ר' ז. והם:
ט) פ"י ע"ט על כל הנץ, מתוקן היטב מאו"ר ביתר י"ז) נישלי חכמיים, פ"י יקר חדש, מפרש כל פטוק
שנתן העט הננדפס בכל פטורי הנץ. ע"ט משל ערב ומתקלחן מוא"ר.

יח) ליקוטי יקרים, מפרש כל דרך ודרך, מלוקט מגנולי המפורשים הראשונים והאחרונים, הכל מהה:
ט) אלשיך הקדושים. ג) אברבנאל. ג) אבן צורא. ד) אבן משה. א) אכורות טהרותות. ז) ארץ החיים.
ט) אמרתו בינה. ט) אוולה עקב. י) אהבתה יונתן. ט) אדרת אליהו. ט) אוור עליים. ט) באור שביע. ט) בינה לעתים.
ט) גלי זיא. ט) דרכי וויפי. ט) דרכן טמואל. ט) דבורי שאלו. ט) זיקן אהרן. ט) רוע ברך.
ט) חזון למועד. ט) חזה צין. ט) ילקוט הדאכני. ט) ילקוט השטענני. ט) ילקוט בגבור. ט) ילקוט חרש.
ט) כל פז. ט) כל חפן. ט) בכף רגניות. ט) כפלים לחושחה. ט) מדרשת רבבה. ט) מדריש גיגעלם. ט) מדרש
שכמוני. ט) מדרש רוד. ט) מדרש הפלזיות. ט) מהרי צידרין. ט) מבכיים. ט) טרמב"ט.
ט) ערבי נחלה. ט) פנוי אורו' ומוא. ט) פרקי דר"א. ט) פרישת דרכיהם. ט) ר' צידרין. ט) שמן המר. ט) שוחר מופ.
ט) ררכ"ז. ט) רדר"ק. ט) רלבג. ט) ראש אמנה: י) רבבו הוזב. ט) רוקאנס. ט) שמן המר. ט) שוחר מופ.
ט) ישנן הטוב. ט) חנאג דרב ליליו. ט) תנחכה. ט) התקומי והדר. ט) תלדותות נה. ט) תאומי צביה.

לובליין

בדפוס המכובח של החותמים המפורטים

הרבני הנגיד טוה' משה נ"י שנידעתער, והגנירה האלמנה מרה נחמה ותהי
אשתה המנוח ר' יעקב ול היישענהארן.

שנה להוֹא שַׁמְתָה דֵי אֶלְהָא מִבְרָך לְפִיק

עשרה וארבעה ספרים

סדרם. מהותם. שמות מהבריחם והמעתיקם.

ה' סדרן של נביאים. יהושע ושופטים שמואל ומלאכי יוריה והזקאל ישעיה ושנים עשר. סדרן של כתובים. רות וספר תהילים ואויב ומשל' קהילת שיר השירים וקינות דניאל ומגילת אסחד עירא ובררי הימים. (בג' יד).

ירבותינו האשכנויים מצאו לבניהם לפניהם עף הטעמים המכוסים מהם. לסדר את העשורים והארבעה ספרים על אופן וסדר אחר. כאשר הם לפנינו. ונציגם מה לעין הקורא:

חמשה חומשי תורה

- ט יהושע. מלחמת יהושע כס מלכי בנען. והליקת הарון לשכני ישראל. כתוב יהושע בן נון. והשליכו צורפו נביאות קצרה עסם ועשה ספר נDEL יאבדן מהבנת קבבם. ר' (ד' יז):
- ט) שופטים. קורות ישראל ושופטים. בימי שפט יד הכהלים. ההלוט דור בן ישע. כתוב הילא בעמלו עשרה ובקבב (ביבו זכרה דברת שאמור וקנות הילא) ח שמואל. קורות שאיל ודור בימי מלכותם. כתוב שמואל, שהו לפניו ויש שהו ביביו כבן אפס והיטן ודורותן בן הלויים הבשורדים. ר' (ז') אדרת הראשן. פלאי צדק. אברמת. טשה. חיטן. יdotון. אסף. ושלשה בני קרח: ט) מלבים. דברי ימי פלאי יהודה. כתוב יהודה וסיעתו: י ישעיה. נבואה ישעיה בן אבוק. כתבו חוקות כלך יהודה וסיעתו: י) שיר השירים. לשלמה בן דוד. כתבו חוקים וסימות: יט) רות. מלחמת מלוכה בית דוד. כתוב שפט אל הרטמי: יט) יהוזיאל. נבואה יהוזיאל. כתבו אגשי כנסת הנדול (חנין) ט) איכה. טנהלה קינות על חרבן ירושלים ובית המקדש. כתוב ירמיה: ט) תורי עשר. כולל שנים עשר ספרים. הווע, יואל. כתוב מלכת בית דוד. כתבו חוקות וסיעות: טט) אסתר. נס פרדים בימי מרדכי ואסתיר. כתבו אנשי צפניה. חגי. זכריה. מלאכי. כתבו אנשי כנסת הנדול (טהך) שחיי נביאותם קצרה לא כהבום הנכאים עצם איש ספר וכאו תען זכריה ופלאכי וראו שרות הקדש בן חכליה ובנין בית שני. כתוב ערוא. והקדמות קראו שני הספרים הללו יחד ספר ערוא. ולא השבום רק לאחד במן הע"א (עין מקדרון ג'ג). וחthon אמר א'): יט) דברי הימים. קראו מהורות טוים ברוא אדם עד גלות הארץ. כתוב ערוא. והשליכו נחתה בון חכיות:

אזהרה

והננו מוחרים את אחבי תקופים ותרוחקים שומרי התורה ומחזיקים בבריתה. לבן י Hindנו בקעה התפישים אשר הוטפנו בספריו עשרים וארבעה הילא. כמו פ' משל' חכמים. ל'קוטי' יקרים, ויהר הסופות אשר שמננו סכיב עליותם. חיללה לאיש להדרפים מהם. לא דבר ולא חזץ דבר. כי יכולם כאחר קניינו כספנו הם. אשר קניינו אותם לצימות. ואין לזר הלק אנתנו. ולבר איטור השנה נבול. אשר מראש לא בסתה נצטינו בתורתנו הקדושה. עד ישנו חוק פקורת דהממשלת י'יה ולהשומעים יגעם.

המדפיסים

א «דָבָרִי נְחַמֵּיה בְּנֵי-חֶבְלִיה וַיְהִי בְּחִדְשׁוֹ—
בָּסְלֹו שָׁנָת עֲשָׂרִים וְאֵינוּ הַיּוֹתִי בְּשָׁוֹעָן
הַבִּירָה: בַּיּוֹבָא חָנַנִי אֶחָדר מַאֲחִי הָאָוֹן וְאַנְשִׁים
מִיְּהֻדָּה וְאַשְׁאָלָם עַל-הַיּוֹדָרִים הַפְּלִיטָה אֲשֶׁר-
נִשְׁאָרוּ מִן-הַשְׁבִּי וּלְיְרוּשָׁלָם: יְ וַיֹּאמְרוּ לֵי
הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ מִן-הַשְׁבִּי שֵׁם בְּמִרְינָה
בְּרָעָה גָּדוֹלָה וּבְחֶרְפָּה וְחוֹמָת יְרוּשָׁלָם מִפְּלָצָת
וּשְׁעִירָה

ונבענו דר' הכהנים מיטטן דר' לויים וייער הרכמות אונז מעשרות אונז זיין עברי מהנות:

א' (א) רבר' חנניה בן הפליה לס' יונין ר' רירד פון נחמייה בן חביבה וייה בוחאלש פון דס צואאנצינגעטער עם איז' גיועען אין חורש פֿלְלוּיָה דס צואאנצינגעטער ייאר פֿוֹרְדַּעַם פֿלְבּוֹטְרָוּשְׁזִינְגְּרָיָה אונְגָּאנְטָה בְּגִינְּעָמָן אַנְשֵׁין דְּרָא הוֹרְבִּיט שְׂתָמָט : (ב') יְבָא תְּנִינְיָה אַיִן כִּיר גְּזַקְוָן חֲנִינִי ערִין גַּעֲנִינָה אַנְגָּעֶר פּוֹן פֿיְיעַ חֲבָרִים ערִין אַנְגָּעֶר פְּאַגְּעָן פּוֹן דָּעַם לְאַנְדָּר זְהָרָה גַּעֲנִינָה אַיִיךְ גְּזַקְוָן חֲנִינִי ערִין גַּעֲנִינָה :

וְשָׁעֲרִיהַ נִצְתּוּ בָּאָשׁ: רַיְדֵי בְּשָׁמֶעְיַי אֶת־זָהָד־בָּרִים
הָאֱלֹהִי יִשְׁבְּתִי וְאָבָה וְאָתָא־בָּלָה יָמִים וְאָהִי צָם
וּמִתְפָּלֵל לִפְנֵי אֱלֹהִי הַשְׁמִים: חַי וְאָמַר אָפָּא יְהוָה
אֱלֹהִי הַשְׁמִים הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שָׁמֵר הַבְּرִית
וְחִסְדֵּךְ לְאָהָבוּ וְלִשְׁמְרֵי מִצְוֹתָיו: תְּהִירֵנָא אָנֵן־
קְשֻׁבָּת וְעִינֵּךְ פָּתֹוחָת לְשִׁמְעַי אֱלֹהִי־תְּפִלָּת עַבְדָךְ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מִתְפָּלֵל לִפְנֵיךְ הַיּוֹם יוֹם וְלִילָה עַל־
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַבְדִיךְ וּמִתְוֹהֶה עַל־דְּפָאָות בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר חַטָּאנוּ לְךָ וְאַנְיִ וּבִרְתֵּאַבְיִ חַטָּאנוּ: חַבְלָ

(ז) מבחן הכהן נך. דלו' סדרה כי נל' יוזק סולס נס' ית' כמתו' וכטבמי' ולרכ' לך' קדשו קון נל' נצ'ר' וכטה' קדונ' כהן דוד
מצוחה דוד
(ח) צם, מנוחה; (ט) אגא, מונע עין בדין קדשא: (א) הזה גא. נסן
טעמ' מבחן נסן קדשא: קשבת טינין ספיעא: (א) החובל. מנוחה: יצחו. שיזו'ם כטבמי' מיל' מה' יט' (ב) שר' הכרתא. מאמל' האב' טעמ' מבחן נסן קדשא: (א) עיריך' מזרותא. קדום' דגומ' עני' הייב.
כ' גאנט' ברכין: זוגין. צ'ע' וטסנ'ה מה' דערין. זוגין. רבי פה' פה' גאנט' דערין לא' גאנט' דערין גאנט' גאנט'

הַבְּלָנוּ לֵךְ וְלֹא שִׁמְרָנוּ אֶת־הַמִּצּוֹת וְאֶת־דְּחֻקִים
וְאֶת־הַמְּשֻׁפְטִים אֲשֶׁר צִוָּית אֶת־מֹשֶׁה עַבְדָךְ:
זִכְרֵנוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּית אֶת־מֹשֶׁה עַבְדָךְ
לְאַמְرָתָם תִּמְעָלוּ אַנְיָ אֲפִיךְ אֶתְכֶם בְּעַמִּים:
וַיִּשְׁבְּתֶם אֵלֵי וַיִּשְׁמַרְתֶּם מִצּוֹתִי וַיַּעֲשִׂירֶם אַתֶּם אֶמְרָתָם
יְהִיה נְהַבֵּם בְּקִזָּה הַשְׁמִינִים מִשְׁעִם אַקְבָּצִים
וְהַבּוֹאֲתִים אֲלַיְמָקוּם אֲשֶׁר בְּחַרְתָּי לְשִׁבּוֹ אֶת־
שְׁמֵי שְׁם: וְהֵם עַבְדִּיךְ וְעַמְךְ אֲשֶׁר פָּדוּת בְּכֶתֶב
הַגָּדוֹל וּבִידְךְ הַחֲזָקָה: יְאֹנָא אֱדֹנִי תָּהִי נָא אָונָדָה

הביבאים קרי כ"ל רשות שפלו טלית היה לו ננק' הי' בקמן גדויל: חבלנו. מכך: (ט) אם יהיה נדחכם. עיין סימורו מה ידיה לבון הנטה כמו (בדילול^ו) חילין גוד עדרת וכן חכמו נדק ונוי (דרכיס^ל): (יא) אתה אדני ההר נא אונך מן מהנליים כרמים ופרוזו שמתנו מלווחיך: (יא) אתה. (ט) ואנגולותם. וגינומתם קרי ועין מופת (יונימס סאיין^ט): (טמ'): (ט) אין לנו כבוד הסבריק בכל טעמי וככלן פאלמי: (טט) וכחיקתך לה. מעלי וכמה היוקס כמג'ן:

רְבָבָן נִקְרָא כַּעֲשֵׂר מְלָכָיו וְאֶסְתָּר, יְמִינָה וְאֶתְבָּשָׁה (ט' ב' כ' כב') כי כל מִלְחָמָה וְכֹל מִלְחָמָה בָּל' נְכִיּוֹת חֲמָנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי מִצְרָיִם וְכַמְּנוֹנוֹת. וּכְן סְבָבָה
מִלְחָמָה לְכָל מִלְחָמָה כִּי מִלְחָמָה מִלְחָמָה וְכַמְּנוֹת מִלְחָמָה וְכַמְּנוֹת. וְכַמְּנוֹת
מִצְרָדָה רְדוֹן
(ג) אֶת הַמִּצְלָה, כְּלֹבֶר הַסְּמָעָה אֶל פְּסִין וּנו': (ה) וְשַׁבְתָּם. מִנִּין קְמָמָה יְיָ כְּמָמָה לְכָבֵר (כְּלֹבֶר) (ז) חִרְמָס וְקִרְמָס
וְקִרְמָס תְּמִימָה וְלִיל מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה וְנו': מִלְחָמָה: (ט) הַפְּצָעוֹ. מִנִּין סְמָך וְסְמָעָה: אֲמִץ, קָדוֹם:
אֶת שְׁמִי, אֶת סְכִינָה: (ט) גָּדוֹלָה, קָרוֹב עַל מִלְחָמָה: הַצְלָה עַדְכָּה.
חוֹדָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה: (ט)
לְקֻתוֹתִי וְקַרְבּוֹן
פָּרוֹשָׁה עַתָּה

קָשְׁבַת אֶל-תִּפְלָת עֲבָדָךְ וְאֶל-תִּפְלָת עֲבָדָיךְ
הַחֲפִצִים לְיִרְאָה אֶת-שְׁמֶךְ וְהַצְלִיחָה נֵזֶא לְעַבְדָךְ
הַיּוֹם וְתַגְנֵהוּ לְרַחֲמִים לְפָנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וְאַנְּכִי הַיִּתְּרִי
מִשְׁקָה לְמֶלֶךְ: בָ אַיִלְיוֹ בְּחַדְשׁ נִיסְן שָׁנָת עַשְׂרִים
לְאַרְתָּחַשְׁנָתָא הַמֶּלֶךְ יָנוּ לְפָנָיו וְאַשְׁא אַתְּה יָנוּ
וְאַתְּנָה לְמֶלֶךְ וְלְאַדִּירָה רַע לְפָנָיו: בָ וַיֹּאמֶר לְיַיִלְךְ
הַבָּלֶךְ מְדוּעָוּ פָנֵיכְ רַעִים וְאַתָּה אַינְךְ חֹלֶה אֵין זֶה
כִּירָא מְרֻעָלֶב וְאַירָא הַרְבָּה מָאָד: בָ וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ
הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם יְהִי מְדוּעָוּ לְאִירָעָוּ פָנֵי אֲשֶׁר הַעֲדָ

10

למלך מלך כבש רם מהקינס מתקל כוס סיון מיל' מלכני ואנו
ווכתנו ונותנו מלך : לא היה יתייר רע לפכו כרע פיס יי' אל' טמה וכוב'
סיטרי רגיל נסיגת רע לפכו כרע פיס יי' אל' טמה וכוב'
לכ' ועתה פיטוי זופע כרע פיסים : (ב) ואתה איןך חולגת
וורי לון טה טה פולגה : אין זה. אין קם מושב קה' כי אלה
וב(א) לארוחה שבסתא. טוב וויל' פס כרמלו' נקרלה
כן יון לפננו. בקי' יון לפנ' סטן מהר' ; ואשא
את היין. ונלכיה סטמ' ה' כוס סיון ונחתה מלך וכוב'
בכל המונג סטמג' ה' יון בהר' המלך. יון נטנו ונוננו
עבון ערבא

ב (ט) יהוי . ואשא את היזן . הגנן כוס כין : (כ) פניך רעים . מענן ידי מרעע כל חלון וגיטעס
ולא התי רע לפניו . כי חפן צורתי : טנוויס כדרך קומלה :

ב' (א) יון נקביו. ר' עלי בכבר סוף הר' נקביו: (ב') לאן זו חס כו' עט' נקביו. ידמת שטמך נון זו צען גל דרב מוש וטב' יונטו פון. נמי זום קוממיה כו' מיל' מיל' זעטן גלמאן צעל דרכ' מושוואר דוד.

ב (ט) לאירוע השם. צוותם ודרישותם נקבעו בצוויתם וכמו שכתוב:

ב (א) גוֹיִ בְּחַזְקָה בַּנְּם אֲנוֹ עַם אֲזֶן גַּעֲזָעָן אֵין אַיִן
מְאָגָן אַיִן חַדְשָׁ נַיְקָן דָּעַם אַזְוָאנְגִּינְפָּן אַרְזָן
צָו דָעַר מְלָכָה פָּנוֹ אַרְפָּחָשְׂכָתָה הַמְלָה דָאָס אַיִן
גַּרְגּוֹשׁ הַאֲבָב אַיִד נְגַעַתָּמָה מִיהָ וַיְעַר גִּירָאָקָעָן (ב) נְגַעַתָּמָה
בְּלִילָה הַאֲבָב אַיִד נְגַעַתָּמָה צָמָס פְּלִילָה תְּפִלָּה לְעַלְמָה יְהָיָה דָרָךְ
גַּרְגּוֹשׁ לְעַלְמָה כְּתָפָעָן נְגַעַתָּמָה וּוּרְיָן פָּאר דָעַם

בִּתְדַּקְבָּרוֹת אֶבְתֵּי חֲרַבָּה וְשַׁעֲרֵיהַ אַפְלוּ בְּאַשׁ
וַיֹּאמֶר לְיְהֹמֶלֶךְ עַל-מַה-זֶּה אַתָּה מַבְקֵשׁ וְאַתְּפֵלֶל
אֶל-אֱלֹהִי הַשְׁמִים: הַוְאָמֶר לְמֶלֶךְ אָמֵן-עַל-הַמֶּלֶךְ
טוֹב וְאָמֵן-יִטְבָּעַ עֲבֹדָךְ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׂלַחַנִּי אֶל-
יְהוּדָה אֶל-עִיר קְבָרוֹת אֶבְתֵּי וְאֶבְנָנָה: וַיֹּאמֶר לְיְ
הַמֶּלֶךְ וְהַשְׁגֵּל וְיַשְׁבַּת אַצְלוֹ עַד-מֵתִי יְהִי מַהְלָכָה
וּמֵתִי תִּשְׁבַּב וַיַּטְבֵּב לְפָנֵידַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַחַנִּי וְאֶתְנָה לְזֹ
זָםָן: וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ אָמֵן-עַל-הַמֶּלֶךְ טֹב אֶנְרוֹת יִתְנַרְ
לְיַיְלָה-פְּחוֹת עַבְרָה דְּנָהָר אֲשֶׁר יַעֲבִירֵנוּ עַד אֲשֶׁר-

אָבוֹא

ר' יונתן

הנ"א הינה מתקבץ, כיר' ג:

(ד) ואתפצל אף אלהו השם. וכבר הוכחתי: (ו) והשנגל. מzn תונגה וקירותן כנמאות המלח:

וְשׁוֹעָת

דינגען

אבוא אל-יהודה: יְאָגַרְתָּ אֶל־אָסָף שִׁמְרֵ הַפְּרָדָס
אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר יַתְנִילֵי עַצְׂם לְקֹרֹות אֶת־שְׁעָרֵי
הַבִּירָה אֲשֶׁר לְבִית וּלְחוֹמָת הָעִיר וּלְבִית אֲשֶׁר־
אָבוֹא אָלָיו וַיַּתְנִילֵי הַמֶּלֶךְ בַּיד־אֱלֹהִ הַטוֹּבה עָלָיו:
וְאָבוֹא אָל־פְּחֹוֹת עַבְרַ הַנֶּהֶר וְאַתָּנה לְהַם אֶת־
אֶגְרוֹת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח עַמֵּי הַמֶּלֶךְ שְׁרִיחַל וּפְרִישִׁים:
וַיִּשְׁמַע סְגִבְלָט הַחֲרֹנוֹן וְטוֹבִיה הַעֲבָר הַעֲמָנִי וַיַּרְעַ
לְהַם רַעַת גַּדְלָה אֲשֶׁר־בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ טֻבָּה לְבָנָי
ישראל: יְאָבוֹא אָל־יְרֹוּשָׁלָם וְאַהֲרִישִׁים יְמִים

שלשה

רש"י

קורות לחתומת השער: ולביות אשר אבואה אלו. ולעתות
כית חסר הסכום צו לוראי: והן לו המלך. לח כל מלך
חלמי ממענו: כיד. כספיו של התק"ה סדרת טוויה על
להלויים: (ט) ואנה בראש אגדת המלך. גלען תמליך עלי
תיוירשו לבנות: שר חיל ופרשים. גלען תמליך עלי
לכחותיו מהן מלך לבנות: (ו) ושבע סבבאלת וני. כל גל
שמנו סבבאלת נתקע טוכה על טרול ולבנות חותמת וווקאים
וירוח בעיוס כי רוי נרויקוד וכינון: (יא) ואחו שם
סובב בית המקדש כל צנו מעין: ולחומת העיר. ולעתות

ה"א לא טה. מילון: ספונים. קידושין:

על רשות ונתוך חחותות בחותmek עכבר הנמר

כל מהן מטרלל: אשר יוכבוריוני. ותירויו נבלוט:

עד אשר אבואה לירודל' ה'כ במלוי יוכוביה (ח) ואנגר

אל אסף. ותולכת כחכ' מירית לה הנק': שמור הפרדט.

מנוגה הרה לטלעריס חכל למלך: פקרות. משקל חוק

לעתות תקרות וקורות לכשי' ביריות ה'כ ה'כית ה'כרי ג'ה

כני כנפיו כל צעריו קומות כר ה'כית ומומת הה'כ ה'כ

סובב בית המקדש כל צנו מעין: ולחומת העיר. ולעתות

מנחה

ב (ט) את שעריו הברורה ארשלבית. כן בסכממי:

גמוריים:

ב (ט) אבון ערוצ'ה. מילוי ווילב: (ח) נקודות מה צרכי כבילה מה נקודות. כו' גן ממן פלי כמו
ה'כ' נקודות צוין:

ה'כ' נקודות צוין: (ט) הדרה. כו' גן ממן פלי כמו
נקודות ופדריס (קוקל' כ') הדרה. מילון קוקל': הדרה. כו'
יקלט כו' כמ' קוקל' כו' כמ' נקודות מה נקודות כבילה (ה'כ' ר' מים' כ')
לכונו קלו נקודות כו': וחנן. אלה נקודות כר אליה. כמו סבב כל צולב נקודות כר אליה.
וככל שפה נמי מטה פלטי אל' כמ' נקודות מה נמי כרב' כמ' ור' ג' צולב: (ט) וושלח.
(ו) וושלח. מה צבאלן פלט סמך דבד' כב' ג' צולב: (ו) ור' ג' צולב: (ו) ור' ג' צולב:
ט'

ב (ט) עשר שער בעבורם קיר ג' בעבור בריך צוא ר' הארין
פוניענער עיטר טיריך פררת אשר יוכבוריון ר' ד' האן
זאג'ין פיך איבער פירען פיטט בענטשין צו היינען
טיך אויר דעם וועגן פון אין פיניגט ביז איה וועל
קופען און לאנד יהודה: (ח) אונטאל אונטאנא
איין בריך לאל צו פיר ג' בעבור צו אקפא דער דטער
פון ד' ווינע ערמנגער וויס זום מלך און אשר פון זום
אייס' דס ער ואל צויד ג' בעבור העיל' ג'ער צו בלענגן
די טווערין פון דעם בר ה'כ' ביריות וויס איזס דעם דעם
כטראק' און זילוחות ה'כ' און איה זאל באן באקן
צו ארין טאן זי אין דר מוער פון דר שטאט וויס
טיך ג'בען רשות צו בווען די מוערין פון זירשטיים
ויבגי לוטס דר' ג'בען דה'ה איה זי ווער איבעל ג'בעלן דה'
זאך אשר בז ארכ' דס איזן ג'בעטש איזן בוקומען צו
בגען איזן טובה אופ' ר'יא ישראל': (יא) אבואה
דר' פלה ג'בען אלץ וויס איז' האב ג'בקען פון
ירושלים

שְׁלֹשָׁה : י' וְאֶקְוּם לִילָה אֲנֵי וְאֶנְשִׁים מַעַט עַמִּי
וְלֹא-הַגְּדַתִּי לְאָדָם מִה אֱלֹהִי נָתָן אֶל-לְבִי לְעִשּׂוֹת
לִירוֹשָׁלָם וּבְרָמָה אֵין עַמִּי בַּיְמֵי אַסְמָדָה בְּרָמָה אֲשֶׁר אֲנֵי
רַכְבָּב בָּה : י' וְאֶצְאָה בְשֻׁעְרֵידָנִיא לִילָה וְאֶל-פְּנֵי עַזְיָן
הַתְּנוּן וְאֶל-שַׁעַר הַאֲשֶׁרֶת וְאֶחָי שַׁבָּר בְּחוֹמָת
יְרוּשָׁלָם אֲשֶׁר-הָמָן פְּרוֹצִים וַיְשַׁעַרְתִּיהָ אֶכְלוּ בְּאֶשׁ:
ז' וְאַעֲבָר אֶל-שַׁעַר הַעֲזָן וְאֶל-בְּרִכַת הַמֶּלֶךְ וְאַיְזָר

בשנה עת נחלה עס נחמים לנכונות הומותם כעיר . וכן מוכיה פרנות עלינו ביעיסוט רוכב על כבאותם סכו פראות קענות: מוקום מקומות צהוּר פפרטה ; (זג) ואצאה בשער הגניא . ונחלתו גוזוּת טער ציליל נס הלאטס הדר עם נעד חוט מוקום כל ען כתין וולחוּת טער להפנות כוחותיו כער וליוּת פלון גוזומס וכוחותיו רותה נמה להפליל ולפרוץ עמי . כי כל הנקשים מושעים חרך מעוי באלג'וּס תכל ני לגדוּ קרייח' רוכב נעל כסמה כלו ריו ווילוּס עעל סכוּסונס זענין וויז ווילס צער ציליל הוועות כלוּ ודיינט חדס וויס הילכוּ לפְּדוּר וטלטול הוועות כעיר ציליל ווילג'וּס פרלוייה דמען זענין גאייה מהר לאחותם ווילג'וּס פראות קענות: אונס טראָב רשות קרי רשי' נא באשין' שבאליה וה פירוצ'יז קרי רשי'

מצורנות דור
מצורנות ציון

(בג): (ג) רוכב בה . לוכך עילס בן נון בו כמות כ"ה וכ"ג
 פלוי: (ג) אכלי . נכלט: (ד) ברכת . מעין מקומות סמcis ו' (ג) אל
 לפוכם יכלטלים: אין עמי . מחת פלאטס סכ' מלוכס טמי: (ג) אל
 הנז. כלטלו כל פיי עין כתמיין וכלה בס' מלוכס טמי: (ג) שבר.

ירושלָם אֲוֹג אַיִל בֵּן גִּיקומְעָן קִיּוֹן וַיְרֹשֶׁלָּם אֲוֹג בֵּין
גִּיאַקְרָטִין גִּיוֹעָן דָּרְרִי טָעָן: (יב) וְאַקְסָם לְלֵה אֲוֹג נָאֵך
דִּי דָּרְרִי מְעָגָן בֵּין אַיִל אָמָר נִישְׁפָאָנָן בַּיְּאַכְתָּא אַיִל
אוֹג וַיְיַעֲנֵג פָּאָגָן קִיטָּסְרִי וְלֹא גְּנַדְּלִי לְאָסָס אֲוֹג הַאֲבָב
בְּנֵית נִיאָגָט צָקְרָן בְּעַנְתְּשָׁן פָּוּן דָּר שְׁשָׁתָּא וְאָסָס
בָּאָתָּנִים כִּיר אַיִן מִין הַאֲרָצִין אַיִל אָלָף אֲוֹג צָוָא
יְרֹשֶׁלָּם וְבַהֲקָה אֲזִין עַפְּיָה אֲוֹג קִיּוֹן בְּחַפְּה אַיִל נִימָּט
בְּגִיוֹעָן כִּיטָּסְרִי טְעַנְתְּשָׁן וּמָעָן בְּגִיאַגְּנָן פִּיטָּסְרִי
בְּגִיעָרֶת דִּי בְּהַמָּה וּמָס אַיִל הַאֲבָב גְּנַרְיָחָן אָפָּי אַיִל:
(יב) וְנִיאָהָר בְּשַׂרְבָּנָא לְלֵה אֲוֹג אַיִל בֵּן אַרְסָס בְּגִיאָנָן
בְּיִי נִאָכְתָּא קִיטָּסְרִי פָּאָגָן וּמָעָן קִיטָּסְרִי בְּגִיוֹעָן
דוֹרָךְ דָּעַם מְעוֹרָר וּמָס הַט גִּיהִיקְסִין שְׁרַגְּנָא אֲוֹג
נִיאָה

מִקְומָם לְבַהֲמָה לְעֹבֵר תְּחִתִּי: שְׂוֹאָה עַלָּה בִּנְחָלָה
לִילָּה וְאָהָרֶן שְׁבֵר בְּחֻמָּה וְאָשָׁוב וְאָבוֹא בְּשַׁעַר
הַגִּיאוֹאשָׁוב: שְׂוֹהָפָגָנִים לֹא יְדַעַּז אֲنֵה הַלְּכָתִי וּמָה
אַנְּיָה עֲשָׂה וְלִיהוּדִים וְלִכְהָנִים וְלִתְהָרִים וְלִסְגָּנִים
וְלִתְּרִעָה עֲשָׂה הַמְּלָאָה עַדְכָּן לֹא הַגְּדָתִי: יוֹאָמֵר
אַלְדָּם אַתָּם רָאִים הַרְעָה אֲשֶׁר אֲנָהָנוּ בָּה אֲשֶׁר
יְרוּשָׁלָם חֲרָבָה וְשַׁעֲרֵי הַנִּצְתָּו בְּאַשְׁלִיכָה אֲתָּה
חוֹמָת יְרוּשָׁלָם וְלֹא נָהָה עוֹד חֲרָפָה: יוֹאָגֵיד לְדָם
אַתִּינְךֿ אֱלֹהִי אֲשֶׁר-הִיא טִיבָה עַלְיָה וְאַפְּדָכְרִי

רשות נ"א בשי' טבאלית פתח כ"ט
המלך (טו) ואחו עולחה . וסוייטה מולה מלך אחד בלילה והוא היו שיטתי: עד כן . עד מהה: (ו) ואומר אלהם . ממה טובכם בחומה עט כלכטois הדר עמי : ואושב ואבואה . חמוריו לפס: ולא נהיה עור חרפה . צלט יוסי נריענו וכחכמך חווינו צוחתי דרכ שער קניון : (טו) והשננים . צווזס סולולס הוטנו: (ויח) את ייך אלהי . הדר נcum לוי אהיך צער לך יו יודען לךין כלכתי וחתת המעטה הדר
מנחה שי אבן שורא

ה'ס

שפט וורה אונ צו די איבערעריגע שעשה מל'אקה
שר בון לא הגרתי האב אויך בון האהער ניט ג'ינאנט צו
ווי די מעשה ווועס איזק האב ג'נטיאן: יי' ואומר אלחנן
אונ אונן דער פראַה האב איזק ג'ינאנט צו די ווישראָל
אקסס ראמס הרעה אשר אנחנו בע אירז עזרתך דאס
ג'ינויוּס קור וישראל עזען איזן אירז אשר ירושלים תרבות
דס וירושלם איזן קרוב אונ אירע מושערין זעגען פר
ברענט אין פיעער ליט' ג'ונגה אט חותט ירושלים דרום
ג'וּט אונ לאָכער בוזען דס מושער פון ירושלים פְּדוּ
מיר זאָל גִּטְמִין נאָךְ לְעַמְפָּרוֹגְן צוֹוְשִׁין אֲוֹגְעָרִי
פיינט: (ה) זאגניד להט אט ד אַלְטִי אַגְּזִין אַגְּזִין
ג'ינאנט צו די די פְּאַקְטִים פון פֵין גָּתֶם דאס זי אַי
גוט איזק קור אונ ער האט קיד גַּנְגַּעַבְעַן חן אַגְּזִין
פְּרַחְזִין אַל אַיְבָּעָר פָּאָרִין אָוּמְטָר מִיר אַזְוִי קָלְבִּין
עַגְּעַן דִּי בְּרַכְּבִּין גְּיוּעַן: (ט) גְּזַוְּיִת עַלְהָה בְּנַחַל לִילָּה בְּנֵין
אַיךְ יוֹפִיכְיָגְנִין פָּוֹן דָּר אַנְדְּרָעָז וַיַּתְּפִּונְתִּים דָּעַם
בְּוַיְוָר אַין פְּאַל בַּיְּנָאָבָט אַנְגָּהָב מִיךְ צְוִירִיק אָום
עַר בְּמַעְרָה אַשְׁבֵּב אַונְ אַזְהָב מִיךְ צְוִירִיק אָום
קְעַרְבָּט אַין שְׁמַטָּת אַבְּרִין אַזְבָּא בְּשִׂיר הַבְּיָא אַשְׁבֵּב בְּנֵין
אַיךְ וַיַּדְרַע בְּגַוְּמָעָן דָּרְךְ דָּעַם טַוְיָּוָר וּוְאַס דָּתָם
יְהִיּוּשִׁין שְׁעָר הַבָּא אַונְ פָּנוּ דָּרְאַתְּנִי הַבָּא אַיךְ מִיךְ
אָום גְּזַעְרָת צְפִּין דָּוֹן: (ט) וְהַבְּגִינִים לֹא גַּרְעָנָה
לְבִלְבִּידָה אַונְ דִּי תַּאֲרִין פָּוֹן יְרוּשָׁלָם לְאַבְּנָן גַּם גְּנוּווּסִים
וְאוֹדוֹ דָּין אַךְ בָּן גְּיַאָנָן אַונְ קָס אַיךְ טָוָא לִיְהָוָה
לְבִלְבִּידָה אַונְ צְדִיקָהִדים אַונְ צְדִיקָהִים אַונְ צְדִיקָהִים אַונְ צְדִיקָהִים
פְּרַבְּרָא הַארִין וּסְעַנְנִי גְּיוּעַן פָּוֹן דִּי שְׁטַעַט פָּנִים

המלך אמר לך ויאמרו נקם ובנינו ויחוקך
יזיהם לטובה: יט ווישמע סגבלת החורב וטביה
הعبد העמונן וגשם הארץ ילוענו לנו ויבוז עליינו
ויאמרו מה הדבר הזה אשר אתם עושים העל
המלך אתם מרדים: י ואשיב אתכם דבר ואומר
לכם אלהי השמים הוא יציליכם לנו ואנחנו עברינו
נקם ובנינו ולבכם איזה לך וצדקה זוברון בירושלם:
ג ויקם אלישיב הכהן הגדול ואחיו הכהנים ויבנו

א

הוימת כעיר וונדרלייה: (ב) וילעינז. ככלער קטענו כטירס הפלך. והוא נעל מלך חתם מירידים לנטען כוותת קומת עמי' במושות צנין הוימות העיר כי מעליינז עליינו: העד כדי למורוד צו: (ב) ולכם אין חיק. מה נכס בגאנז חוויה ארבן גאנזראא.

(י) ויזקוי יודאים ליטובה. בעבור גלוכות הילוועה וצדקה. היליכס רוחויס טנטשען דעקה נכין ביטו שטחא ספמלוּ מײַיךְ ל' הָזֶקְעָסׂ וְלָבָסְ : (ז) אָזְ חַלְקָה נוכרים נפכו;

מץ' דוד

העלילה פאר דעם מלך ואמ' דברי הפלך אונ' או' ד' רוויין פון דעם מלך ואמ' ער דט' גיאנט צו פיר האב איזק יוי או' גיאנט ראייר נוקס ומיניו האבן יוי איגאנט ביר וועלין אוף שטני אונ' בונען וויניך ווילס לאטובא אונ' זי' האבן גישטארקט וויערעד העט צו גוטין: (יט) ושביע פבלט אונ' או' סבלט פון דער שטאט חורון אונ' מובה דער קנעט פון דיא ביני בעון אונ' גשס דער ערבי האבן גינערט דס פיר ביען די שטאטווילטי לוי האבן גו' גישפטעט פון אונ' אונ' האבן אונ' כבוח גיעווען ייארוי מה טבר הוה וו' אונ' יוי האבן אונ' כבוח גיעווען ייארוי מה טבר הוה וו' פוט אונ' האבן גיאנט וו' אונ' ד' מושאל פון ירושלים:

את שער הツאן הימה קדשו ויעמידו דלתתו
ועד מגדל המאה קדשו עד מגדל חניאל:
ב עליידו בנו אנטו ירחו ועל-ידי בנה זבור בר-
אמריו: יואת שער הרים בנו בני הסנאה הימה
קרוחו ויעמידו דלתתו מנעלו ובריחו: ר על-
ידם החזק מרמות בני אוריה בונחן ועל-ידם
החזק משלם בונברכיה בר' משיזבא ועל-ידם
החזק עדוק בענאי: רעל-ידם החזק והתקועים

וְאֲדִירִים

התקווים. כך ייוו נורדים על בס מקומות רביה
ארכן גוראג'ן

ג) הימה קדשו. סקופס נטויו היה מעלה
הימה קרויה. צמו קוותיו: (ד) ועל ים. עיין ח' י

המכוּלָן: (א) הפם קלוֹסָו, ר' עטְפָטו כָּמוֹ הַלְּגָלֶפֶת קַבְּדָר לִזְמָרָה; (ב) צְבִירָהוּ, סֶלְמָקָן מִגְּלָת אַפְּנִים נִכְּנִים בְּלִיְתְּגַעַל רַבְּעָלָה; (ג) מִרְמָחָה פֻּנְלָגְבָּה וְצָהִיךְ קָה (ה' ואַדְלִיעִיכָּה); (ד) פְּרִיאָהוּ זְמָהָדָס טְרִיבָּה מִלְּבָדָה נִגְּבָּה כָּבֵס תְּבִרְמָהָה נִמְלָדָה בְּצָדְקוֹתָה.

(ג) אהה שער תבנית אונן דעם מושך וום רהט ג'ה'יסין שער הרגנים לאבנין ינוועטן ריא בני הכהנה האה קדרווען ווי האבנן אים ניאבלקונט ניאברו דלטוטו אונן דהאנן אונן פון דישעטלטן דוי טוינן פון דעם מושך אונן ווינגעש שעלאפער אונן וויניע ריגלען: (ד) זעל לדס אונן זעדי דעם ארמת פון דעם בגיןן פון דרי קבנאה האט זעה ג'ישטארקטן צו בויזן דעם בגיןן פון דעם מושך פירומות דר זונ פון אודריה פון מקוץ זעל דס אונן לעגן זיעי דטז זיך ג'ישטארקטן צו בויזן דעם בגיןן פון מושכם זער זון פון בריה פון מאשנאל זעל דס אונן פון זיער ג'אנן דטז זיך ג'ישטארקטן צו בויזן דעם בגיןן אדריך זער זון פון בעננה: (ה) זעל זיך אונן לעגן זיך האבנן

ג (ג) נבי כנסיה . צדוק כסא"ך :
גדולה על כן נקרנות קדוכך וכן יקדיותה בינו קדם:

רתְּהִלָּתָם יְהוָה שָׁמָן וַיַּעֲשֵׂה כָּסֶן וְמִנְבָּר לְעֹמֶדֶת כָּסֶן : מִנְבָּרָיו , כָּסֶן כָּלָסָה מִנְבָּר כָּסֶן
מִנְבָּר זָהָב וְכָלָמִיד כָּסֶן מִזְבֵּחַ קָדְשָׁי הָלֵל : (ד) וְעַל זָהָב
כָּסֶן כָּסֶן תְּהִלָּתָם . נָטוּן וְכָסֶן כָּסֶן . מִזְבֵּחַ זָהָב כָּסֶן
תְּהִלָּתָם אַזְּרִיכָּת . נָטוּן וְכָסֶן כָּסֶן . מִזְבֵּחַ זָהָב כָּסֶן

ואדריכם לא-הביאו צ'רים בעבדת ארג'יהם :
ויאת שער כייננה החזק יOIDע בז'פסה ומשלם
בז'בסודיה הפה קרוּדו ויעמידו דלתתו ומגעלו
ובריחיו : על-ידם החזק מלטיה הגבען יידן
המרנתר אנשי גבען והמצפה לכפ'א פחרת עבר
הגיהר : על-ידו החזק עוזיאל בז'חריה צורפים
על-ידו החזק חנניה בז'הרקחים ויעובו ירושלים
עד החומה הרחבה : על-ידם החזק רפייה ב'

ב' טז

א תקען: ואדריהם. עמיוסים לא תקען: לא הביאו צוארים. לו סיינו עבונתו זו הנק' ב' בנות חותם כספיים: (ח) צורפים. מוהה מטבחה קיטה נקרת על כס חמונתס: יועזבו זה ירושלים. מלוס כבויי: (ט) ואת שער הרשנה. כך אמרו: (ט) לרבסה פורתה עבר הנهر. עד כנאר סמלן מלך גאל קלוי ליטק זו חותם ירושלים. אך קיה על חצי כס ניכרעתס. פלאן פלאן מנוחת שי אבן עורא

אָבִן עַרְאָה
 על ידו לדלגוּתָה כטבָּה צְעַדָּה וְכֹנֶסֶת וְכֹעֲכָבוֹר וְכֹנֶסֶת
 הַלְּחֵזִין וְיַד פָּלָוי וְפָלָגָה נְכוּנוֹת : (ג) ואֲדֹרִיָּהָם . גַּם
 הַכְּבָשָׂוֹן יוֹחָדָה בְּמִזְבֵּחַ הַדְּבִירָה . סָלְדוֹן וְזָכָר הַמִּזְבֵּחַ
 טָלְבָּי , מִמְּבָרָהָם : (ד) הַרְישׁוֹבָה . סָסְתָּהָר וְסָמְתָּהָר מִסְרָרָה
 (ה) אַנְשֵׁי גַּבְעָן . סָמָר וּ(ו) הַכְּכָנוֹן וְהַכְּכָנוֹן גַּכְעָן וּ
 מַלְטִיאָה וְיוֹדָן הַנְּצָרָן גַּכְעָן : לְכָסָא פְּחַת עַבְרַת הַנְּהָרָה .
 תָּמִרְוָה עַל הַכְּנָסָה וְוַטְּעָם הַלְּחֵזִין לְכָסָא לְעַלְלָס כְּסֶף הַמִּזְבֵּחַ
 סְמָחוֹךְ וּמִלְתָּהָרָה פְּתַח עַבְרַת הַנְּהָרָה וְכָבוֹדוֹ פְּתַח מִזְבֵּחַ
 (ו) וְזָעַזְבּוּ יְרוּשָׁלָם . מַלְעָן הַכְּמַס מִזְוֹבֵץ וְצָהָרָה מִזְרָחָם .
 סְנַכְּרָה וְצָהָרָה מִזְרָחָם וְצָהָרָה מִזְרָחָם .

רל

ב במס' סקלר שער ביטלה וכעט בקדומה דפסה נשל ווילטס מקדס : (א) הנז'
ב במס' סקלר נשל ווילטס כעט ביטלה וכעט בקדומה דפסה נשל ווילטס מקדס : (ב) הנז'
ב במס' סקלר נשל ווילטס כעט ביטלה וכעט בקדומה דפסה נשל ווילטס מקדס : (ג) הנז'

۷۱

פירוש ע"ט מהלן נظر עד סוף סדרת הטעויות שבעיר. מילוי קפ"ז: (ט) מלהן ע"ט

דרוש ע"ט

ויבשׁאצְר אָנֵן דַּי לִיְתָן פָּזֶן גְּבֻעָן אָנוֹ פָּזֶן כְּצָפָה הָאָכוֹן
גְּבוּעָטֶן דַּי מְעוֹד לְקָבֵד פָּתָח יְגִיר הַנִּקְרָא בֵּין צָאוֹר דָּעַם
אֲרָתָן וְאָמֵן דַּי שְׂטוֹלָן פָּזֶן דָּעַם תָּאָר פָּזֶן עַבְרָה הַנִּכְרָא
אֲזִי דָּרָטְמַן גִּישְׁמָטָן: (ח) עַל יְדוֹ אָנוֹ בֵּין דָּעַם אֲרָתָן
פָּזֶן דָּעַר שְׁטוֹלָה הַת זַיְקָנִי שְׁמַטָּרָקְטַן צַי בְּיַעַן דָּעַם דָּעַם
בְּנֵין עֲנוֹנִיאָל בְּנֵין תְּרֵנָהָ פָּזֶן דָּעַר מְשַׁקְחָה גָּאָלָד
שְׁבִּירְיָן יְלִיל יְאָוֹן בְּיִזְעָן אֲרָתָהָתִיךְ גִּישְׁמָטָרָקְטַן
זַי בְּיַעַן דָּעַם בְּנֵין חַנְגִּיהָהָגָן הַרְחָקִים נְיַזְבָּן וּרְשָׁלָסָן
אָנוֹ דָּעַר עֲנוֹנִיאָל אָנוֹ תְּגִנָּהָ דָּאָכָעָן גִּישְׁמָטָרָקְטַן
וּרְשָׁלָסָן אָנוֹ הָאָבָן אָנוֹ קַפְּלִיטָן מִיטָּה עַדְרָ בֵּין דָּעַר
בְּרִיטְמָעָר מְוִיעָר (פְּרִי יְיִזְעָן זַיְקָנִי שְׁמָטָרָקְטַן): (ט) עַל
זַיְקָנִי אָנוֹ בֵּין זַיְעָר אֲרָתָהָתִיךְ גִּישְׁמָטָרָקְטַן צַי
בְּיַעַן

הוּא שֶׁר חָצֵי פְלִדָּה יְרוֹשָׁלָם: וַעֲלֵיכֶם הַחַזֵּק יְהִי
בְּנֵיתְרוּמָה וְנִגְדָּבֵיתָו וְעַל־יְהִי הַחַזֵּק חַטּוֹשׁ בְּךָ
חַשְׁבָּנוּה: אָמֵדָה שְׁנִית הַחַזֵּק מַלְכִיה בְּנֵי חֶרְם
וְחַשּׁוֹב בְּנֵיפָתָה מַוְאָב וְאֶת מַנְדָּל הַתְּנוּרִים: בְּעַל־
יְהִי הַחַזֵּק שְׁלוֹם בְּנֵיהֶלְחָשׁ שֶׁר חָצֵי פְלִדָּה יְרוֹשָׁלָם
הָוּא וּבְנוֹתָיו: יָאָתָּה שַׁעַר דָּגְנָיא הַחַזֵּק הַנָּוֹן וַיַּשְׁבִּי
זְנוֹחַ הַמֶּה בְּנֵוהּ וַיַּעֲמִידָה דְלִתְתָּיו מַנְעָלָיו וַבְּרִיחָיו
וַיַּאֲלִף אַמְלָה בְּחֻזְמָה עַד שַׁעַר הַשְּׁפּוֹת: יָאָתָּה שַׁעַר
הַאֲשֶׁרֶת הַחַזֵּק מַלְכִיה בְּנֵירְכָב שֶׁר פְלִדָּה בֵּיתִי

ד-ט-ט

הברם מאיו כל הפקידים בכינון מדש: ואית מגדל
זוכחות ומילוט: (א) וגדר בירחו. נפל מלך לונטה סקיה
ביזנטוני לארתו מתק, כל חותמת ליטר: (ב) ברדה שנייה.
הנוראים. נס סוק נס הוו מגדל דומם כלה מגדייס
כללו זכרכוס קו צמיס בחמות הטיר קביב: (ג) הווא
כלהת מלך נדר נס האבירו כל משעל נס סוק נס כמותה
סמדה שנית, ככינון קוממה. היי נפל תומר ל' מלך בכינון
ובנותו. תלם ובנותיו החיוו נסנות הכהן: (ג) עד
הכתרים נפי סוקון לסס כי ה' בכינון מלך כל חותמת סקיה

גמ' ס: (ג') כתופם. נקון ס"ה נ"מ נקום מהזיקוס וכ' כלה"כ' ותרגוט נאנת הקצת תלחה פלclin. נפת דר לחד לפלק דיר חד: (ו') וננד בירוח. חסר סחיקון: (ז') בן הולחן. יתכן לנויות זאת תוליה בעבור ק"ה כדי שהיא יוכנס על סס טוס לדס: (אי) השפota. כמו ההפota וממך הלה"ד ר' רב' גן

五

הכל למכוג (דיליס ג') מכנס מוקלום צימ פלק' : (ג) השפטות . חצוי פלק' . סיס נס עט חלי ממהו סיל נזילוט' : (ו) וגדר בירור .
 עיטו' : (ל') מודה שנית . כ"ג נס סס גנו סמי סמדס זבנה מטוטס פטל' : ואות מנדרל . ואלגד סמדס סדי' רומטישו' גוד נזנמא מגד
 סמנלאים : (יכ) חזא ובונתו . סמס ימד סמיוקין : (ג) ואילא אמרה . איגנד צבין סטעל' גנו גוד נזנמא הול' מהם : (ד') יבגנו . גמו

ר' עם מושער שלום בן הילוחש דער האָר פון דעם
אנדרעידן האָלְכּוֹן פֿאַלְקּוֹן נֵס אַיִן יְרוּשָׁלָם אַז גַּעֲונָן
הָאָר בְּנֵתְךָ עָר אָונָג וַיְגַע פְּעַבְטָעָר הָאָבָעָן זֶה
בִּישְׁטָאַרְקָט צְוָי בְּיוּנְדָּרָעָם מַוְיָּעָר : (ו) אַת שְׂמָחָה
רַעַם מַוְיָּעָר וְסָמָךְ קָאָט בְּיְהִינְסִין שְׁעָרָה הָאָמָת זֶה
בִּישְׁטָאַרְקָט צְוָא בְּיוּטָן אַבְּ חַנּוֹן אַבְּ גַּד זַעֲעָר פָּוּן
זָנוּמָה הָאָהָב בְּנֵהוּ נְזָאָה אָבָּן אָפָּה גִּיבּוּרָת דָּעָם מַוְיָּעָר
אַבְּ קָאָבָּן אַרְבָּיְן גִּישְׁטָעָלָט וַיְגַע מַוְיָּעָר אַגְּן עַיְנָע
שְׁלַעַפְּעָר אָגְן וַיְגַע רַגְּנָעָן אַזְלָקָה בְּחוֹבָה אָגְן חָווָז
רַעַם מַוְיָּעָר הָאָבָּן זֶה נְאָר גִּיבּוּרָת אַיִן דָּעָר מַוְיָּעָר
מוֹיְנָגָט אַיְלָוּן לְאָגְן בְּיָהָר מַוְיָּעָר וְסָמָךְ גִּיהִינְמָן
זָנוּמָן דָּר מַוְיָּעָר קְשָׁת פְּלָנְגָה בְּן חָרִים אָגְן חָשְׁבָּרְכָּר
זָנוּמָן פָּוּן דָּעָם הָאָר פָּוּן מוֹאָב דִּיאָה אָבָעָן זֶה אָזָה
בִּישְׁטָאַרְקָט צְוָי בְּיוּצָן אַז אַיִן קָאָס אַזְוֹן כָּרְמָוִיָּעָר
שְׁעָרָה הָאַשְׁפּוֹת : (ו') וְאַת שְׂמָחָה הָאַשְׁפּוֹת אַז גַּעַם טָעָר
פְּקִדְחָה בְּנֵרְכָּבָּר דָּר הָאָר פָּוּן דָּעָם אָרְטָה בִּתְהָרָפָּס
סְבָנְגָל הַהְנָּרִים אָבָּן זֶה אַזְוֹנָה גִּימְעָרָט : (ו') וְלִלְלָה
הָרָוְחָק אָגְן עַבְּגַן זֶה קְטוֹזָה גִּישְׁטָאַרְקָט צְוָי בְּיוּטָן

הברם הוא יבננו ויעמיד דלתרתו מנעליו ובריחיו:
ויאת שער העין החזוק שלון בן-בל-חזה שער פלא
המצפה הוא יבננו ויטלנו יעםידו דלתרתו מנעליו
ובריחיו יואת חומת ברכת השלחה לנו דמלך ועד
המעלות היורדות מעיר דוד: ט אחורי החזק
בחמיה בזעופוק שער חזי פלא בית צור עד-גנד
כביר דוד ועד הברכה העשיה ועד בית הגברים:
''אחריו החזקו הליום רחום בן-בני עלידו החזק
חשיבה שער חזי פלא קעללה לפלאו: יי אחורי
החזיק אחים בני בריחן עד שער חזי פלא קעללה:

ויחזק רשי ויגפוד קרי

(ט) שיר פלך הטעפה. אර. ווילס הקמפל: הווא יבננה
סוכו רוחה צונא לחוטער: וויללנג. והוא כה מסכך הרבה אותו
טולטליה: ואות חומרת ברכתה שליח. זאיינט נוטס
להרונה אל טס דרכ' מהוותית נג'ג' כפ'ת ועין חוספת
ונחensis קי'". ד'ס פללי). דוגמות: (יח) אחיהם .
ז'גד נן תלנק: וועדר המעלות. כס היי מילרים מקומות
כלוייס:

שפטיד מהת עדר. לו פירוטים סהוין פלוני סאות יכנו: בקשותיהם הוחזק כל זה: (ט) אבן עזרא.

מוץ' רוח וחובת: ב- ס' ה' מה מכתבך סכמוך לנו כמו בכתבייך (כלחיקת פגיעה; (ט) ואחת חובתך. ב- ס' ה' מה מכתבך סכמוך לנו כמו בכתבייך (כלחיקת המלך) ונכסים של אלה כבאותם נס' (ז) ועוד חביבתך העשויה. "ז" מכם הווקאים כללו ולו' ממס הדרש נס' וממסה: ברכתך ר' לע' ואנני קני זו וזה לאן דוד גאנזבלט מאיר' יהי לך מזל בשלה. מיקוס כמיס אנטקיה עלי' גאנן ונקולטש נס' מל' מס סכימלו כה פה כמיס מונטניאן דאס' גאנזבלט' יהי לך מזל פה פלאו לרואו נעל מאץ פס' פלאו: (ט) אוירוחה, מרכיסט כל בליסס פאנליס;

ב' חמשה

ויה' עלי' ידו עוזר בקיושׁו שער המצפה מבה
שנית מג'נד עלות הנשך המקצע: י' אחריו חזרה
החויק ברוך בקחבי מבה שנית מון המקצע עד
פתח בית אלישיב הפהן דגראל: נ' אחריו החויק
מרמות בקדורייה בונדקז' מבה שנית מפתח בית
אלישיב ועדת הכלית בית אלישיב: כ' ואחריו
החויק הפהנים אגשי הփר: י' אחריו החויק
בגימן וחשוב נגד ביהם אחריו החויק עיריה בצד
מעשיה בקענניה אצל ביהו: נ' אחריו החויק בני

המתקנים. מתרגונים צילק קורטי נמלטו טרוריות: (ט) עלות מלון וקטינן ב' פ' וכוכב כ'': (ב) מנינס. ג'וב מדוייקס הנשך. סס מוקס בעטם קלאה: (כ) החורה החזק.

בקטן בונז': (ב') צויר קן מילדי. (כ') מימי חמוץו צומפנזה: (ל') מאנד מקוס צימז'ו צויל נקס וווס כל' זוין כל' גאנקז'ו פאסו וויל' רוקלו מוקלען צויל' רוב' ג'ונ'

四

בזיהנְדר מִדָּה שְׁנִית מַבֵּית עֹרֶיה עַד הַמְּקֹצֹעַ
וְעַד הַפְּנֵה: כִּי פָּלָל בְּנֵאוֹי מִנְגָּד הַמְּקֹצֹעַ וְהַמְּנָדָל
הַיּוֹצֵא מַבֵּית הַמִּלְךָ הַעֲלֵיָן אֲשֶׁר לְחַצֵּר הַמְּטָרָה
אַחֲרָיו פְּדִיחָה בְּנֵיפְרָעָשׁ: כִּי וְהַנְּתִינִים הֵיו יִשְׁבָּים
בַּעַפְלָעַד נִגְדָּשָׂעַר הַפִּים לְמֹרֶחֶת וְהַמְּנָדָל הַיּוֹצָא:
כִּי אַחֲרָיו הַחוֹיקוֹ הַתְּקֻעִים מִדָּה שְׁנִית מִנְגָּד הַמְּנָדָל
הַגָּדוֹלָה הַיּוֹצָא וְעַד חֹמֶת הַעַפְלָעָה: כִּי מַעַל | שַׁעַר
הַסּוּסִים הַחַזִּיקוֹ הַבְּהָנִים אִישׁ לְנִגְדָּבֵיתוֹ: כִּי אַחֲרָיו
הַחוֹיק צְדוֹק בְּנֵאמֶר נִגְדָּבֵיתוֹ וְאַחֲרָיו הַחוֹיק

חדשנות **שפטועיה**

(כח) והמנך היוציא. מגד' ט' לא כמותה שאותו יוציא ווצולן
 סחוך למומא עד גנד שער התמיים כל' קד' המורה: והמנך
 מכביסים: (כז) והנהנים הינו יושבים בעופל. והנתמיכים
 היוציא. מגד' אלף נינה כוחה בז' וו' וט' וט' מכביסים:
 (כח) איש לנד' בירתו. כל' אלף ט' זונה לננד' נינו:

אבן עזריא
ומלון קרון וגטעס כהלהה ערמו על עכון קמלהה גאנספיך זונר ערלו הפו: (כו) בעפל.
וכחיקו ידו גמלה סיטא. וכלהה פועל וויל מאכין ככלה טפל נא לויו וויפלו וויגיזו ומילת חת מאר מסרמן האנטוק
ברלען

ג'ודת ציון

(כד) פנה. כן ר' רלה מגדר מל כי דילו נטעם פנה וכן ועל סכניין; (כד) עד רב הקצזער ועד האופה. וכשה קוו זון: (ככ) בגנד. ספונטן אנטזיות (וְאַרְתָּהָה) (ה) ה' כה' הדרה. ר' רון גאנזער דיאט אנטזיטל ביגנין מנג' גאנטזען וגנס קא פאנטל יויזע מיטז'ה גאנטז. ספונטן אנטזיות לאט האט קאול קאול מאונז להלך קומפלקס. קאומפראיז צפויינט האט לאט קאול קאול מאונז לאט קומפלקס אטרורו דריין. נטער מאכלת' (וְאַרְתָּהָה) (ה) חוו שבח. ר' ליל' האט קו יוניברס נטער מאכלת' (וְאַרְתָּהָה) (ה) חוו שבח. ר' ליל' האט קו יוניברס גאנפלט קהירין דע מג דער קאטס טפונה למולח גום המגנעל דיזויג. מיטז'ה גאנטזען וגנס: (ה) התקשרות. עט. יי' נאל' המירקן פעס מלט' מאט' המירקן דעכ' קאטס קהירין גאנטזען וגנס: (ה) גאנטזער סכינין סה מאט' המירקן דעכ' קאטס קהירין גאנטזען וגנס: (ה) צודק. נא' דער מאט' סכיניגס נא' דער מאט' סכיניגס: (ה) צודק. איש לאט גאנד בירטו. כי בסופת מלטה סכינין סה מאט' המירקן דעכ' קאטס קהירין גאנטזען וגנס: (ה) צודק. נא' דער מאט' סכיניגס נא' דער מאט' סכיניגס:

סמס אזו וו די מאס וו עריה האט גיבועט אין
דר מוייער פבית עריה פון דעם הויז פון עריה הת
שר גיבועט בו אין ווינקל אונ בי אין עק מוייער:
(כח) פלן אונ פילן אונ עריה הת אונ גרוירז צו בזען
דענס מוייער פון אנטקען דעם ווינקל פון דער
מויער אונ דעם טרכס וו איז אروس ניגאנגען פון
דענס הויז פון דעם פלה וו איז ישפאנן אויקן אויף
דענס בארג פיבי דעם הולו וואס האט גיבועט חצ'ר
הנטמלה דעם טרכס הת אונ פילן גיבועט אוירוי
בורייה בו פרעהש נאך אים האט פורה בון פרעהש
גיבועט: (כח) פיל שיר הסופט
העבר איבר דעם טוישר וווערט הת זהילען שענער
הסוקט האבן די פהנץ זיך נישטארקט צו בויען
זעם מוייער אימליךער טוא אנטקען זיין הויז:
(כט) אהרוי זהינק זאך דעם בגין פון די פהנץ החט
ער בון אנטקען דעם שענער נספם וווערט קירח

ז

נְחָמִידָה ב

שמעיה בְּנֵשֶׁבֶנָה שִׁמְרַ שַׁעַר הַמִּזְרָח: לְאַחֲרֵי
הַחוֹיק הַנְּגִיה בְּנֵשֶׁלֶמֶיה וְתַנוּן בְּנֵזֶלֶפֶת הַשְׁשִׁי מִדָּה
שְׁנִי אַחֲרֵיו הַחוֹיק מִשְׁלָם בְּנֵבְרָכָה נֶגֶד נְשָׁבָתו:
לְאַחֲרֵי הַחוֹיק מִלְכָה בְּנֵחֶצֶרֶפֶת עַד בֵּית הַנְּתִינִים
וְהַרְכְּלִים נֶגֶד שַׁעַר הַמִּפְלָךְ וְעַד עַלְית הַפָּנָה:
לְבָזֵין עַלְית הַפָּנָה לְשַׁעַר הַצָּאן הַחוֹיק הַצְּרָפִים
וְהַרְכְּלִים: לְיִ וְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סְנַכְלָט כִּירְאַנְחָנו
בּוֹנִים אֶת הַחֹמֶה וַיַּחֲרֵר לוֹ וַיַּכְעַס הַרְבָּה וַיַּלְעַג עַל
הַיְהוּדִים: לְדוֹיָא מְרוֹ לְפָנֵי אֲחִיו וּוּחִיל שְׁמָרוֹן וַיָּאָמֶר

(ל) והונן בן אלף הששי. נניס קרכיה היה לו נזק עיר הפלגה לשער הארץ. תחלה נסיגת סתאי לגדות והונן קול גבאי: מירה שני. מוו ננית: נשכחו. כמו שפר נזקן במלר וכטוטה בטה שער נזקן וכו' קר קו צויש נצכטו נכסה קחת קיאס לו סס טמוך להומא: (לא) בן הסחומה מסכין בוס להחר וו: (לה) לפני אחוי וחיל השגורפי. ליט' קאזרו ונקרול נל סס חומאנא: (לב) ובין

מנוחה ש' ז' רלבן (ב) מהי סהמי קרב: (ב') מני. (ב'') דסכוין טים (ב'') סדרן ליהיך לא בזא הגבש כי דהפקה: (ב'') מהי סהמי כהמי ניליכס. מהי קרי: (ב'') ובין פניא כפה. מי סכפל צפוקים: (ג'') האבלרים. הכרו כי מהלך הוא ומס לעון לרוחה ובחרון גאנט מירע טכל: (ה'') היינבו. קרולען גאנט מעירע:

אברהם

מה היהודים האמלוּים עשוּם היעזבוּ לְהַמִּזְבֵּחַ
היכלָוּ בַיּוֹם הַיְחִינוּ אֶת־הַאֲבָנִים מִעֲרָמוֹת הַעֲפָר
וְהַמָּה שְׁרוּפּוֹת: לְהַטּוֹבִיהַ הַעֲמָנִי אַצְלָוּ וַיֹּאמֶר גַּם
אֲשֶׁר־הַמְּבֹנִים אִם־יַעֲלֵה שְׂוֻלָּוּ וְפָרֵץ חֹמֶת
אֲבָנֵיהם: לוּ שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ בְּיַדְיֵינוּ בָוֹהָ וְהַשֵּׁב
חַרְפָּתֶם אֶל־דְּרָאֵשֶׁם וַתְּנַסֵּךְ לְבֹזֶה בָּאָרֶץ שְׁבִּיהָ:
לוּ וְאֶל־תַּכְסַעַל־עֲנוּסָה וְחַטָּאתָה מִלְפָנֵיךְ אֶל־תִּמְחַה

הבריחו וועלין זי דען דארטן קוילען קרבנות פירוט
הנטיד אוווי טיינן היפלי בייס אדרעד וועלין זוי
דערן נומר זיין די קלאכיה צו דעם טאגן וויס זי מײין
הוישׁת האביכים פערוואָת העס אַדרעד קען פֿעַן דערן
שטעמארקן די שטײַגער נוּס די שטײַגער זעלין גינפֿעַן
עַלְלָה שׂוֹעֵל וּוֹעֵן אַפְּקָס וּוֹס שֶׁר אַיִן נָאָר שְׁלָאָף וּוֹעֵט
פֿון בְּרִיךְאַלְעָךְ עַדְד . אַטְשָׁע פֿר בְּרָעַנְט גִּוְוֹעָן אַין פֿיעַר
שטעמִינְגֶּר וּעֲנֵין זָאָה פֿרְעָנְטְּסָה לְרוֹתָאָן אַין פֿיעַר
בְּחִמְיהָ הַאָבָּה וְהַעֲרָתָה דְּסָה וְשְׁפָעַטְנָן פֿון אַוְן הַאָבָּה
אַיִךְ דִּי שְׁטָמָת אַיִזְרָה בְּרָעַנְט גִּוְוֹעָן נָאו וּסְפַּר
איין שְׁפָאַרְקִיטִית אַיִזְרָה בְּאַקְדִּין זַוְיִי (אוֹי הַטַּעַר
אוֹוֹגְנָדָה אַטְסָס דִּסְמִיר זַעֲנִין גִּוְוֹאָרָן זַאֲנִין בְּזִוְּן
וְהַשְּׁבָּה)

כִּי הַכְּעֵיסָוּ לְנֶגֶד הַבּוֹנִים : יְהִי וּבְנָה אֲתִיהָחֹמָה
וְוַתִּקְשֵׁר בְּלִיהְחֹמָה עַדְיָחָצְיָה וַיְהִי לְבָלָעָם לְעִשּׂוֹת :
ד א וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סְגִלְתָּם וּטוֹבָיה וְהֻרְבָּים
וְהֻעְמָנִים וְהַאֲשֵׁדוֹלִים בְּרִיעַלְתָּה אֲרוֹבָּה לְחִמּוֹת
יְרוּשָׁלָם כִּי הַחֲלוֹה פְּרִצִּים לְסִתְמָס וַיָּהִר לְהַסְמָאָר :
ב וַיַּקְשֵׁר כַּקְמָם יְהָדוֹ לְבָוָא לְהַלְתָּם בַּיְרוּשָׁלָם
וְלְעִשּׂוֹת לוֹ תֹּועָה : יְנַתְּפֵלֵל אֶל-אֱלֹהֵינוּ וְנַעֲמִיד
מִשְׁמַר עַל-יָהָם וּמִסְׁלַחַת מִפְנֵי-הָם : ד וַיֹּאמֶר וְהִזְדָּה

רמב"ם

לכלכליות ננד הכוויס לטלפונים : (ח) ותקשור. כל-כדר מתקדרה כהומה ונכנית עד מיליאן וח' סטס לנטוט ומכך נמשות צני כהומה :
ד (א) כי עלתה ארונה. סגנוניה החוות: ארוכה.
ט (ב) גונז'ו וקורופּה. כי הפלג'וים: (ב) ואחר
ט (ג) כוונ'ם: בפּנ'יהם. וכי הפלג'וים: ארוכת
ט (ד) גונז'ו וקורופּה. כי הפלג'וים: ארוכת
ט (ה) כהומה: כהומה עטפה כהומה: (ה) ותקשור.

בנין יב

ה' בראש חסרתם אל ראש אונן קער אום זוייר שענדרין
וועס זוי שענדרין אונז זוייער קאפ והונט לובע באזע
שבהה אונג נוב זיא זע אונז בזונין אונז דעם לאנד פון
עטוניג אונג דרי אשודרים האבן געהרטט פיעלחה
וינז דס עס איזו אווז גינאנגען איזון היונונג צו דער
מייער פון ירושלים דאס זיא אויף גיטויערט
בזונארען פיעתלה רקייזיס הנטסט דאס דיא לאיזט פון
ירושלים ווועזונן גינוען בי אהער אדים גבראכן
אונג אפין אונטזער האבן זוי בזוניט גינוחובן צו
פר שטאפט וועדרין מיט אטזער וווער להס פראד הדט
עס זוי זוייער גנערטט : (ב) ווישרו יאלס זיחו אונז זוי
האבן זיך אילע מיט אנאגדער גיטמאקט איזין בוגד
ציז קומען טלקמה האלטאן אין ירושלים ולשות זו
העיה אונז צו פאנץ איזונר זוייער איזין פר דרארבונג :
(ג) וגחטאל לאל לילזש האבן טור הפלגה גיטמאן צוא
אנזונער גאנט גינפיד בשפר זילחה אונז פיר האבען
וואטסיליאט

כִּשְׁל בָּחַ הַפְּבָל וְהַעֲפָר הַרְבָּה וְאַנְחָנוּ לֹא נָבוֹל
לְבָנָנוֹת בְּחוֹמָה: הַיְאִמְרוּ צְרִינוּ לֹא יְדֻעֵן וְלֹא יַרְאֵן
עַד אֲשֶׁר־גִּבְוֹא אֶל־תּוֹכָם וְהַרְגִּינוּם וְהַשְּׁבַתְנוּ אֶת־
הַמְּלָאָה: וַיְהִי פְּאַשְׁר־בָּאוּ הַיְהוּדִים הַיְשָׁבִים
אַגְּלָם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עַשְׂרִים פָּעָמִים מִכְּלַ-הַמְּקָמוֹת
אֲשֶׁר־תְּשִׁבוּ עַלְנוּ: וְאַנְמִיד מִתְּחִתּוֹת לְמִקּוֹם

מאתה רבי

יהודה. אך סיו חומרה ומתקני נסיך אכז' יודהה: בשל כח הצלב. סמכותם וטוהריהם של קדושים וכפניהם נכנן הכהונה וככלו כחכח מלון נסכה לה לכנות מפי הלוויים: והעפר הרבה. עדין יב עץ וחוואר הרכס ליען בכנון קבוצה נזמר בצלין המוליכת גדרה עליון בכנון יאומרו לנו אשר בעמיהם כי הם בטלם למלהקה ווילכו לנו מכל מקומותנו וננו מכל מקום אנקומיות פתקכו פסליים טס בזקן קומחה רנה וטהרתו ואריס להוות אליפות מרד עץ אף גוזו טליini כיחד הלאם ננו: (ז) ואummer מתחמיות נלעטו מוקם סכיב לוראלס מהווים העמדתי מתחמיות. לchromה. קאסר במעדי דבריכם וכבדר הוא נסיכות וגנעל הכנן: (ז) ויהי באשר בא יהודים. ומעה אלה פס כי רוחם נאסר נתקהו ימל נכל

מנחה שי

1

פירות ע"י

והשכנתו את הפלאה אונ רער מיט וועלן קיר פאר שטערן אונ מלכט זיין ר' מלכא פון דעם בגין: (ז) והי פאשר בא קינודט תישכט אצכל אונ עס איז ביונען איז די יהודים זום וועגן גיעסן בי די פיערט אין זיינען לענדער ער בענפונט ניקומען צו אונז נאכט זיישר צדוקים האבן זי אונז עעהן סאלן גיאנט מיר נאלן מליחטה האלטען מיט אונגעער פיענטווארום זי קומען צוא מליחטה האלטען אונ או האבן די יהודים זיאנט צו אונז קעל הפקימות פון אלע ערטר וויס איר ווועט דראטטען זיין פאר שפריט אין דעם בגין פון דר מושר אולט איר זיג'היט איר נאלט זיין איזין גיאטט אלע קיט אנאדרע איזר קשבו אלית בון איר ווועט זיך אלע אום קערין זו טרכטה האלטען אויף אונז יהודים אונ אוף די פיערטו זום קיד זיין איז זיעער לענדער: (ז) אונ איז איך האב דס גאנטן

גְּדוֹלָה ב'

מַאֲרֵי לְחוֹמָה בֶּצְחִים וְעַמִּיד אֶת-יִהְעָם
לְמִשְׁפָּחוֹת עַמִּיךְ רְבָתֵיכְם רְמֵיהֶם וּקְשָׁתְתֵיכְם:
וְאֶרְאָוָאָקָום וְאָמַר אֶל-הַחֲלִים וְאֶל-הַפְּנִים וְאֶל-
יִתְרָ הַעַם אֶל-יִתְרָאוּ מִפְנֵיהם אֶת-אֱדֹנֵי הַגּוֹלָל
וְהַגּוֹרָא זָכְרוּ וְהַלְּחַמּוּ עַל-אֲחִיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנָתִיכֶם
גְּשִׁיכֶם וּבְתִיכֶם: ט וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַעוּ אֹיְבֵינוּ כִּי-
נוֹדָעַ לְנוֹנִיפָּר הָאֱלֹהִים אֶת-עַצְתֵּם וּנְשׁׂוֹב כָּלֵנוּ אֶל-
הַחוֹמָה אִישׁ אֶל-מְלָאכָתוֹ: יוֹהֵה | מִזְהִיּוֹם הַהְוָא

בצחיחים קרי ותיר י' בצל יתיר י'

לוממות הארץ וגמירות: למשפחות. אין שם מגנויות
בגדת עט כליזון צונס נלטפס צולגנו כלהדר בז'ו;
ואעטיר בהחהותנו. ואעטיר את העטנו'. מקרין
זה הונמת וкоיה המיט מער תקח מן קויה גנו וזייל לדס
כינכת (סמות ד'). כי הנה הוייך ד' כי הנה הוייך יילכדו
ונשב כווננו. חורט כליזון מוקיס נטנספה יפה קרעתה
כהניינס כל גמד ואחד צמלתחו לכני כהונה: (ד) יייחי
(חילנס ג'). עורי עורייד דנורקה טורי זכרויר (זטמי)

**הצינעריעשים במלאכה והחיצים מהזוקים והרמחים
המנגנים והקשות והשרנים והשרים אחריו כל-
בית יהודה:** "הובנים בחומה והנשאים בסבל
עמשים באחת ידו עשה במלאכה ואחת מהזוקת
השלחה: יהובנים איש חרבו אסורים על-מתני
ובונים והתקוע בשופר אצלך: "ואמיר אל-החרדים
אל-הפטנים ואל-יתר העם המלאכה הרבה
ורחבה ואנהנו נפרדים על-החויה רוחקים איש
מאחיו: י במקום אשר תשמעו את-קול השופר

דשין

טומסים וטומס המחות פיל מלה קוי טומס מלחתן
טומס בגין הסחמה תולר היי וכלה קוי הגנורוס
וכיד מלה היי טומס נטולו צוין: השלח. כל קרכ כמו
טומס לאמר לחיקס השופטים נמלחה: והרבות. ווינו
עמכו נטולו צולח (לווב ג') וכן הנמי ממס: (יב) והובנים.
כילד כס נויס סקוול הנורות לסת מרוץ מתיו
יטליה כמו ווינו צול ווינה ועה (דר' ל'':ו) והשרות.
קיי מהנורס ההור כל פט וולד לויות זירות מלחה:
(יא) הובנים בחומה וגוי. מושס סטיי צוין ווינו צוין

אבן עורה

הרווא. והרמותם. סייז' טופט או קו ספק ונכו
(ביבס כ'':ו) יכול לסייע צאיין בס ק' צב' צמלהין צן

לבג'

א: (ו) מוקים מהזוקים והרמחים. קולו': ספק. והגן צו מוקים ומהזוקים: ספק. וכידון צו מוקים מהזוקים: ספק. וטומס נטולו צולח (ביבס ג'':ו) וכן וילל צב' צמלהין צן: (ה) פטוט. לוט וטומס צ'':ו:

ב: (ו) מוקים מהזוקים והרמחים. קולו': ספיק. מוקים מהזוקים: ספיק. וכידון צו מוקים מהזוקים: ספיק. וכידון צו מוקים מהזוקים: ספיק. וטומס נטולו צולח (ביבס ג'':ו) וכן וילל צב' צמלהין צן: (ו) פטוט. קולו': ספיק. וכידון צו מוקים מהזוקים: ספיק. וכידון צו מוקים מהזוקים: ספיק. וטומס נטולו צולח (ביבס ג'':ו) וכן וילל צב' צמלהין צן: (ו) פטוט. פטוט:

מצודת דורך

הוואים יידס כלהמיס א: (ו) יוציא פון מהזוקים: (ו) ווילס. צמיד לתלי
טומס לחיים סס נטולס נטולס: (ו) קולו': (ו) ווילס
בכלל. גאנטולס נטולס ומוקם פיל מאכ' צויג' מוקם: (ו) אש. לא' סס קולו': (ו) קולו':
השלחה. נטולס כרכ: (ו) אש. לא' סס קולו': (ו) קולו':
טומס נטולו צולח (ביבס ג'':ו) וכן וילל צב' צמלהין צן: (ו) פטוט. קולו':
(ו) הרבה ותורה. לי' צמלהין מילוט: רוחקים גור. ולן:

עריטר

אומ גוקערט איטליךער פאן צוא צוין מלאה אין
דרער מוצער: (ו) יוציא פון מהזוקים אונ ערעם איז נויען
אונ רהאכען אונ גילארדן אונ פיטר זי שטהיינער אונ
העל גער וו טען דאט גידראפע האבן צום בנין
בקחת זי שעשה בפלאה זאט אטלייכער פון זי ביט
אין האט גיטאנן זי מלאה אונ פיטר דר אנדער
נאט האט ער גיטאלשן דר שוערד אונ דס כל-
יעין: (ו) הובנים וגוי אונ דר בוראר זי איטליךין
גיטווען זי שוערד אונ גיבנידין אונ גיטווען זי
לענערין אונ האבן ניבועט והתקע בשופר איז אונ דר
גיטאנן דר מלאה פון דר מואר הילסרים תהייל בתי
יזהה אונ דר הארי עונן בעעלט נויען זאך דעם
גאנצין שבט יהודה זי נאצ'ין גיגנרטיט זי האלטן
טלאפיה וווענער פינט ווועט קומן: (ו) הובנים בחומה
אונ אקלו דר זאכין גיבועט אונ גראם מזער

שְׁמָה תִּקְבֹּצַו אֱלֹינוּ אֱלֹהֵינוּ וְלֹחֶם לְנוּ: טו וְאַנְתָּנוּ
עֲשִׂים בְּמַלְאָכָה וְחַצִּים מְחוּזִקִים בְּרִמְחוּם מְעֻלוֹת
הַשְׁחָר עַד צַאת הַפּוֹכְבִים: טז גַם בָּעֵת הַהִיא
אָמְרָתִי לְעַם אִישׁ וּנְעָרוֹ יְלִינִי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלָם וְהִוִּי
לְנוּ הַלִּילָה מִשְׁמָר וְהַיּוֹם מַלְאָכָה: יז וְאֵין אָנָּיו אָחִי
וּנְעָרִי וְאָנָשִׁי הַמִּשְׁמָר אֲשֶׁר אָחִי אַיִל-אַנְהָנוּ

רשות

פושטים בוגרינו. חמיד סיינו קיוטס נטמבר: איש שלחו הבים. מוסך על הן עצמלה כמו (סתיו 'ה'ג') יכל עתק פילסן. הן הייס ממעו פסט נגיד נבכ'ו נלען חותה כמהו ופלל לנו הרוח על הן מהחנו פוטסן: מלחיכת מגד כל קיו יסכים כלום: (ז) אין אנחנו מונחה שי

האפיטים וובלם וטעם בלומו הפטנטו וכן היפויותן הן חלמן מפיטיטס ננדיו ולפי חום צנגייך סקלילא ואטרקה קול' ברבר.

לְבִינָה

טכודת הוד

ג'ירוש ע"ט

וְסִפְרָן דַּי אַגְּדָרֶרֶת שְׁמֻטָּם פָּנָן שְׁבֵטָה יְהוּדָה וְעַגְּנָעָם
כִּיּוֹנָעַ אִישׁ וְגַעַרְתָּו לְגַעַרְתָּו יְהוּדָה וְיְשָׁלָם אַיְתָלְבָרֶרֶת מִאָן
פָּנָן דַּי בּוּעָרֶס אָוגְ זָעִין יְגַבָּן אֲלָכָן אַיְבָרֶגֶב עַבְּטָמָגָעָן
אַיְן יְרוּשָׁלָם חַחָי לְגַעַרְתָּו לְבָלָה פְּשָׂרָב אָוגְ גַּעַס אַיְן
כִּיּוֹנָעַ צָא אַגְּדָן דַּיְאָ נְאַכְּבָתָ אַיְין הַרְמָנוֹגֶן פָּנָן דַּיְאָ
פְּרִימָט אָונָן בְּיִי מָגְן הַאֲגָעָן מְרִיר גַּטְמָאָן דַּיְ טָלָאָה
פָּנָן דַּעַם בְּגָנָן : (ז) זָעִין אַיְן וְאַתָּי אָגְן גַּוְתָּ אַיְן אָוגְ
טִבְּנִי חַבְּרִים אָוגְ מִינְגָּעָן יְגַבָּן אָוגְ דַּיְ לְיִתְמָן פָּנָן דַּעַם
מְשָׁבָר וְסִםְעַנְגָּן בִּיּוֹנָעַ בְּאַקְסִידָר אַיְן אַגְּבָנָעַ מְפָשָׂטָם
בְּגַדְיָה קָאָבָן מְרִיר גַּטְמָה אַרְאָפֶן גַּזְעָן אַוְנָעָרֶג קָלִיְירָר
פָּנָן אַוְנָן נְיִיעָרֶת טִירָה האַבְּנִין תְּמִידָר גִּיהְוָת אַשְׁלָחוֹ
הַפְּסִיְתָה קָיְיָן בְּאָן פָּנָן אַוְנָה דַּמְּיִת אַרְאָפֶן גִּזְגָּזָן נְיִיְתָן
קָלִיְירָר עַדְרָה נְאַל דַּיְ קָלִיְירָר אָום וְאַשְׁן אַיְן וְאַסְרָה
עַדְן שָׁוֹן אַרְטָס גִּינָּגָן הַאָבָה אַיְךְ גַּאְגָּט צָוָס פְּאָלָק

פְשָׁטוֹת בְגַדִינוֹ אִישׁ שֶׁלְחוֹ הַמִים: הֵא וְתֵהַי צַעַקְתִּי
הָעַם וְנִשְׂיָדָם גְדוֹלָה אֶל-אֲחִיךָם הַיְהוּדִים: יְווַשֵּׁךְ
אֲשֶׁר אָמָרִים בְנֵינוֹ וּבְנַתְנֵינוֹ אֲנָהָנוּ רַבִּים וּנְקַחְתָּה דָגָן
וּנְאַכְלָה וּנְחַזֵּה: יְווַשֵּׁךְ אֲשֶׁר אָמָרִים שְׁדָתֵינוֹ וּכְרָמֵינוֹ
וּבְנַתְנֵינוֹ אֲנָהָנוּ עֲרָבִים וּנְקַחְתָּה דָגָן בְּרֻעָב: יְווַשֵּׁךְ
אֲשֶׁר אָמָרִים לְוַיְנוּ כְסִיף לְמִקְתַּת הַמֶּלֶךְ שְׁדָתֵינוֹ
וּכְרָמֵינוֹ: יוּעָתָה בְבָשָׂר אֲחָנוּ בְשָׂרָנוּ בְבָנֵינוּ

בנין

רשות

שלחו. פasset כמו (ויקרא ו') ופasset מה נגידו למתורנס וכלה:
ה' (א) והרי צעקה העם ונשיהם נדרולה. לאט הטעים כיו' נזקיס מיל': אל אוחיהם היוזרים. אבל כי הרכבת הולכת ונשוויט: (ב') ויש אשר אמרים לויינן אומרים. יונתן עט לדרעהו למלה היו נשוויט לאשר אומרים. ומ מאה אלף מרים נכר לויון כס' לויינן על סודתוינו וברמיון לפערן מלך ומוכיאו אין לא כלום לנו' פרטתינו: לברחה המליך. נמס המת'ן כמו (ערוך ד') מדקה לו' ואלו: (ה') ועתה בגבורה נחתם שי

לכדו ביא פוטט גנדיו ווּכוֹ סָלְמָה קָמִיס וּזְהַבְּן מַלְאָךְ : (ז) גָּלוֹ, בְּמִילְּקָן וּבְנֶמְלָמָה סָלְמָה נָגֵן וּסְמַמְּן צָלְמָה וּמַטְמָה
ה (ח) וְתַהֲרִי צְעַקְתָּה הָעָם . כָּסְתְּנִינִים סָלְמָה עַזְקָנִים 'צְעַקְתָּה' קָמִים 'צְעַקְתָּה' אַחֲרִי
לְלָמוֹ סָמִס : ה (ט) סִמְמִינִים . לְלָמְדָה סִמְמִינִים .
עַל הַלְּמִיחָה סְפָעָרִים . שְׁהַלְּמָרָסְתָּה בְּנִיְמָה וּבְנִוְתִּינִים
לְרִגְצִים וּקְחָה דָּןְ מְלָכָר מַנְיָה וּמְלָכָל וּמְחָרָה כִּי חַנְןָה לְחַיִים מְנֻקִּים חַומָּה : (ג) וּשׂ . עַוּרְבִּים . מְמִינִין גְּמַרְכָּן
וּמְקַהָּה דָּןְ מְלָהְנוּ גְּדַעַת : (ד) וּשׂ . לְמִתְּהַרְתָּה הַבְּלִיכָּן . מְגַדְּרָה נְמָם פְּנָזָה קְמַנְקָה לְמַתָּה נָגֵן לְוַיָּה כְּפָר עַל
וּכְרִמְיוֹן : (ה) כְּבָשֵׂד אֲחִינוּ בְּשָׂרִינוּ . מְעַטְּ סָלְמָה לְוַיָּה מְסַכְּרִי כְּכַתְּבָה הַמָּר גַּלְמָלָה לוּ כְּנָכָה וּסְתָסְכִּין צְמַנְתִּינוּ
בְּרַבְּרַת

ל'ב

מגזרה דוד מציגות ציון סדרן בולען נמות כביכול כל קרב-חטוטיו: (ר) למדת כתף. ר' נפוזות מים מוקה וקדמי. וככלון זו מושך כל

٦٣

לעכבר: (ב) רוש אוצר אופטימיס את איני טיל פון זיאי
ונגן גווען זום האבן גויאנט אוניגערע פעלר אוכ
וויאין גערפנער אוכ הײַער טויזן קידר געבען במשבען
זו אנדערע גוּקְהָתָה זוֹ גּוֹבֵּב אָגָּן קִידְּר וּוּלְּעָן קֶפְּשָׁן
קָאָרְרִין פֿר דַּעַם גּוֹלְדָּפָן וּוּנְדָּה גּוֹנְגָּר אָגָּן דָּס אַיִּין
אַלְּזַיְּוִיל דַּי עַשְׂרִים וּוּלְּיָן אָנוֹן גּוֹטְפְּרָגְסָן זִוִּין;
(ד) רוש אַפְּדִים אָגָּן טַיְּלָפָן דַּי עַנְיִינִים זַעֲגָן
גּוֹיְוּעַן וְאָסָּה האַבְּעָן גּוֹיאַנט קִידְּר האַבְּעָן שָׁוֹן לאָגָּן
אנְטְּלִיגְּוּן גַּעַלְט אָפָּן אַגְּנִינְעָרָע פֿעַלְעָר אָגָּן וּוּיִין
געַלְפְּנָר צָא צָאָלָעָן דַּעַם מַס פֿון דַּעַם מַלְך אָגָּן
סִינְטְּהָאַבְּן קִידְּר שָׁוֹן נָאָר גּוֹטְוּס צָוָּר קֶפְּשָׁן אַפָּן

בְּנֵינוֹ וְהַנֶּה אֲנָחָנוּ כִּבְשִׁיןָ אֶת-בְּנֵינוֹ וְאֶת-בְּנָתֵינוֹ
לְעָבָדים יוֹשֵׁבּוּ מִבְּנָתֵינוֹ נָנוּבָשָׂת וְאֵין לְאָלָדָנוּ
וְשְׁדָתֵינוֹ וּכְרָמֵינוֹ לְאֶחָרִים: יוֹיְהָר לִי מַאֲדָר כִּאֲשֶׁר
שְׁמַעְתִּי אֶת-זָעַקְתָּם וְאֶת-הַבְּרִים הָאֱלָה: יוֹימַלֵּךְ
לְבִי עָלֵי וְאַרְבָּה אֶת-הַחֲרוֹם וְאֶת-הַפְּגָנִים וְאַמְرָה
לְהַם מִשְׁא אֲשֵׁבָא חַיּוֹ אָזֶם נְשָׁאים וְאָתָן עַלְיָהֶם
קְהֻלָּה גְּדוֹלָה: יוֹאמְרָה לְהַם אֲנָחָנוּ קָנֵינוֹ אֶת-

אַתָּה נָא

4182

הגדה א'

ומא נאכל מעתה כי היה לנו נזק מה שפְרָנְסָה (ז) זימלן;
ויען לצי צבאי : ואורבה. נתולחתי עט כהרים
ובঙג'יס פסם העשירים: משא איש באחוי אתם
ונושים. מדוש גוףך קד שוטס טה לאס פלרים גענישס
הלו וחותם מלויום לאס מונען גאנטס גוילאס וגווילאס
וזדותיכס וכורמיסקsectהס : ואתן עליהם קזרלה
גרדולה. קקרלטי ווילטס קוללה גולדלא גאנטוק
עליהם ציו ליפויס : (ח) ואטרא לדם. וכן מארהו לאס
לאחרים. פְרָנְסָה זדות וכורמיס אברון ציד הדרים פְרָנְסָה
מנחה יש.

גוזרת

שנויות

אֲחִינוֹה יְהוּדִים הַמִּפְרָנִים לְגֹויִם בְּרוּ בְּנוּ וְגַם אַתֶּם
תִּמְפְּרוּ אֶת־אֲחֵיכֶם וְגַם בְּרוּ לָנוּ וְיִהְרִישׁוּ וְלֹא מִצָּאוּ
דָּבָר : ט וַיֹּאמֶר לְאֶתְוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר־אַתֶּם עֲשִׂים
הַלּוֹא בִּירָאָת אֱלֹהִינוּ תָּלְכּוּ מִחְרָפָת הַגּוֹיִם אַוְיבִּינָה
וְגַם אַנְּיִ אֶתְיוֹ גַּנְעָרִי נְשִׁים בְּהָם כְּסָפָ וְדָגָן גַּעֲבָה
נָא אֶתְדִּיחְמָשָׁא הַזָּה : י הַשִּׁיבוּ נָא לְהָם בְּהַיּוֹם
שְׁדָתָהָם כְּרָמִיהם זִיתָהָם וּבְתִיהָם וּמִאַת הַכְּסָפָ

תיריד י' יתרכזו כניעו כבד את הלווי סיקוליס אשר נצקיה מוד
לעוגלי כוכים ומולות ציוו נמליכים נס: כdry בנו.
בלהו די מונט פיליטו: וגס אטם. ווּף חת תמלכו^ו
לכומט^ו לוחים סנקננס תחת יילס לענדיס:
ונמברו לנו. ומונען צו נייני כך צויא מוכרים לנו
מיד קענדיז כוכס ווּס נס חת תמלכו מוסס כין
טמוכרים מהגוא לופותן הוה. זטס^ו (ה) ויתרשו.
או יערן
ויהרן ר' ש'

אָבִן עַזְרָא
 בנו. כהמג' ווי לויו : וגמברלו ז'ו. פ' ואחר שזכה במכו
 לו ממכבו הולס ניוס ה' טו. קדר' : (ט) ביראה
אַדְנָיו. צעכ'ו ריחו: הרבו מחרפה הנינים. והטעס
 ה' חמשו חרטוט זהו כהה האמטה על כן יען העש
 ואעד כמספר למטה מענת טאריס ועד סעת אלטס ותחס מזריות
קָדֵי מַדּ וְעַזְס. ולען משב לכהר בכני'ת ה'ו קמלעו: (י') ומאת הכסף.
 וכי קדלה מהלך מאכל'י כספ' ז'ו. וכי קדלה מהלך מאכל'י כספ' ז'ו. דן

מוצרות דור
מוצרות ציון

וְיוֹנָה נָטַחֲרָה וְגַם אֶחָדָה לְלִבָּה נָתַן בְּעֵלָיוֹן רָוחַם נָצַר
קְחָלה. נָטַחֲרָה וְכוֹךְלָה: (ח) בָּרוּ, מְלֹאנוּ דַי סַסְמָוָן: וְחוֹרְיוֹשׁ
וְתַּחַזְקָה: (ט) וְבָאת הַכְּבָדָה. קְלִי כְּכָפָה: הַתְּרוֹשׁ. (י) ז'

שׁוֹרְדָּן לְאַגְּנָג נִקְוֹפֶת אֲנוֹנָעָרָעָב בְּרִידָרָע דַּי יְהָוָה וּסְמָךְ
זְעַגְּנָעָן פָּאָר קְוֹפֶת גְּנוֹאָרָעָן צַו דַּי פְּעַלְקָרָעָב בְּנֵי
אִימְלָכָר נָאָה זַיְינָה פְּרָמָעָגָנָה וְאַחֲנָה וְסָמָךְ אָגְנָה דְּיָוָט
פָּאָר קְוֹפֶת אִיר אָהָה זַיְינָה פְּעַלְקָרָעָב אַיְינָרָבְּרָדָר
דְּעַנְּזָוְעַשְׁתָּעָס מְזֻוּנָה קְוֹמָעָן דְּעַרְזָוְצָה דַּאְמָס זַיְינָה
וְזַיְינָרָעָב פָּאָר קְוֹפֶת וְזַעְרָעָן צַו אָגְנָה פְּזָנָה דַּי פְּעַלְקָרָעָב
וְזַיְתְּרָשָׁוְלָא פְּצָאָרְבָּרְהָאָבָן זַיְינָה וְזַיְשָׁוְעָגָנָה אָגְנָה זְעַגְּנָעָן
סְבִּינְשָׁגְּנוֹאָרָה אָגְנָה הָאָהָן נִימְפָּוְנָה קְיָיָן עַסְפָּעָר
זַיְ נָאָלָעָן כְּרָי אָפְּ עַנְמָפָּרְעָנִי דְּרוֹפָה: (ט) נַאֲפָר אָגְנָה
אִיךְ הָאָב וְזַיְשָׁעָרְגָּנוֹאָמָט צַאָה זַיְיָאָבְּרָעָט
אַיְינָה גְּנוֹת אַנְּיָנָה נִאָתָם אָגְנָה דַּי נָאָה וְסָמָךְ אַרְטָמָת
הַלָּא בְּרָאָה אַלְמָנוֹגְבָּה פָּאָר וְאַרְאָיָן אֲנוֹנָעָרָב גְּאָמָס

וְהַדָּגֵן הַתִּרוֹשׁ וְהַצְּהָרֶר אֲשֶׁר אַתֶּם נְשִׁים בָּהֶם :
וַיֹּאמֶר נָשִׁב וּמָהֶם לֹא נִבְקַשׁ כֵּן נִعְשָׂה כַּאֲשֶׁר
אַתָּה אֹמֵר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְאַתָּה כִּי־כֵן כָּאֲשֶׁר
פָּדַבְּךָ דָּבָר־הָעוֹד : יְנַסְּחָצְנִי נִעְרָתִי וְאָמְרָה פְּכָה יִנְעַר
הַאֱלֹהִים אֲתִיכְלִיד אִישׁ אֲשֶׁר לְאַיִלְכִים אֲתִיכְלִיד
הָעוֹד מִבֵּיתוּ וּמִגִּיעָו וּכְכָה יִהְיֶה נָעָור וּרְקָן וַיֹּאמֶר
כָּל־הַקְּהֵל אָמֵן וַיַּהַלְלוּ אֲתִיהָוּה וַיַּעֲשֵׂה הָעָם כַּדָּבָר
הָעוֹד : יְנַסְּמִיּוּס אֲשֶׁר־צָוָה אֹתִי לְהֹזֶת פְּהָם בָּאָרֶץ

חוויות לסם פס סדן וחיליס וג': (וב) ויאמרו נשב'.
 בסס אמור נאיב ולמהול כלל: לעישת דברר הוה.
 בלאו מוחלט בס סס: (ג) גם הצני גערתי. ה' קי
 בגדי גערתי. מאין כמו (יעשס ע"ט) וכעמדו גינז חהן.
 (ד) אשר צזה אוטו. גומל: פחם. כמו פחה לאונ
 אבן גרא

לכל מני יבטים וטבליות וקנויות וככל וו' יש מזון וו' מזון: (יר) פחים. בון כו' מזון: לאם בונתון לא' הילדי. "כ" בון נקחתי

הנ

שענ

۱۹۰

יהודה משנת עשרים ועד שנות שלושים ועתים
לארתחשסתא הפלך שנים שתים עשרה אני
וACHI ללחם הפחה לא אכלתי : ט והפחות
הראשונים אשר-לפני הביבון על-העם ויקחו
מייהם בלחם וין אחר כספי-שקלים ארבעים גם
נעיריהם שלטו על-העם ואני לא עשתי כן מפני
יראת אלחים : ט וגם במלאת החומה הזאת
החוקתי ושדה לא קניינו ובכינער קבוצים שם
על-הפלאה : והיהודים והפנינים מאה וחמשים

א' ס

ב' ב' ב' ב'

ה"א ופאתן פינתיו יג :

ר' יונתן

האם גם יוון מה נהיית מורה שאל כל כוף וכרכיש
ונגולות בכל צד: ובגנורירם, כל פהוות: (בנ) החומרה.
חוותת כער: החזקי ר. עטפקתי לעוקם כי גדי:
ושדרה לא קבינו. וצדות כל קוויותיך פשי בניות הקומיה
על קניין מי ומי טימטו על עטוק וחוקם סמי שופקן
כענין קומומה. המכדי עיון לך ממן כדי לנצח
כענין: על המלוכה. נכנייה מהר: (ו) מהא וחמשים
כענין: על כסאו. והוא צער.

אַבְרָהָם מנהיג הפלגה וויה קאנון ריך קראוי פלאטס: טווען ומוהט לאו: (טו) הנטהאָנטה, כיכומוקטיל פֿלְמַחְמָקְטִי לְהַסְפָּהָה. הרויו פֿאָה: (טו) הַכְּבִּידָוָן. חַכְרַעַן מוֹמָה: בְּלַחְמָן וַיְזִין אֶחָד. הרויו צַמְלָאָן חַמְרָן קוֹי: לְקַרְקִים מֵסָקְלִיס הַרְגְּעִים: (טו) וְשַׁרְתָּה לֹא קְנִינוּן. כְּכָלִים הַמוֹעֲן עִמּוּ נְגַכְּרִים נְמַעַלְתָּה צַמְרָאָן חַיְיָן וְהַלְּוָיָּה:

ב"ג

מצודה ציון

דוד

עט צו אין האר פון דעם טס ואמס פאלק גט אטס
 ווערטס איך האב גיט גיטומען פון וויאקיין מס) :
 (טו) ווערטה הראשאָיס אונט דוי ערשבטען האָר ווּזען
 גיטומען פר מיד האָבָן שׂוּר גיטמאָט דעם טס אוֹפַּ
 דעם קאָלְק אָגֵן האָבָן גיטומען פון זי טס ברוּמַ
 אָגֵן ווּזִין חֻזֶּן דַּי פֿערְצִיג וְלִיבְּרְגְּנָעְשָׁקְּלִים טַס זַי
 פְּלַעֲגַן וְזַי גַּעֲכַן אלְעָ אָרְ האָבָן זַי נַאֲךְ דַּר זַו דַּס
 אָוֹחַ גַּעֲנְקָן אָוֹחַ וְזַיְעָרְ וְזַיְעָן בָּן דַּי אָרְזִין האָבָן
 גִּוְּזְוּלְטִינְט אִיבְּרְזִין פְּאָלְק אָגֵן אָיךְ חַמְּמָה האָבָן
 גִּיטְּאָוִי גַּטְּמָאָן פָּונְ וּזְגָנְגָן גָּאָטָס פָּאָרְקִט : (טו) וּמְהִיקָּאָס אָגֵן דַּי יְהָדִים
 אָנֵן דַּי האָרְזִין הַגְּדַעְתָּש אָתֵן פְּפִצְּגִין מְאוֹן אָוֹהֵב

איש יְהָבָאים אֶלָּינוּ מִןְהָנוּם אֲשֶׁר-סְבִיבֵתֵינוּ עַל-
שְׁלֹחַנִי: יְהָאֵשֶׁר-הַיָּה נָעָשָׂה לַיּוֹם אֶחָד שָׂור אֶחָד
צָאן שְׁשִׁיבָרוֹת וְצָפְרִים גַּעַשְׁוָדְלִי וּבֵין עַשְׁרַתִּים
בְּכָלְיוֹן לְחִרְבָּה וּמִסְזָה לְחַם הַפְּהָה לֹא בְּקַשְׁתִי
בִּיכְבָּדָה הַעֲבָדָה עַל-הָעָם הַזֶּה: יְטַזֵּרְהָיְלִי אֱלֹהִי
לְטוֹבָה כָּל אֲשֶׁר-עָשָׂית עַל-הָעָם הַזֶּה: וְאַתָּה
כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע לְסִנְבָּלָת וּטוֹבָה וּלְגַשְׁם הַעֲרָבִי
וְלִתְרֹךְ אַיִּבְנָופִי בְּבִנְתִּי אֶת-הַחֹזֶמֶת וְלֹא-נָתַר בָּה
פְּרִזְן גַּם עַד-הַעֲתָה הַהִיא דְּלָתֹת לְאֶה-עִמְדָתִי
בְּשֻׁעָרִים: בְּוַיְשָׁלָח סִנְבָּלָת וְגַשְׁם אַלְיָ לְאָמֵר לְבָה

ר' ש"

(ברוך אתה יי"ה:) ובין עשרת ימים. וכל יום ווות כי
תולדתך צהוב קרבן כי שור ספרק כל עשרה ימים: ועם
הזה נעשה. וכל יום ווות כי הולכים על פולחני טהרה
ולכם וכון ואפריס קרכטה: ברורות. מהרו לפיקני טהרה
סחרי כלהה והוקם עוזודה נני קהומה טלאס:
(א) ולא נותר בה. חממות כער: ולחות
עררא

ל-סיווות קרכטה צל מחרון: ועם כל זה להחם הפחה
לא קבוצתי. כי קבוצר ווין סרכא רך קלח משפט וויל
ברין עשרת ימים. למדנו ווות כי יוס הדר בון עשרה
קרכתי מונע קרטה ג' נס כריסט כריסט: ג' העם. כמה לא-הasset:

ר' לבג"

פעלה יי'ם. סיס ממתלול הולך סיון לפס כל כלו יי' לדמי בתי סיון. ועם כל זה לא ליפוי נקמת מלחת כלו לנו מהם:
מצורה ציון

בקלט נקוט מוד צל נטשות יי'ם: מצלם: מצלם: (ח) נשעה. מין
תקון כמו וממס נטשות מלוּמוֹ (כללים) (ח): ביריות. מיטן
(ח) לויים אחד. נטטלם יי'ם: (ח) ביריות. נטשות ווותים: (ב'רים).
מי' טופוט: ובין עשרת ימים. (ג) יוס הדר בון עשרה. מיל
לכל מילוגים (ח): ג' קבוצתי מנ-סבב מוס פספסה: כי בבדה. טבאות
טבאות מס פספס וויל נטטלם יי'ם: (ד) קרכטה: בון. ג' בבדה
במלולקס לא-טבאלידי טבוקס וויל נטטלם כפספסה: (ט) לטבונה. מהבוּת ג' בבדה. טבאלידי טבוקס כטבון
(ט) ג' ג' עד העת התחא. (כ' ג' ג' טבאמ נס פס כל מוד צל מטבוקס כטבון:
נטחת כרכטה צדין ג' ג' אסמנטי דלפקס צפאליס וויל זא לא-טבוקס

ר' פרוש ע"

די גיריים וווען זילקען צו אוונן פון דיזי הירקען וווען
ארום אוונן זילען ג'ויען די אלע קאנן ג'ייגען ג'ייגען בי
כינן טיש: (ח) וויש אונג דאס עסאין וויאם עס אונ
זואראין אונ ג'ירקען זואמי טיש אונ דאס דאיין פאלק:

ו (א) ג'י' באנש אונ ג' זילקען קיר באנן צוא דעם דאיין פאלק:
ג'ווארין צו סבבלט אונ צו-טובייה אונ זו ג'שס
דעם ערבי אונ צו אונגענע ערקיירגע פינט דאס
איך דaab אוונ ג'יבוקט דעם דוער פון דער שטאט
אונ עס אונ ג'ויא איבער ג'ילקען אונ זיאר ג'ויא דרי.
אוח בוי איז דר דזאיגער ציזיט האב איך דער ג'ויא דרי.
ארבען ג'שעט קירין פירין איז ג'ויא ג'ויא דרי.
מויער: (ב) ווישלט סבבלט קאט ג'ישיקט סבבלט אונ

אייש. הו הולכים על פולחני لقد כגרום סבבוי הולו מון
העכומן (ח) מוקף בס' הולכים על פולחני טהרה (ח) ואשר
הזה נעשה. וכל יום ווות כי הולכים על פולחני טהרה
ולכם וכון ואפריס קרכטה: ברורות. מהרו לפיקני טהרה
סב' מון פשיות כענן ג'ל' חמס נון טפניות (סמלולן ח')
(ח): געשו לי. לאן קזון כמה וכן קרכר הדר עס אבן

(י) ואשר היה נעשה. עבר פכין ממען וזה הדר
ויל' וג'עס ווועס ווועס תיקון כמו וממס לעשות ווועס:
ובין עשרת ימים. למדנו ווות כי יוס הדר בון עשרה
ימס סיטה מעשית פועה כוות וויא מוויט צל ג'ן
פעלה יי'ם. סיס ממתלול הולך סיון לפס כל כלו יי' לדמי בתי סיון.

מצורה ציון

בקלט נקוט מוד צל נטשות יי'ם: מצלם: מצלם: (ח) נשעה. מין
תקון כמו וממס נטשות מלוּמוֹ (כללים) (ח): ביריות. מיטן
(ח) לויים אחד. נטטלם יי'ם: (ח) ביריות. נטשות ווותים: (ב'רים).
מי' טופוט: ובין עשרת ימים. (ג) יוס הדר בון עשרה. מיל
לכל מילוגים (ח): ג' קבוצתי מנ-סבב מוס פספסה: כי בבדה. טבאות
טבאות מס פספס וויל נטטלם יי'ם: (ד) קרכטה: בון. ג' בבדה
במלולקס לא-טבאלידי טבוקס וויל נטטלם כפספסה: (ט) לטבונה. מהבוּת ג' בבדה. טבאלידי טבוקס כטבון
(ט) ג' ג' עד העת התחא. (כ' ג' ג' טבאמ נס פס כל מוד צל מטבוקס כטבון:
נטחת כרכטה צדין ג' ג' אסמנטי דלפקס צפאליס וויל זא לא-טבוקס

ר' פרוש ע"

די גיריים וווען זילקען צו אוונן פון דיזי הירקען וווען
ארום אוונן זילען ג'ויען די אלע קאנן ג'ייגען ג'ייגען בי
כינן טיש: (ח) וויש אונג דאס עס אין וויאם עס אונ
זואראין אונ ג'ירקען זואמי טיש אונ דאס דאיין פאלק:
ג'ווארין צו סבבלט אונ צו-טובייה אונ זו ג'שס
דעם ערבי אונ צו אונגענע ערקיירגע פינט דאס
איך דaab אוונ ג'יבוקט דעם דוער פון דער שטאט
אונ עס אונ ג'ויא איבער ג'ילקען אונ זיאר ג'ויא דרי.
אוח בוי איז דר דזאיגער ציזיט האב איך דער ג'ויא דרי.
ארבען ג'שעט קירין פירין איז ג'ויא ג'ויא דרי.
מויער: (ב) ווישלט סבבלט קאט ג'ישיקט סבבלט אונ ג'ויא שוער
ונוער

וניעודה יהרו בפְּרִירִים בְּבַקָּעָת אֹנוֹ וְהַמָּה חֶשְׁבִּים
לְעֵשָׂות לִרְעוֹה: יְאַשְׁלָחָה עַלְיָהֶם מְלָאכִים לְאָמֵר
מְלָאכָה גְּדוֹלָה אֲנִי עֲשָׂה וְלֹא אָכַל לְרֹדַת לְמָה
תִּשְׁבַּת הַמְּלָאכָה כַּאֲשֶׁר אָרֶפֶה וַיַּרְדַּת אֵלֶיכֶם:
וַיַּשְׁלַח אֵלִי בְּדַבֵּר הַזֶּה אֶרֶב פְּעֻמִּים וְאָשִׁיב
אָתָּם בְּדַבֵּר הַזֶּה: יְנִישְׁלָח אֵלִי סְגִלְטָפֶךָ בְּרַבָּה הַזֶּה
פְּעֻם חִמִּישִׁית אַתְּגָעָרָו וְאָגָרָת פְּתוּחָה בִּידָךְ:
בְּגַוְבָּהּ בְּגַוְיִסְגַּשְׁמָעָו גַּשְׁמָזָאָמֵר אַתָּה וְהַדִּינָּרִים

חוּשְׁבִּים

רש"

נ"א ככפרים

לְאַהֲרֹן הַעֲמֹדָה. כָּל נַעַן לְמֹתוֹת כְּשָׁרִי שְׁטִיר: (ה) אַתָּה
(בּ) בְּכִפְרִירִים. כָּס מִקְסָס כּוֹמָ: אֲשֶׁר בַּבְּקָעָת אֹנוֹ,
נַעַרְוּ. עַל וַיְגַרְוּ: וְאַנְרָתָה בְּרוֹחָה בַּרוֹחָה.
כָּךְ כָּס הַגְּנָה: וְהַמָּה חֶשְׁבִּים. עַל. לְנַמְּתִי מַס
סָלָה לְעַל יְדוֹ: (וּ) בְּתוֹב בָּה. כָּתוֹתָה אַגָּרָת: בְּגָנוֹם
בְּכִיּוֹתָנִים עַל לְכַנְּגִי: סָס: (g) מְלָאכָה גְּדוֹלָה אֲנִי
עֲשָׂה. מְבִיאִי (הַעֲרֵר ס"ה) קַטְפָּר: לְמָה תִּשְׁבַּת.
לְמָה תִּשְׁמַחְתָּ. מְלָאכָה לְמִצְוֹרָה תְּוֹהֵר וְפָלוֹי הַמְּרָאָה:
כָּלְלָה סָלָה מְלָאכָה תְּוֹהֵר אֲרֶפֶה. יְדִי מַן

וּ(c) בְּכִפְרִירִים. כָּהָמָה מַס וּקְדָר נַעַרְיוּ גַּלְעָד:
(d) וְאַנְרָתָה בְּרוֹחָה בַּרוֹחָה. פְּרִיטָם פְּרִוטָה גַּלְעָד:
וְיַרְפְּתָאָן חָקְקוּ (לְפִי c): (e) וְגַשְׁבָּו אָמָר. כּוֹמָ
כְּכִילָּוֹס כְּגַ"ג מְלָאכָה תְּלָשָׁוּן וְלְלִיבָּה (לְפִי כְּבִיר): (f)
גַּרְעָלָה וְהַוְּאָן טַקְפָּר יְמָרָה: וְאַתָּה הַוָּה. מְפַנֵּן תִּקְהָה:
לְהַמָּה וְהַוְּאָן. כָּלְוָה סְפָלָסְטִין גַּמְגַ'לְתָּה וְלִמְמָה:
לְהַמָּה נִמְמָה: בְּדַבְּרִים הַאלָה. פְּרִיטָם דְּנָר שָׁחָר לְלִי.

לְבִגְנִין

וּ(b) וְנוֹמָד יְהוָה כְּכִפְרִיסִים גַּנְקָבָתָה מַוְאָה. לְעַל כָּלְמָדָה מְלָאכָה כְּמָלָא
מְנִירָה גַּלְעָד: (c) נְעוֹסָק כְּמַעַמְּפָעָה וְכָבְדָן וְכָבְדָן תְּמָמָה וְכָסְקָל:

מצודות ציון

מוֹה בְּהַמָּאָה נְגַתָּה כְּמָלָא כְּמָלָא תְּלָמָדָה כְּסָלִיל כְּלִילִים
יְכוֹנוּ מַנוּיָּה נְגַתָּה כְּמָנוֹ שָׁלָל סְפָמָה כְּמָנוֹ שָׁלָל סְפָמָה
לְכָלָה נְגַעַל: (g) גַּנְוָה דְּרוֹר אַתָּה הַשְּׁבָּם, זָכָר כְּבָדִילָה
סְסָס מִקְסָס הַטְּמָמָה כְּבָדִילָה תְּלָמָדָה, זָכָר מִקְסָס
גַּמְמָה בְּהַמָּאָה כָּהָמָה תְּלָמָדָה לְכָלָל מִלְּסָדָה יְדִי מִמְּרָאָה
(h) גַּרְעָלָה מְלָאכָה לְהַבָּה וְנוֹמָד וְנוֹמָד: וְאַשְׁכָּבָה מְלָאכָה מְלָאכָה
חַהָה. כָּלְיָמִיר לְמָעָלָה כָּהָמָה תְּבָרָה הַוָּה. מְלָאכָה וְנוֹמָד:
וְאַגְּדָה כְּבָדָה כָּהָמָה מְלָאכָה מְלָאכָה וְנוֹמָד כָּהָמָה תְּבָרָה
וְנוֹמָד כָּהָמָה כָּהָמָה: בְּגָנוֹם דְּשָׁבָע. כָּן כְּפָלָסְטִין גַּמְמָה עַטְמָה
פְּרוֹוּשׁ עַטְמָה

גַּשְׁמָ צְבָר נְחַמִּיה צְוָאָן צְוָאָן לְבָה וְנוֹנְעָד יְהָרָוּ גַּי אָגָן
לְאַבְּאָרְזָה אַיִן נְאַבְּלָן מִטְּשָׁרָעָן אַיִן דְּרַשְׁתָּאָט
לְבַלְבָּרָה הַוָּה אֲגָן זְיִי הַאֲבָן גְּשִׁיקָתָן צְוָאָן
בְּפִירִירִים וּזְיִי אַיִן דְּעַמְּפָלָאָץ בַּקָּעָת אֹנוֹ וְהַבָּה
חַוְשָׁבָלָשָׁוֹת לְרַבָּה אֲגָן זְיִי הַאֲבָן גְּשִׁיקָתָן צְוָאָן
אַיִן הַאָבָב וּזְיִי אַלְיָן גְּנַעַטְעָרָת אֲגָן זְיִי דְּרַאָזְיָע
רִירָר: (h) גְּשִׁיחָאָלָן פְּנַבְּלָתָה רְאָתָה כְּבָדָלָת גְּשִׁיקָתָן צְוָאָן
צְוָאָן בְּרִיאָו זְיִי אַיִן פִּיךְ דְּאַרְתִּין כְּבָדָן (אוֹ) הַאָבָב
אַיִד פְּאַר שְׁטָמָנָעָן: (c) וְאַשְׁלָתָה עַלְיהָ מְלָאכָה לְמָאָה
קַאָבָא אַדְקָגָנָה זְיִי וְשְׁלֹוֹתִים צְוָאָן צְוָאָן קַלְקָה
גְּרִילָה אַיִן שְׁלִיחָה אַיִן גְּנוּסָע כְּלָאַקְהָמָה אַיִן אַרְזָעָם
גְּבוּרִי פְּנִין דְּרַשְׁתָּאָט דְּרוֹמָה אַיִן גַּי נְרַעַן צְוָאָן
אַיִיךְ לְהַחֲזִיקָה דְּלִילָה דְּעַנוּ וְאַרְוָם אַלְפָר שְׁלֹשָׁעָתָר
וּוּרְעִין דְּרַי מְלָאכָה אַיִיךְ וּוּעַל שְׁלָאָף אַבְּקָן מִיְּנָעָן
אַוְךְ אַפְּחָה וּתְוִיחִידִים לְאָסָר דְּוָא נְהַבָּה אַוְךְ יְהָרָוּ

בְּהַמִּיחָה

חֶשְׁבִּים לְמַרְוד עַל-כֵּן אַתָּה בֹּנֶה חֻזְמָה וְאַתָּה
הָעוֹה לְהָם לְמַלְך בְּדָבָרִים הָאֱלֹהִים: וְגַם נְבִיאִים
הָעִמְדָת לְקָרָא עַל-יךְ בֵּרִישָׁלָם לְאָמֵר מֶלֶךְ
בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשְׁמַע לְמַלְך בְּדָבָרִים הָאֱלֹהִים וְעַתָּה
לְכָה וְנוֹעַצְהִי חִידָה: וְאַשְׁלַח אֲלֵינוּ לְאָמֵר לֹא נָהִי
בְּדָבָרִים הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אַתָּה אָמֵר בַּי מֶלֶךְ אַתָּה
בְּזֹדָם: ט בַּי כָּלָם מִירָאִים אוֹתָנוּ לְאָמֵר יְרָפֹעַ
יָדֵיכֶם מִן-הַמְּלָאָכה וְלֹא תַעֲשֵה וְעַתָּה חֹק אַתָּה
יָדֵי: וְאַנְיָ בָּאָרֶץ בֵּית שְׁמַעְיָה בְּנִידָלִיה בְּנִ

גיר א'

האלה. מוסג על כתוב זה ומקרה מסוים הוטה והוא כוריאו
כללו נחל מחר כה לדרכו הולגה לנווטנו נטה לנו' :
(ז) וונכנייאם וגנו', עד ונעה קיה מחר כה בדרכו:
בבאים. צעל לפקן כמו בורה ייכ שפטים (יסעה ה') :
לאמר. טהומוטיס יט מלך ירושה: ועתה ישמע מלך.
מןחתי שי אבן עורא

(1) ותקה נבב ווועזר ימצעו . ביה מאה' ל' דבון גוונט ווועצ'ו זעטן.

לעכ"ז: (ז) כי מילך הארץ נולאך, ל' ג' מה מאולך מלך ומולדת כי יה' נצמץ זה בנים: (ט) ומאה קוק לה' יי'. ר' מאלו קוק

(נ) נבייאס. מופיע פעמיים כבדרכו כמו ניב' קפסיס (יקטיטס כ''); להזכיר צמיגל כעל ותפקידו נאבק: דברורים אלה, כ"ג (מ) נבדה. מופיע הפעם היחידה בדור חמוץ ימלוּכָוְתַּיְהָרָה (ט').

(ט) בודם. מניין כמו ללבס ודונמו וולס כלש חתמו (סס י''). (ט) בודם. מניין כמו ללבס ודונמו וולס כלש חתמו (סס י'').

(ג) כי כלם, פא כי לפניהם הרים כוכבם פה יטמא מטהרין נזקן קפוד יסוד יוכס מלולות נזקן הקומה וכל טומס מוד וודיל נזקייס מטהרין וזה י' טהור טהור טהור לודר לך קה בטהר נזקן וווחיך נזקן נזקן וחון אלה. כן כל מוער הרים בטמאל

ביחידה דרום גויקטו רעם מושר ברי דו ואלקטן ייך שטהראקון און איר אקענין רעם פלא ובה הוה ליט לאי לאמד האב און נטחיה גישיקט צו אים זיך אונן גישירובין און דעם ברוף פון סנגבלטן: (ח) ואשלחה

למלך אונג דו ביטט ג'ווארין צו די יהודים צוא אין
לא להגד רבבות הדאה עם אוי גארנט נערמת נועאן

פְּגַד בזכרם האלה אן וו די ריריד אוין גוישטאגען אין זיוישן די פָּעלקער אוו וו די ריריד וויס דו פָּונְכְּלֶט דעם בריך פון סְנִיכְּרֶט: (ז) ומ נבאים העמורת אונ אורה ואנטס אונ שרייזטספּֿטן מיר כי מלך אהה נובוד נײַערעט

ריבוע הרנסטהוף נישפט וויאן אום פון דיזה הארי טראבסטו ווי אום: (ט) ב כל מראות

רוכפין אוף דיר אין ירושלים צויאגען בילע ביהורה עס אונטן לאטס דערן אעל האבן מואר פר אונז אונז אין פאר האנדין איינז מלד אין לאנד יהודה ועה זוי אולין שלאפא ועריזו די הענט פון דיוישראאל פון

שפט לילך אונס היינט ווועט גיהערט וווען צום פלאה

די ריאזני רירד דס דו וווערטט אן נירופין מלחה וועט וועדרין גיטמאן ועהה חוק את קרי אונג היינט בעט איה רנא סנברט שמארכט מיגאנ הענטונג האנג בעט איה גרא מלחה ברכומן זיין ווועטה להה וווערטט יהודאָרבעט גרא

אונָן לאַמְעֵר זַיִנְתֶּן בְּיִינְטֶן בְּרָאָמְנֶן וְאוֹזְנוֹן קְרָאָמְנֶן

שְׁמַעְיָה

מִהִיטְבָּאֵל וְהַוָּא עֹצֶר וַיֹּאמֶר נָעַד אֱלֹהִים
הָאֱלֹהִים אֱלֹהָיו הַחִיל וְגַסְגָּרָה דְּלָתֹות הַחִיל
כִּי בָּאִים לְהַרְגֵּד וְלִלְהָ בָּאִים לְהַרְגֵּג: וַיֹּאמֶר
הָאִישׁ בְּמוֹנִי בָּרְחוֹמִי בְּמוֹנִי אֲשֶׁר יִבְאָ אֱלֹהִים
וּזְהִיא לֹא אָבוֹא: יְוָאָבֵידָה וְהַגָּה לֹא אֱלֹהִים שְׁלַחוּ
כִּי תְּנַבּוֹאָה דְּבָר עָלֵינוּ וְטוֹבֵיהָ וְסַנְבָּקָט שְׁבָרוּ:
וַיֹּאמֶר שָׁבָור הוּא לְמַעַן אִירָא וְאַעֲשֶׂה דָבָר וְהַטָּאָרִי

(א) והוא עזoor. סמלתו נכיתו: ואמרנו עוד. חותמו
סמלשה היה נכית שקר וככל שהוא מן הנכלים והכרייו
לසמחה היה כמהיותם כדי לנצח ה' המתה: כי באים
דרחןך, טהור בכו' לארכן טהור וטהר וחביבו: וללה
באים. ועל כן תוקחו יולכם נזילך וטנוור הקלתות מלו
פעדיין ה' נטעו דלחות טער צער ממה כה מריר בתקלה
הפרשתה סע עד סעת הצלם לדלות ה' ככינמתה עצירות;
(ב) האיש במוני יברח. גתמייה ה' קץ כל כינוי יירק
מנחה שי

לרב'ן
הנימע' דגדות :
(ו) ונגרא . לפעי הכהרוו לעדזו כעוזר
עמנו מגלה והעוזר בתמיה קדרון קידוחוי קאיה נעלג : (ו') במנוני . קרלהן זטח וכחמי לפקן גות : (ו'') כי
הגבואה . סס דכער והטעטס כוכויה מלען דכער עלי טמיינס : (ו'') או' זטבַּלְתָּן תחת זו . או' זטבַּלְתָּן סס דכער וטמעו
קאנצל תנעו צפכוו והילדען קראג : (ו'') למען שבור. הוהו דכער למינן וטזען' כי הכהרוו דכער למטען דזאיג צב'ן : (ו'') מגען איזרא

שכיה אונך נחטפה בז' גיקוטען אין הויז שפיעיה גן דליה בז' מהטבא לאונך ער אוינט אונך גיטאלאון אין דר קיטס ויאדר גיטר אל בית האחים הטע דער שפיעיה גיטאנט צו מיר לאטער זיך אונך זאלטן אין גאטס הו אריין אין היכל אונך לאטער פר שליסון די טידין פון דעם היכל פר אונט זיין לזרג זוארם פנבלט קיט זיין חברותה וועלן קומן דיך הארגזין אונך בי נאכט וועלן זיין קומן זיך הארגזין ריבז: (יא) אונטהה האיש בנטו יברעה קאָב אונך גינאנט צוא שטעה ואַל דען אוּ אַיְן פאן זיין אַיְך גידונגין זיך נבואה גלידיך זוּ אַמְתָּה אַטְּה אַיס אַו גִּידְוִיסן זאניג אַבער אַיְן אַמְתָּה הַט אַיס טובֵה אַגְּנַבְּלַט זיך אַיְן הַט אַיְן גִּידְוִיסן זיך נַאֲלֵי קִיך אַיְנַעַר שְׂרַעַקְוּ בְּרִיך אַיְך זַאֲלַבְּרִיך.

זה היה להם לשם רע למן ידרפני: יזכור אלדי
לטוביה ולכגובלת במעישיו אלה וגם לנועדה
הגביאת וליתר הגבאים אשר הוא מוראיםotti:
טו ותשלם להוֹמָה בעשרים וחמשה לאיל
לחמשים ושנים יומם: ט ויהי כאשר שמעו כל
אויבינו ויראו כל דגויים אשר סבבთינו ויפלו מאר
בעיניהם וידעו כי מأت אלהינו נעשרה המלאכה

۱۰۰

שומבה בן נריל ולקויות חומת: והויה להם לשם
דרע. ומפני טויה לאס לאס רע לרפרפי בעירס ז' :
(עד) ווגם נגונעריה הנביאה קיט וארנכטילו פאקר קבלו
שבכ מסנגלט וחכורי כי להפיכי נונגוט קרייס:
(טט) בעשרים וחמשה. ימיס לחדך אליל דנטה ז' :
לדריות מלך פאנטה עררטס לדורות עלה מומיא מגנאל
קס טומס צעניאס סקו מוהסיס בעמנס כי נפל פה
מנחה שי אבו עזרא

ל'ב

כט

הזהר: י' גם ו' בימים ההם מרבבים חרי יהודה
אגרתיהם הולכות על-טובה ואשר לטוبيה באות
אליהם: י' בירבם ביהודה בעלי שבועה לו כי
הוון הוא לשכנית בנארה ויהודנן בןנו לכהן אריה
בת-משלום בן ברכיה: ט' גם מובהתו היו אמרים

• 127

הַאֲ יִגְבֶּשׁ , קָרְבָּן יְ ;

הוילויים עליהם: (ז) חזרי יהודת. רבי יוסה: ע' טומאה. אל טומא יסרך לטע כי' (ט) נמסכת קדשין ע'.zmanior עסarksה עכלומי' וולך שין מוש' (י) ואשר ליטביה. ואלה נתן לך לוטביה: (יח) כירבם ביהודה. גל

מאותה רוד

חולכת על טוביה וטוביירע וויס זיינערע בריף עזען גינאנגען צי
טובייה אונט דיבריך פון טובייה וואראום פיל האריין עזען גיטווען צו זי:
(זח) כי בזביז ביריה וויאר זאכט זאכט עריך זענאנט זענאנט צו זי:
אין שטט זיידראך וואס זיינגען גיטווען נישווארארייע
לייט זטו ביה זוי לאלאין קיטט איטש שלום האקען זי
פונטוגה קאָקָן דיב נישווארארייע לייט גינאָקט פֿאַר
גינאָקט

לפנֵי ודברֵי הָיו מוצִיאִים לו אֲנוֹרֶת שְׁלַח טוּבָה לִירָאַנִי : ז אַיִלְוי כַּאֲשֶׁר נִבְנָתָה הַחוֹמָה וְאַעֲמִיד הַדְּלָלוֹת וַיַּפְקִדוּ הַשּׁׂעֲרִים וְהַמְשֻׁרְרִים וְהַלּוּם : ב וְאַצּוֹה אֲתִיחַנְנִי אָחִי וְאֲתִיחַנְנִיה שַׁר הַבִּירָה עַל יְרוּשָׁלָם כִּי הָזָא בָּאֵיש אַמְת וַיַּרְא אֲתִיהָאֱלֹהִים מְרַבִּים : ג וַיֹּאמֶר לְדָם לֹא יִפְתַּח שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָם

ב

טוויס הטענויות כתובות כו' מושך לאן יתנו יקינטו ותו:
ורבבי, מ"ש דילכער מא"ז אונדער זו צו מגן' לו לאן פאצער לאטום:

פִּירֹישׁ עַמְּ

בנ"ע ארנון די טווער הוטערס אונג די יונגערטס פון דרי
ליך איז אין גיטה בעטערס מאונגערטס זיין עריך האבן
(ב) וויאזהה איז תניינז איז אונג איז האב בישאפעט אונג
יעניעצעט פון צ'ברן חנני אונז חנניינה דער אַבעָּר
חר הפתיה די האב איזה יעניעצעט זיין זאלען דיטען די
טווערין פון וווערטשטיין זי הווא באיש אנטט זוארין דער
חנניינה איז זוארין אונז יעניעצעט זיין זאיין איז שאמט אונג
של החט בורא ניגראטש פר נאטע פון פיל מען: (ב) אַפְּרָט
לזס אונג איז האב גאנגעט זו זוי לא טהו ערער וווערטשטיין
די טווערין פון דער מווער נישטעלטדי טראען אונג
ספֿירֶרְבִּי קִיְּטוֹצִיםּ לֵא אָנוּ מִינוּ רִידְוּ וּסְאִירְקָהָבּ
גִּירְעַטְשׁ אָופְּ אַיסְמָהָבּ אָנוּ זִיכְרוּ זַי אָוםְ בִּיצְוָגְןּ אָנוּ האַבְּןּ
גִּיאָגְנְטּ זָו אַיםְ אַגְּרוֹתְשָׁלְחָןּ טַבְּהָלְלָרְאָןּ אָגְ בְּרִיףְדָּטּ
פְּקִידְרַמְּבָּהּ נִישְׁקְטּ זָו פִּידְרַעְרַ אָלְ פִּידְרַאְבּּעְרָ
שְׁרַעְקָעְןּ אִיךְ נָאֵל נָטְ בּוּזְנְדָּסּ בְּנְיוֹןּ פָּוּןּ דָּרְמוּעָ
(א) וְיִהְיֶה בָּשָׂרְ בְּגָנְחָהּ חַוְּמָה אָנוּ עַסְמָ אַיְןְ בְּיוּעָןּ אָוּ
דרָא מְוֻעָרְ פָּוּןּ דָּרְעָ שְׁפָאָטָא אִיז אַוְרַיְבָּעָטּ
זְיוּזָאָןּ אָנוּ אִיךְ האַבְּ אַרְדִּיןְ נִשְׁטָעַלְטָדְיִ טְרָעָןּ אָנוּ

עדיהם הַשְׁמֵשׁ וְעַד הֵם עֲמָדִים יִגְפּוּ הַדְלָתֹת
וְאָהָזׁוּ וְהַעֲמִידׁ מִשְׁמְרוֹת יִשְׁבִּי יְרוֹשָׁלָם אִישׁ
בְּמִשְׁמֶרֶת וְאִישׁ נִגְדָּבֵיתוּ וְהַעֲרֵךְ רְחַבְתְּ יָדִים
וְגַדְלָה וְהַעֲמִידׁ מַעַט בְּתוֹכָה וְאַזְן בְּתִים בְּנָוִים: יִנוֹתֶן
אֱלֹהִי אַלְלָבִי וְאַקְבָּצָה אַתְּהָחָרִים וְאַתְּהָסָגִים
וְאַתְּהָעָם לְהַתִּיחַשׁ וְאַמְצָא סְפִיר תִּיחַשׁ הַעוֹלָם
בְּרָאשָׁונָה וְאַמְצָא פְּרָטוֹבָבוּ: יְאֱלֹהִי בְּנֵי הַמִּדְינָה

הנולית

ובודם הם עופרים, וכעד לאנתרופים פתוחו יסוי שעומדים
פניהם וזו עד גנטיפריה דלטת' ורכונה נק' יונן הנשרא
זואולוג לילנס נון ויכנס כל כך קיו' טosis מפישז'ז'יס;
ואחרו. יהאו הדלות לפונר: משטרת יושבי
(1) אבה בני הדרינה וג'י. עד וגנולות הפנו על
ירושלים. מוכמי ירושלים הקימו מוגמות (ניט'ס)
מןחת שי
אבן עוזא

(ג) ועדם הם עותמים יגנו הרדרה ואחיזו. ומג קרי מכ"ס שליל סק"ה: וזה מוכיח. מלול י"ד מעת' מכ"ב: הכתוב בלאגמי פנים וזכר טס המכון כלילו נעלם (א) ועוד. ממשוכת צ' חד מלול וזה מס' איזה מס' וכמו כן ממוינו בעין וטקי מנסוקה כי זו: המכ' עותמים. רמזו מהנני וחניכים והטעטען כודול בסאס עומדים בצעירותם הוויריים שגינוי הצעיריות כנראה כלהות לאניהם והמר נכס מהם מהו קללות בכיריהם. יגנוו תרינס ופנינס קדלות והנין לסתמ': וההميد. סקס כפועל: (ב) החורים. מרגנס לבן חיר וכו וען מרתק נכבך ומאננו נקלחו הוורדים: (ו) אלה

24

מצודת ציון

(ג) יגורו, יגנרו כי ונגדת שלמה אמרלים ב' ("הנוגים יונקן וונגנון: (ב') להתייחס. מין' יום קה' טעם סדר קדימות מן המטהנים ומ' ליגיטם:

בג

ניבו עטן אין איר : (ה) יונק פלטה לא לבי אונ גאט הת
גיגענין און פיין הארכין איך ואל מייחס עין זאם
פאלאך אונקעה אט החוריות האב איך איני ניזאמאלט
די פריריא הארטין אונ רוי אנדרער האבען אונ ראמ
פאלאך איך זאל זי קיטיחס זיין אמאזיא פערבריטש האב
איך גינפאנן איזין חומס ברויף פון דרי יהודים ווועגן
אוו ניגענין צום ערשותן ביטח ערוא זונצעא כהו בו
אונ איה האב גינפאנן גישויבין איז דעם ברויף דרי
אלעריד וויס דרא שטיען פון דעם קסוק אללה בגין
המודינה. בז און פאקסוק ומונגולות הפלגנו על קרבן
הנטזים וואמס דא וויטער שטמייט אין קאפעטל
קסוק ל"ה: (עין לעיל בסעדי פאלאך איז גיעווען אין ארט
אונ גודס אונ דאס פאלאך איז גיעווען אין גראיט
די מושערן פון ווישטס אונז גיט גיט גיט גיט גיט גיט
בז דרי זון ווועט זיך רעכט דער הייזן דאס איז און
האלבן קאָג איז דער הייזן דאס איז און ביזדי מושערן ווועל
אעזין זונז ואלז וויא שטזין אונ זאלן גיט אונזק גינז
פון דראטען בז זי ווועלן וויעדר אן געכט זי פירין
אונ גוועלן זי שיליסן ווישטער פשטוריה אונ פון דרי
ויזערס פון ווישטער זאַען זאל דוחטן בי די מושערן
הטערטס איטליךער פאן זאל דוחטן בי די מושערן
פון דער שטאמט און עין כישר אוון חוץ דעם זאל
אייטליךער פאן דיפין אונטקען זין הו: (ז) העז
בשבית דיז אונ דער שטאמט און גיעווען אין גראיט
אונ גודס אונ דאס פאלאך איז גיעווען אין גראיט

וְעַמּוֹן בָּצֵבָעַ אֶת גִּזְעָן בְּרִיאָה וְעַמּוֹן נָאָה נִימְצָבְיוֹשׁ

הָעָלִים מִשְׁבֵּי הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הַגָּלָה נִבּוּכְדָנָצֶר מִלְּךָ
בְּבֵבָל וַיַּשְׁבוּ לִירֹאֵשֶׁלָם וְלִיהוּדָה אִישׁ לְעִירֹוֹ:
יְהִבָּאים עִמּוֹרְבָּבָל יִשְׁוּעָ נְחִמָה עֲזָרִיה רַעֲמִיה
נְחַמְנִי מְרַדְכִי בְּלֵשָׁן מְסֻפְרָת בְּנֵי נְחוּם בְּעַנְהָ
מְסֻפָר אֲנָשֵׁי עַמּוֹדִישָׂרָאֵל: יְבָנֵי פְּרָעָשָׂאַלְפִים מֵאָה
וְשָׁבָעִים וְשָׁנִים: טְבָנֵי שְׁפְטִיה שְׁלִשָׁ מֵאוֹת שָׁבָעִים
וְשָׁנִים: יְבָנֵי אַרְחָ שְׁשָׁ מֵאוֹת חֲמִשִים וְשָׁנִים:
יאָ בְּנֵי פְּחָת מֵאָב לְבָנֵי יִשְׁוּעָ וְיוֹאָב אַלְפִים וְשָׁמְנָה
מֵאוֹת שָׁמְנָה עָשָׁר: יְבָנֵי עַילְם אַרְקָפָ מֵאוֹת
חֲמִשִים וְאַרְבָּעָה: יְבָנֵי זְתוּא שָׁמְנָה מֵאוֹת
אַרְבָּעִים וְחֲמִשָה: יְבָנֵי זְבִי שְׁבָעָ מֵאוֹת וְשָׁשִים:
טוּבָנֵי בְּנֵי שְׁשָׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְשָׁמְנָה: טְבָנֵי בְּכִי
שְׁשָׁ מֵאוֹת עָשָׂרִים וְשָׁמְנָה: יְבָנֵי עַזְגָד אַלְפִים שְׁלִשָׁ
מֵאוֹת עָשָׂרִים וְשָׁנִים: יְבָנֵי אַדְנִיקָם שְׁשָׁ מֵאוֹת
שְׁשִׁים וְשָׁבָעָה: טְבָנֵי בְּנֵי אַלְפִים שְׁשִׁים וְשָׁבָעָה:
יכָנֵי עַדְין שְׁשָׁ מֵאוֹת חֲמִשִים וְחֲמִשָה: יְבָנֵי אַטְרָ

ט חנוכה

ד' טו

בצ'ויז'ר דוד
שופט מגדה קברין בפ' נרנ'גנו: יושבבו. שופט צ'ויז'ר בפ' נרנ'גנו:
בצ'ויז'ר כנראה מיניס: (1) הבהירן, המכ' קלה מלח נקמה'ם עט זודכ'ן
מג'ז' פ' צ'ויז'ר כמאנדרין ו'ס' מס' מאכ'ל'ן צ'ויז'ר: (2) חות' טומא;
במיטל'ן מנטול': לבני ישוע וחואב. (3) צ'ויז'ר אנט'ן זונ' זונ' זונ' זונ'
אי: ישוע. סוף יי'וטען צ'ויז'ר: כסדר אנשי. וכן גאנט'ל'ן

לְחֻקִּיה תָשִׁיעִים וְשֶׁמֶנה: יי בְּנֵי חַשְׁמָןָא מֵאוֹת עֲשָׂרִים וְשֶׁמֶנה: יי בְּנֵי בְצִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֲשָׂרִים וְאֶרְבָּעָה: יי בְּנֵי חַרְפָּמָא הַשְׁנִים עָשָׂר: יי בְּנֵי גְּבֻעוֹן תָשִׁיעִים וְחַמִשָּׁה: יי אֲנָשִׁי בֵית־לְהָם וְנַטְפָה מֵאוֹת שֶׁמֶנים וְשֶׁמֶנה: יי אֲנָשִׁי עֲנָתוֹת מֵאוֹת עֲשָׂרִים וְשֶׁמֶנה: יי אֲנָשִׁי בֵית־עַזּוּמוֹת אֶרְבָּעִים וְשֶׁנִים: כֶב אֲנָשִׁי קְרִית יָעָרִים בְפִירָה וּבְאֶרְוֹת שְׁבָע מֵאוֹת אֶרְבָּעִים וְשֶׁלְשָׁה: יי אֲנָשִׁי הַרְמָה וְגַבְעָה שְׁשׁ מֵאוֹת עֲשָׂרִים וְאֶחָד: לְאַי אֲנָשִׁי מַכְמָס מֵאוֹת וְעֲשָׂרִים וְשֶׁנִים: לְב אֲנָשִׁי בֵית־אֵל וְהָעֵד מֵאוֹת עֲשָׂרִים וְשֶׁלְשָׁה: לְמ אֲנָשִׁי נְבוֹ אַחֲרַ חַמִשִּׁים וְשֶׁנִים: יי בְּנֵי עַילְם אַחֲרַ אֱלָף מֵאתִים חַמִשִּׁים וְאֶרְבָּעָה: לְה בְּנֵי חַרְם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֲשָׂרִים: לְי בְּנֵי יְרֹחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶרְבָּעִים וְחַמִשָּׁה: לְי בְּנֵי לְדִ חְדִיד וְאָנוֹ שְׁבָע מֵאוֹת וְעֲשָׂרִים וְאֶחָד: לְה בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֱלָפִים תְשֵׁעַ מֵאוֹת וְשֶׁלְשָׁים: יי הַפְּהָנִים בְּנֵי יְדֻעָה לְבֵית יִשְׁעָה תְשֵׁעַ מֵאוֹת שְׁבָעִים וְשֶׁלְשָׁה: יי בְּנֵי אַפְרֵר אֱלָף חַמִשִּׁים וְשֶׁנִים: טא בְּנֵי פְשָׁחָור אֱלָף מֵאתִים אֶרְבָּעִים וְשֶׁבָּעָה: טב בְּנֵי חַרְם אֱלָף שְׁבָעָה עָשָׂר: טג הַלּוּיִם

אנו עוזרא

א'

בגְּנִירִיְשָׁעַ לְקָדְמִיאֵל לְבָנִי לְהֹדוֹתָה שְׁבָיעִים
וְאֶרֶבֶעָה: מִדְּהַמִּשְׁרָרִים בְּנֵי אַסְף מֵאָה אֶרֶבֶעָם
וְשָׁמְנָה: מִהַּשְׁעָרִים בְּנֵי שְׁלָמָם בְּנֵי אַטְרָבָן בְּנֵי טַלְמָן
בְּנֵי עֲקֹוב בְּנֵי חַטְפָּא בְּנֵי שְׁבִּי מֵאָה שְׁלָשִׁים
וְשָׁמְנָה: מִהַּגְּתִּינִים בְּנֵי צְהָא בְּנֵי חַשְּׁפָּא בְּנֵי
טְבָעוֹת: מִבְּנֵי קְרָם בְּנֵי סְיעָא בְּנֵי פְּדוֹן: מִבְּנֵי
לְבָנָא בְּנֵי חַגָּב אֶבֶן שְׁלָמִי: מִבְּנֵי חַגָּן בְּנֵי גְּדָל בְּנֵי
גְּחַרְבָּה: מִבְּנֵי רָאִיתָה בְּנֵי רָצִין בְּנֵי נְקוֹדָא: נִיְבְּגִינִּים
בְּנֵי עַזָּא בְּנֵי פְּסָחָה: יִי בְּנֵי בְּסָטָן בְּנֵי מְעוֹנִים בְּנֵי
נְפּוֹשִׁים: יִי בְּנֵי בְּקָבּוֹק בְּנֵי חַקּוֹפָא בְּנֵי חַרְחוֹר:
יִי בְּנֵי בְּצָלִית בְּנֵי מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא: יִי בְּנֵי
בְּרָכוֹם בְּנֵי סִפְרָא בְּנֵי תְּמָחָה: יִי בְּנֵי נְצִיחָה בְּנֵי
חַטְפָּא: יִי בְּנֵי עֲבָדִי שְׁלָמָה בְּנֵי סּוֹטִי בְּנֵי סְפָרָת
בְּנֵי פְּרִידָא: יִי בְּנֵי עַלְלָא בְּנֵי דְרָקָן בְּנֵי גְּדָל: ט בְּנֵי
שְׁפָטָה בְּנֵי חַטְפִּילָה בְּנֵי פְּכָרָת הַצְּבָעִים בְּנֵי אַמְּזָן:
ט בְּלִיְדָהָנִינִים וּבְנֵי עֲבָדִי שְׁלָמָה שְׁלָשׁ מֵאוֹת
תְּשֻׁעִים וְשָׁנִים: ט אַלְהָה הַעוֹלִים מִתְּלַמְּלָח תְּלָ
חַרְשָׁא כְּרוֹב אַהֲרֹן וְאָמֵר וְלֹא יְכֹלוּ לְהַגִּיד בֵּיתִ
אָבָתָם וּוְרָעָם אֶסְמִישָׁרָאֵל הַם: סִי בְּנֵי דְלִילָה בְּנֵי
טוֹבִיה בְּנֵי נְקוֹדָא שְׁשׁ מֵאוֹת וְאֶרֶבֶעָם וְשָׁנִים:

ת"א מת' מה' נלה' קידושין י': להודיה קרי נפישיטים קרי מנוחת שי

ול"י: (מע) נכי לאודוֹתָה. כלוכ ספסלייס אין חמוץ וכוקי ומון בסס ספסלייס קרי:
ספסלייס קרי ונ לול נמסה גְּמָוֹת מס מלון דטמְבִּין וו' ז' גְּמָלָן
(אג) נכי ספסלייס. ככ"ט גְּמָלָן כטפְלָן ספסלייס: (גט) צוי עטְלָן,
טוטומְלָן וּקְרִין י"ז: (מע) ספסלייס. ל"ז דגט גמ"ס: (מע) צוי
טוטומְלָן וּקְרִין י"ז: (מע) ספסלייס. ל"ז דגט גמ"ס: (מע) צוי

מזרות דוד

לן צו כוכב גְּמָלָן לו ימכן לך גְּמָלָן מזבְּקָה לְסָלָלָס מְלָכָס
ונלן חפְעָן כְּכָבִים מְלָכָס: (מע) בְּנֵי יְשֻׁעָה לְקָדְמָאֵל. ל"ז נכי
יטע טס צוי קְדָמָלִין סָלָמָ"ה טוֹבָה לְקָדְמָאֵל. מְלָאֵל
סָלָלָס גְּמָלָן צוי קְדָמָלִין סָלָמָ"ה טוֹבָה לְקָדְמָאֵל. וו' (חל) אַהֲרָן
מְקָמוֹת מִן כְּבָדָל: לְאָהָרָן וְלְכָלָהָרָן. צָהָר טְהָרָן מְלָאֵל וְדָמָתָן
לְבָבָי הַלְּהִירָה. צָהָר טְהָרָן וְקָדְמָלִין זָהָר טְהָרָן סָלָלָס
לְמַדְרָס: (מע) הַשְׁעָרָם. צָהָר גְּמָלָן טְהָרָן מְקָדָס עד לְגַם
גַּם וְסַס צו צוי קְלָס וו': (מע) הַגְּתָנִים. סָס גְּגָבְנִים וְקָרְלָן
וּמְן:

ס' ומונְהַכְּנִים בְּנֵי חֶבְרִיה בְּנֵי הַקּוֹזֵן בְּנֵי בָּרוּלִי אֲשֶׁר
לְקַחַם בְּנֹות בָּרוּלִי הַגְּלֻעָדִי אֲשֶׁר וַיְקַרֵּא עַל-שְׁמָם:
ס' אֱלֹה בְּקַשׁו בְּתַבְמַה מְרִתְיוֹחִישִׁים וְלֹא נִמְצָא וַיַּגַּאלוּ
מִן-הַכְּבָנָה: ס' וַיֹּאמֶר הַתְּרַשֵּׂת אֶל-הַם אֲשֶׁר לֹא
יָאַכְלוּ מִקְדָּשׁ הַקְּדָשִׁים עַד עַמְּדַת הַכְּהֵן לְאוֹרִים
וְתַמִּים: ס' בְּלִידַת-הַכְּהֵן בְּאֶחָד אַרְבָּע רְבּוֹא אֲלָפִים
שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת וּוֹשָׁשִׁים: ס' מִלְבָד עֲבָדִיהם וְאַמְּהַתִּיהם
אֱלֹה שְׁבַעַת אֲלָפִים שְׁלֹשׁ-מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשְׁבַעַת
וְלֹהֶם מִשְׁרָדִים וּמִשְׁרוֹתָת מִאַתִּים וְאַרְבָּעִים
וְחִמְשָׁה: ס' סְפִיחָם שְׁבַע-מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשֶׁשָׁה

פרק ה

ה"א נמי חניכך קדוזין סט; פְּתַחֲתָבָיו, טט זכ: הַלְּגֹעַ דְּכוֹחַ. זִנְחִיטָס כָּה;

四

ולכך ניכר כי כל הקהל כהן ונוגה. ומול זאת הכהן קומת כהן ספר וגול לדרק נמאנון כהנויות כל כך
ובכך מוכיחים מהוילא:

۱۷۲

טז

פְּרִידִיהָם מֵאֲתִים אֶרְבָּעִים וְחַמְשָׁה : ט שׂוֹמְלִים
אֶרְבָּעִים מֵאוֹת שֶׁלַׁשִּׁים וְחַמְשָׁה חֶמְרִים שֶׁשָּׁת
אֶלְפִּים שְׁבָעִים מֵאוֹת עֶשֶׂרִים : י וּמִקְצָת רַאשֵּׁן
הָאָבוֹת נָתְנוּ לְמַלְאָכָה הַתְּרִשְׁתָּאָנְתָן לְאוֹצֵר זָהָב
דִּרְכְמָנִים אֶלְף מְזֻרְקֹת חַמְשִׁים בְּתָנוֹת כְּהָנִים
שֶׁלַׁשִּׁים וְחַמְשָׁה מֵאוֹת : יי וּמִרְאָשֵׁי הָאָבוֹת נָתְנוּ
לְאוֹצֵר הַמַּלְאָכָה זָהָב דִּרְכְמָנִים שְׁתִי רְבּוֹת וְכֶסֶף
מִנִּים אֶלְפִּים וּמֵאֲתִים : יי וּאֲשֶׁר נָתְנוּ שְׁאָרִית הַעַם
זָהָב דִּרְכְמָנִים שְׁתִי רְבּוֹת וְכֶסֶף מִנִּים אֶלְפִּים
וּבְתָנוֹת כְּהָנִים שֶׁשִּׁים וְשֶׁבְעָה : יי וַיַּשְׁבַּו הַכְּהָנִים
וְהַלוּיִם וְהַשְׁעִירִים וְהַמְשְׁרִירִים וּמִזְדְּהָעִם וְהַנְּתִינִים
וּכְלִיִּשְׂרָאֵל בְּעִירֵיכֶם וַיָּגֹעַ הַחֲדֵשׁ הַשְׁבִּיעִי וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּעִירֵיכֶם : ח וַיַּאֲסַפֵּו בְּלִידָעָם בְּאִישׁ אֶחָד
אֶל-הַרְחֹזֶב אֲשֶׁר לִפְנֵי שְׁעִירֵיכֶם וַיֹּאמְרוּ לְעֹזֵר אֱלֹהִים
הַסְּפָר לְהַבְיאָ אֶת-סְפָר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר-צִוָּה
יְהָוה אֱתִי-יִשְׂרָאֵל : י וַיַּבְיאָ עֹזֵר אֱלֹהִים אֶת-הַתּוֹרָה
לִפְנֵי הַקְּהָל מְאִישׁ וְעַד-אֲשֶׁה וְכֹל כְּמַין לְשִׁמְעָז

עננה צי' ב' י

כשהלפס יهد' יעל נסכים מלפ"ש ועיין חילוף זהמה נס' ציוכען כ"ה: (מג) וכונתכליס, צ'ל' דרגת קמ"ס: ח' (ה) ולחמפו כל', כה' ר' לפכא'

3

לפ' (ב) וכל מניין נקומות. הלהוב כיו' דא' כל מניין נקומות לא טמ"ג כמו שטמ"ג סטורה כפכמת קאקס לאטער יאטמו ווילטן יאטמו וככל צה'ר פאודון גרא'ר בזוזדרה ציון

קסום וסבוכו: (ט) דרכם ניעם. בס מטבח יוזם תחביב; (טג) בנים. וכיצלול מלחמך ריק מהקסום ומאתה סוי זו קנסו;
קסום וסבוכו: (ט) מכבש נעלם; (טג) וונג. כמ' וגאנע;

ח (ה) כאיש אחד. ל"ג מיש מס' כבניאת ל"ס מהר' (כ) מאיש תנ'ר. ל"ל ספ"ה נפלו בוכן כי רענן ורפסו בם: בוכן לשפטו

ח (א) ויאספה כל הגם כאיש אחד אונן גאר דאמ פאלק נויאנטן צו ענרא האסופר ער אלוי ברענאנן די ספר פירוש ע"ט

האנצניך איזין גיאומילט אוו ווי איזין פאן אין
זענבר אפערזון איזין גוונגען פֿר גוונגען מיטיגען גוונגען האָזֶן

נִירְאָה מושג שער תרמיים ואמורו ליראו הופיע אוגן האבען ניראכטדי תורה פאר רעם גאנצען איזו ואומלונג ניראכטדי תורה פאר רעם גאנצען איזו ואומלונג

בְּיֹם אֶחָד לְחִדְשֵׁה הַשְׁבִיעִי : י וַיָּקָרְאֵי בְּפָנֵי
הַרְחֹב אֲשֶׁר וְלִפְנֵי שַׁעֲרֵי הַמִּינְמָרִים מִן־הַאֲוֹרֶת עַד־
מְחֻצֵּת הַיּוֹם נִגְדֵּל הָאָנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַמְּבִינִים וְאַוְנוֹת
כָּל־הָעָם אֶל־סְפִירַת הַתּוֹרָה : י וַיַּעֲמֹד עֹזֵר אֶל־הַסְּפִיר
עַל־מְנַדְּלָעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂוּ לְדָבָר וַיַּעֲמֹד אֶצְלָוּ
מִתְתִּיה וַיַּשְׁמַע וַעֲנָה וַיַּאֲרִיךְ וַיַּלְקַחְקֵה וַיַּמְעִשֵּׂה עַל־
יְמִינוֹ וַיַּשְׁמַמְאַלְוּ פְּרִיה וַיַּמְישַׁאַל וַיַּמְלַכְּיה וַיַּחַשֵּׁם
וַיַּשְׁבַּדְנֵה זְכִירָה מִשְׁלָמָם : יי וַיַּפְתַּח עֹזֵר אֶל־הַסְּפִיר
לְעֵינֵי כָּל־הָעָם בַּיּוֹם עַל־כָּל־הָעָם הַיָּה וּכְפַרְתָּחוּ עַמּוֹד
כָּל־הָעָם : יי וַיָּבֹרֶךְ עֹזֵר אֶת־יִהּוָה האֱלֹהִים הַגָּדוֹל
לְעֵינֵי כָּל־הָעָם בַּיּוֹם עַל־כָּל־הָעָם הַיָּה וּכְפַרְתָּחוּ עַמּוֹד

(ב) עמדתו. עיין שמייק כמו פטור מל' עמו טוד (ולו' י'ב').
 (ג) ויקרא בו. פcole קרלה זו: בין אהיך ובין אהיך. כו' כבוק' (ה')
 והמכנים. צפלי דינס: אונו נוי. כי מוטט חוגים לא מוטט
 (ד) לעני כל השם. מל' כל' צפלו לך כפדר לך טוד עמו מגנול מגנול
 פירוש ע"ט
 האהן נשבא בת צו דר נאך פען ואל' לייענגן אויף אוים
 ר' ספר תורה ורבינו צדוק פתקה אונג בעיא אדים הדט
 זיך גשעטלט מהריה אונג שביעו אונג ענער אונג אורה
 אונח קלקה אונטערישער אויף זייז' רעלכט זייז' ויטומלזאל
 אונג פון זייז' לילקען זייז' דט זיך גשעטלט פדריה אונג
 מישאל אונג קשוב אונג חשברכה אונג ובריה אונג
 משלום: (זה) ונטפק זירא פדר אונג ענער האט גיעפענט
 דרא ספער תורה פאר דרא אויגין פון נאך דעם אאלק
 כי פעל ל' דעם דהיה וואורט נבר אונג נישטאנן דעכער
 פון דעם נאנצען פאלק יכטחו נבר ל' חיס אונג אונג
 ער האט אונג יהובץ זיך לייענגן הקאנט אונר דס אאלק
 גישויגין פאר זייז' וו' ואלן הערדן דס לוייענגן: (ו) ויבור
 פון איין פאן אונג ביז אונש אונג פר איטליך'ין
 וו' סטט פר שטאגן די נאך וו' ער דט ג'ערערט דס
 דט ער גו'טאן זייז' אונד אונר שטאנט מאג זום יעבעטן
 חוקש רהיניינ' ראלש (טשנה): (ז) ויקרא י' אונג
 ער הטע ג'יליגט אונג דעם ספר אויף דר גאנט וו' איז
 גיעזען פאר דעם שער הקאים ס' שער פון אונן קייב
 לייכט פונק' דעם טאג ביז אונן האלכון טאג גיגר האשיש
 אקעגען די פמאן אונג זייז' עער אונג דרי פר שטאגראיע
 וו' אונג די קאט אונג דרי אווערטן פון דעם גאנציגן פאלק
 זעגען גיעזען זיאו האעררין דיא רירר פון ספער תורה
 (ד) ויבור זיאו פספור אונג ערער האספער האט עך
 גישעטלט אויף אונין היילעעריעם טורעם וו' ויא

ויענו כל-העם אמן | אמן במעל ידיהם ויקדו
וישתחו ליהוה אפם ארצה: ויושע ובני ישראל ביהו
מי עקיב שבטינו הודיה מעשיה קלייטא עזריה
יזובך תונפלאה ודלוים מבינים את-העם לתרזה
והעם על-עמדם: יזכיראו בספר בתורת האלדים
מפרש ושם שכל-ויבינו במקרא: ויאמר נחמה
הוא התרשתא וערא הפטן | הספר והלוים
המבינים את-העם לכלי-העם היום קדשי-הוא
לייהו אלהיכם אל-תתאבלו ואל-תבוכי בזבים

ב

הנ"א ויבט. עליכין נכ' : נפאל בטהרכם, מגלתג נקליט נז' :

۹۱۱۲۳

שתקנו כל הגם : עמדו . סבוי מתרמן לעס דכרי תורה : על עמדות
לען עוז (ח'ויל' נ') : (ז) במושיע יהודים . נסיבות
ידיוט טמיה כפיהם למלוחות לכת'ה בעין צדקה : (ח) ושות שכבה . סימת סכלה .
וישופוט כפוי הרים (מלכים ח' ה') : (ט) מבנים את
כהן : כי בוכרים כל העם . מפי כל קיימו סתרה
בנהשי ש' אבן עורא
(ו) ולכידיה . דיוו המחוקק כי' ג' ב' יורי לת' כסאות : סודיה . ימי' מז' ועד ר'נן גמליאל היה למדן מעמוד : (ז) בתועל
לירדים . מדרת טל' וכמוון וולגתי צער קריינו כוונת מעלת מן טלה וועל' והם ציס' דרכיס' דענין חדח
כמו טונגע ומונגה ופי' במושיע נסיבות ודיוט כתפס טו'וילטס' קראט וברלו' ה' ס' : (ט) מבנים את העם
לדורותה . הרים לאקטיבי התרבות : (ח) מפואר . פ' דבר מפורט : ושות שכבה . זוז ובלס' לובן מנקורה זוזת
הכומה בעין הכל' כתפע וויתנה ה' לת' נכי דעת הכמה : (ט) לכל העם . דצק נס ווימר מסרו רחים כפוקן :
רב' ג'.

פָאַלְקָךְ דַּי רִירֶד פָּוֹן דָּרָר תּוֹרָה וְהַעַם אָגֵד דַּס פָּאַלְקָךְ
אוֹנוֹ נְבִשְׁתָּאָעָן אָוֹף וַיְיַצֵּר שְׂמָנָאָר: (ו) וַיְקַרְאַ בְּפָרֶס
בְּתוֹרַת אֲלָלָהִים אָגֵן וַיְיַצֵּר הַאֲבָגִן גַּלְיִינָמֶט אַרְנוֹ דָרָר סְפָר
תּוֹרָה פָּוֹן נְאָט פָּאַשְׁיְרָהִינָּה אָגֵן עַס אָיוֹ דָעַרְגָּעָן
גַּוְיְ�וּן גַּוְיְ�וּן אַרְיָן שְׁכָלְן וְגַיְּנוּ בְּפָקָרָא אָגֵן וַיְיַצֵּר הַאֲבָגָעָן
פָּר שְׂמָנָאָעָן אָרְיָן דַּי פָּסְקוּם וּסְמָעָרָה קַט גַּלְיִינָמֶט
פָּר וַיְיַזֵּר: (ט) וַיְאָרֶב נְחַמְּרָה אָגֵן עַרְתָּה גַּיְּנָאָגָט נְחַמְּרָה
וּסְמָעָרָה נְאָמָן אָיוֹ גַּוְיְ�וּן הַתְּרַשְׁתָּא אָגֵן עַרְוָא הַפְּהָנָה
אָגֵן דַּי לְוּסְמָס וּסְמָהָבָן צְוָר שְׁמַיְּנָן גַּיְּעָבָן דָעָט
פָאַלְקָךְ דַּי תּוֹרָה דַּי הַאֲבָגָעָן גַּיְּאָגָט לְלַיְּחָס צְוָר
דָעָט פָּאַלְקָךְ דַּי לְוּסְמָס קְדוּשָׁה תְּאַהֲלָה אַלְחָכָס דַּר הַיְּמִינָגָעָר
עַלְמָהָבָן אָגֵן דַּי לְוּסְמָס הַאֲבָגָעָן צְוָר שְׁמַיְּנָן גַּיְּעָבָן דָעָט

כָּל-הָעַם בְּשִׁמְעָם אֶת-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה: וַיֹּאמֶר לְהָם
לְכָן אֲכַלُ מִשְׁמְנִים וַיָּשֹׂרֶת מִמְּתָקִים וַיַּלְחֹזֶן מִנּוֹת
לֹאִין נְכוֹן לוֹ בִּיקְדּוֹשׁ הַיּוֹם לְאַדְנָנוּ וְאַל-תַּעֲצֹבוּ
כִּיחָדִות יְהוָה הִיא מְעֻזָּם: וְהַלּוּם מְחַשִּׁים
לְכָל-הָעַם לְאָמֶר הַסּוּ בַּיּוֹם קָדְשׁוּ וְאַל-תַּעֲצֹבוּ:
וְיַלְכּוּ בְּכָל-הָעַם לְאָכֵל וְלִשְׁתֹּוּת וְלִשְׁלֹחֶן מִנּוֹת
וְלִעֲשֹׂת שְׁמֹחוֹת גְּדוֹלָה כִּי הַבִּינוֹ בְּדָבָרִים אֲשֶׁר

הנורדיישן

4119-

ה

13

ארנו צורא

מצודת ציון

טצדקה דוד

כ"ג תואו ווון מנדולין נזכרן כשם עמו ונו. (א) בוגרת. עיין מלך ומוקן כמו וכ"ה ג' מנסה (שםוט כ"ט): (ב) בתשaws. מנומתקים כמו עתה הלאות (קהלת ג') : חור. בפקו כבבתקדים. נזקן מתקופס : לאין נזכר לו. אבל נ"ן מאמין כי נ"ן טו וטומחו : (י"ח) טוחים. כ"ו מתקופס הם כלם ומיוןם בסוף פתקן מן כדי : (כ) ולשלח בוגרת. נ"ן נזכר לו : כי הבינו. בפקו ובדין זדרני סמלס.

۱

וְלֹא תַּעֲשֶׂה כֵּן בָּעֵד. נִזְבְּנָה הָאָמָן גָּנוּמָם זֶה דָּיאָיִן
וְרַגְבָּע בְּלִינְשְׁטָן אֲלֹין שְׁקָנָן בְּזָקָן אֲוֹן פְּרִיקָן צָאָרְדָּא
אַרְגְּזָע יְהָוָה אֱלֹהָינוּ אֲבָנָת אַגְּנוּמָרִישָׁן. צָבָן וְאַגְּסָט
הַקְּבָּחָן דָּהָט אֲנָאָט אֲזָאָרְדָּיְהָן בְּיָעָגְדָּה אַרְבָּהָטְרָהָן
וְאַפְּרָיְהָן אַרְזְכָּרְבָּגָן אֲוֹן בְּאַסְטָקְרִיכְעָגָלְבָּהָן אֲגָזְבָּסָט
סְבָקָס אֲגָזְלָבָקָס מָרָי אֲזָקְעָלְבָּצָאָלְיָן. בְּבַחְלָפָאָזָט
בַּיר אַהֲנָן גְּלָעוֹנָסָט דָּרְפָּהָסָט אֲלָעְבָּנְגָּשָׁנָט וְיָפְלָעְרָעָט
פְּעַמְפָשָׁט אֲזָל דָּעָם יָאָר פְּאַרְדָּעָיָן. וְעַטְסָט גְּנָעָגָט אֲזָן דָּיְבָנָט
וְאַסְטָאָזָן פָּרָשָׁן רַאֲשָׁה בְּשָׂרָה בַּיְם בְּפָרָה. דְּרַבְבָּשָׁר אֲזָל דָּרְפָּמָנָט
בְּשַׁפָּאָן בְּרוּעָא הַזָּאוֹא אֲזָן דָּעַם אַזְאָרְךָ פְּאַבָּעָר עַמְתָּא אִם
פְּאַלְעָן אֲזָן סְפָרְאָה. אֲזָר אַזְפָּעָה שְׁבָתָה בָּוּזָאָזָזָז אֲזָזָז
בְּעַזְלָיְהָן בְּלִדְמָיְהָן וְאָסָט עַרְעַעַן תְּוֹרָה מִיסְטִיבָן וְיַעַגְעָדָר. וְעַרְטָמָס
בְּיַעַגְעָדָר גְּלָעֵלָטָהָן וְאָזָבָן אֲזָבָן. אֲזָבָן אֲזָבָן.
בְּרַיְגָן וְיַעַגְעָדָר קָשָׁת אֲזָבָן סְמָבָן אֲזָבָן. אֲזָבָן
בְּרַיְגָן. אֲזָבָן אֲזָבָן. אֲזָבָן אֲזָבָן. אֲזָבָן אֲזָבָן.
סְבָקָס אֲגָזְלָבָקָס גְּבָעָה אֲזָאָרְדָּיְהָן הַקְּבָּחָן פְּלָעָלָט זֶה פְּרִידָרָגָן:
מְהֻחָשָׁס לְלַל הַעַם לְאַמְדָה אֲזָאָרְדָּיְהָן הַאֲבָעָן גְּמַכְּבָט
מְבָגָן אַיְזָה הַיְלָן צַו גְּבָעָה אֲזָאָרְדָּיְהָן וְזָאָרְסָמָה הַיְלָן
אַיְזָה רָאָשָׁה הַשְׁנוֹה אל הַהְבָּלָה וְאל הַכְּבָּסָט מְטוֹעָרָט נִמְתָּח
אַגְּזָע וְזָוִינְגָּטָט צַיְגָּבָט כְּלָבְּשָׁוֹרְוֹאָרָס נִאָרְדָּסָט
הַאֲבָבָן גְּנִוְיָוִנָּט וְזָוִיזָיְהָן דָּאָבָּיְהָן גְּנִוְיָעָט דָּרְיָיְדָרָן פָּן
דָּרְתָּוָה וְזָוִילָיְהָן דָּאָבָּיְהָן וְזָיְתָרָבָט מְקָנוֹיָם גְּבוּעָיָן
(ז) וְזָאָסָר לְהָסָט אֲזָן עַזְוָא הָאָטָם גְּנוּאָגָט צַו זָיְיָ לְכָאָל
בְּשָׁפָטָס גְּנוּיָט עַבְעָטָט פְּעַטָּעָט נִאָבָעָן אֲזָן פְּרִינְקָטָט יְסָבָע
גְּנוּרְדָּאָבָּקָן אֲזָן שְׁקָטָט בְּהָנָהָן צַו דָּעָם אַרְזָמָאָן וּסְמָס
זָיְעָנָס עַסְנָן אֲזָן גְּנִיְמָטָט צַו אַגְּרָיָטָט צַו אַגְּרָיָטָט
לְאַדְנָיָס וְאָרָס דָּרְרָה הַיְנִינְגָּנָרָט מָאָג אַיְזָה הַיְלָן צַו
אַגְּנוּגָּנָרָט נִאָט וְלַל הַעֲזָבָן אֲזָן פְּרוֹעָרָט גְּנִיט וְאָרָס דָּרָיְדָרָן
פְּרִידָרָגָן גְּנִט אֲזָאָרְדָּיְהָן הַקְּבָּחָן פְּלָעָלָט זֶה פְּרִידָרָגָן:

שווינט שטייל וארום דר היינטיגער טאנ איז הייליגן ואל הייזב אונט טראערט גיטט: (יב) וילכוּל הַיָּסֶד עֲגַעַן גָּאָר דֵס פֿאָלְקָן גְּנָאָגָעָן צוֹ עַסְּזִין אָנוֹ צוֹ מְרִיךְעָקָן אָנוֹ צוֹ שְׁקָוֹן מְפָנָן צֹא עַנְיִים וְלַעֲשָׂת שְׁקָה גְּדוֹלָה אָנוֹ צֹא מְאָרוֹן אַיִינְן גְּרוּכָע שְׁמָחָה יִהְבָּשְׁוּ בְּבָרוּם וּוְיִלְּבָּשְׁוּ הַאָבוֹן פָּאָר שְׁתָאָעָן אַיְן דִּי רְדִיר פָּוּן דָּעַר

הַזְדִיעָה לָהֶם: י' וּבְיוֹם הַשְׁנִי נִאָסֵפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת
לְכָלִי-הָעָם הַפְּהָנִים וְהַלוּוּם אֶל-עֹזֵר אֱלֹהִים הַפְּגִיר
וְלֹה שְׁכִיל אֶל-דְבָרֵי תּוֹרָה: י' וַיַּמְצָא כְּתֻובָה
בְּתוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בַּיּוֹד-מֹשֶׁה אֲשֶׁר יָשַׁבָּן
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּסִפְוֹת בְּחָג בְּחִדְשַׁ הַשְׁבִּיעִי: ט' וְאַשְׁר
יִשְׁמְעוּ וַיַּעֲבֹרוּ קָול בְּכָל-עָרִיךָם וּבַירוּשָׁלָם לְאמֹר
צִאוּ הַדָּר וְהַבָּיאוּ עַל-יְזֹת וּעַל-יְעַזְזֵב שְׁמֵן וּעַל-הַדָּם
וּעַל-תְּמָרִים וּעַל-עֵץ עֲבָת לְעַשֵּׂת סְפָת כְּפָתָוב:
טו' וַיַּצְאָו הָעָם וַיַּבְיאָו וַיַּעֲשׂُו לָהֶם סְפּוֹת אִישׁ עַל-גָּנוֹ
וּבְחֶרְתִּים וּבְחֶצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וּבְרֹחֶזֶב שַׁעַר

מג'ז

911 999

(יג) וביום השני. בלילה רצח נאכלה: (טו) ואשר ישב מיעון. וועלוי הדרם. מפורה נסמכת סוכה וכדים צופים גבויין. וכן חסר צמינו קל להגה לתג כסוכותון וגאג המקלה רחוי לולונג כי אה לא עשות מוכה: וועלוי תמראים. לולאנט: לדבר כנין סוכה כמו חמור לנער וענבר לפנינו (ז"ט): וועלוי עץ עבותה. וכדים קראנו לולונג ממפורת נסמכת ארן צוואר.

ערו מעד ביסוד נס (ז) ואישר ישבמיו. ועדיין עז שמי
ועל עז הרם ועליהם תמרם. כו"ז הילך מוסיפים על
הענין רק טעםנו הוא עלי מען מן הוא עלי כדך ובן ומכלל הבן
וגם מוכדם ומוגבהת ידוענו מן סקלה דאסן פון האנד וכן מרן

347

פִּרְוִישׁ ע"ב

הימים וברחוב שער אפרים: יוניעש כל-הקהל
השבים מזיהшибו סבותיוישבו בסכורתכילא-עשׂו
מיימיישוע בנזון בן בני ישראל עד היום ההואותה
שמחה גדוֹלה מארד: יוניקרא בספר תורה האלדים
יוסוביזם מזיהום הרראשן עד היום האחרוני עשר
הנ שבעת ימים וביום השmini עצרת במשפט:
ט וביום עשרים וארבעה לחידש הזהנא מסובני
ישראל בזום ובשיקום ואדמה עליהם: יוניברלו
זרע ישראל מבל בני נבר ויעמדו ויתרו על
חטאיהם וענות אבותיהם: יוניקומו על-עמדם

ה' א' נסיך פוטין, מגנול : רשיי ספינקה: (יח) יום ביום. ככלו וווסט: ט (א) ואדרמה עליהם. כלעו עפר על רחצתם: (ב) מבל בנו נבר. ומוכיסס כל קעכומן' אבן עורא מונקן אווי

פרק עט
פונן דעם שעיר האחים אונן אוינדר נאנס פון דראום שער
אפרהים: (ז) ווינשוויל קפלן אוינן זוי האבן גימאכט
טונג'יזיטש השם זוי האבן גימאכט
לט נאנצע אין אקלונונג פון די ישאל וואס זענין
גראמאכט שטבנער ערתר או ווי דר מאשפט פון דער
ויאווארין אומס ניקערט פון דעם גיגענערניעיש דיה האבן
הוראה אוין:

ט (א) ביום שערם ואכזרה לודג'ת הוה אונ און פיד אוון צוואר ציפען טאג אין דעם ראיינען חורדש פשרוי זאקסרי בזין יישראל זעגן צאיין גיאומילט בויזערין דרי ביגו יישראאל גיון ווועלס כיטט פאקטזין און און גיקלער און זעק ואפרה זעלס אונ געד האבן זיעיא אויף ניבּיאַכְט אופּ ווּעֶרֶגְעָפּ : (ב) ניכרלו גען יישראאל אונ דרי ביגו יישראאל האבן זיך אונ הידין אונ פון דרי היידונגשען ווּבִעֵר ווּבִיר אונ זי הַאֲבָן וְזֶה יְשַׁפְּעַלְתֶּן אֲנֵן האבן מיהירה גווען אופּ צוואר נעם חסְטָסּוֹת בְּזַיְהָן דעם אַגְּטָמָרְשָׁן סָגָן גַּיְעַסְּן אַנְּן דִּי סְפּוֹת צְוָנוֹי דָּעַן פָּן דִּיאָטָעָג פָּן הוַיְשָׁעַן נָנוֹ אָנָּה אַבְּגָנִין דִּי בְּגִי וְיִשְׂרָאֵל נִיט גִּימְפָאָט אַזְּלָכְעָג סְפּוֹת צְבָתִי אַיְן דְּעַמְּדָאָגְן טָאגּוֹן רְגָסְטָה שְׁבָה אַיְן גַּעַנְעַן גַּיְעַר אַרְבָּעָה גַּרְבָּעָה שְׁמָחָה נְוִילָה עַי הַאֲבָן דִּי בְּגָזָה אַבְּגָנִים גַּוְעַן אָוּ וְואָ רַעַבְתָּ אַיְהָן : (וּ) וּקְרָא בְּפָרְשָׁה תְּוֹרַה הַאֲלֹהִים אַונְגָּרָא קָט גִּילְעִינְט אַיְן נְאָתָם הַוְּרָה שָׁאָג בְּיִ טָּאָן קָוִסְׁתָּאָן פָּונְדָה דְּעַט עַרְשָׁטְבָּן טָאגּוֹן גַּעַנְעַן זְיַהְעַן פָּונְדָה דְּעַט עַרְשָׁטְבָּן טָאגּוֹן

וַיָּקֹרֶא בְּסֶפֶר תּוֹرַת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רְבֻעִית הַיּוֹם
וְרְבֻעִית מְתֻודִים וּמְשַׁתְּחִוִּים לְיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
וַיָּקַם עַל-מַעַלָּה הַלּוּיוֹם יְשֻׁעַׁ וּבָנֵי קָדְמִיאֵל שְׁבֻנִיה
בָנֵי שְׁרַבְּכָה בָנֵי כָּנָן וַיַּעֲקֹב בְּקוֹל גָדוֹל אֱלֹהֵיה
אֱלֹהֵיכֶם : הַיְאִמְרוּ הַלּוּיוֹם יְשֻׁעַׁ וּקָדְמִיאֵל בָנֵי
חַשְׁבֻנִיה שְׁרַבְּכָה הַזָּדִיח שְׁבֻנִיה פָתָחָה קָמוּ בְּרַכְבָּן
אֲתִיְהָוה אֱלֹהֶיכֶם מִן-הָעוֹלָם עַד-הָעוֹלָם וַיַּרְכְּבָן
שֵׁם כְּבָדָךְ וּמְרוּמָם עַל-כָּל-בָּרְכָה וְתַהְלָךְ יְאִתָּה

ב' ג' ד' קול גדול, פגדרין עד ; קומו נרכז . נרכזון בן פפחים זו סופם ; פפחים כה ; ומומס , כרומוד יד מעnis כה ; להקה תוכו . נ'ג' בס פסדיםין גי ?

בכילה תחפלה וזכרכו סס כביך יי קוח גדרון ומורום עט כל ברכה ותלה ני כל הרכות והקלות צלו נס. דבר מהר ומורום טע כל ברכה ותלה בזון צריו כלמה נזכרנו וללאן כי גדרון רומי מזור עט מזור ונאר ותר מה כמו ענן' למלאה: (ד) על טעה הלוויים, מעלה קיו טס טסכלויס טומדייס סס עטלאס צטמא טאמויס סירוס: (ה) מן ההעוזם עד העוזם. מתחלת טוואס ועד תלינו יוי זריך: יוברכו שם כבודך. מכך דברו כלום נלפי

מן ח' ש' (ב) רכמת סיטים וכרכום. נפי ייחוקלן קיילס המכ י"ז קמלה ומכובס דטוף ייחוקלן קיילס מדיוקין: (7) פיניס כי. כו"ז דמייקל הל בעמם: (8) (נ) המולן מז פלייש קורי קמבל ממעלבן ון זקסון קמבל: (9) (נ) המולן מז פטיגר, מיזיגן מזקער טהרי דגיטס ונד דז'ואץ אנטישאלר דילטילס מז'

הוּא יְהוָה לְבַדָּךְ אַתָּה * עֲשִׂית אֶת־הַשָּׁמִים שָׁמֵי
הַשָּׁמִים וְכֹל־צְבָאָם הָאָרֶץ וְכֹל־אֲשֶׁר עַלְיהָ הַיּוֹם
וְכֹל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחִיה אֶת־בָּלָם וְצָבָא
הַשָּׁמִים לְكָمָן שְׁתַחַוּם : אַתָּה הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר בָּחרָתْ בְּאָבָרֶם וְהַזִּקְנָהוּ מִאָרֶב כִּשְׁדִים
וּשְׁמַת שְׁמוֹ אֶבְרָדָם : חִוְמַצְאָת אֶת־לְבָבוֹ נָאמָנוּ
לְפָנֶיךָ וּכְרוֹת עַמּוֹ הַבְּرִית לְתַת אֶת־אָרֶץ הַבְּנָעָנִי
הַחֲתִי הַאֲמֹרִי וְהַפְּרִזּוֹן וְהַיּוֹסִי וְהַגְּנָשִׁי לְתַת לְזֹרְעָנוּ

תנ"א מהות נסיגות, גרכות יג:

טנטופה וכולה לדנד : (ז) ושםה . פטעו מעהלא צי"ן נפי מהמטעו כל' ענבר : (ח) וכרייה עמו . נ' פטול :

אבן עוזא מנחתה שי מס' כוכך כי חל ותסכה מרוחם על כל גרכיה וסתטס מי ליה כספי ובמיג' עד בזונגה דען ולו'ו : (1) הוה' עשים,

וּכְמַי

מצודת דוד

יִקְרֵיָס

וְנַעֲמָת אֶת יְבּוֹם פְּנֵיךְ. בְּיַסְׁדִּים נַעֲמָת קְדוּמָה
קְדוּמָה וְאֶת הַכְּבָדָה בְּפְנֵיכְךָ. אַבָּרְבָּס מֵגַּדְּרִין אֶת דָּרָה
בְּיַ אַבְּרָהָם שְׂפָתָךְ. פְּנֵאת אֶת יְבּוֹם גַּמְלָנִין פְּנֵיךְ. נַעֲמָת הַאֲסָמָקָה
גַּעֲמָנָת פָּרָה הַכְּבָדָה וְהַאֲסָמָקָה גַּפְנוּנָה דָּרָה קְרוּזָה פְּנֵן אַבְּרָהָם
בְּעַלְפִּישָׁס דָּרָה. אַיְלָה שְׂפָתָךְ הַכְּבָדָה גַּמְלָנִין
בְּעַלְפִּישָׁס בְּעַלְפִּירָה פְּנֵאת אֶת יְלָאִי. אַיְלָה גַּמְלָנִין דָּרָה
יְרָחָם אֶת יוֹאָדָה וְיִשְׂרָאֵל יְרָחָם אֶת דָּרָה בְּרָבָר אֶת גַּמְלָנִין פְּרָזִיבָן.
וְעַלְפִּישָׁס וְעַלְפִּירָה אֶת לְבָב. אַיְלָה יְבָבָה וְעַלְפִּישָׁס גַּמְלָנִין דָּרָה בְּיַאֲ
הַכְּבָדָה עַתְּנָה שְׁרָה אֶת יְרָחָם אֶת אַרְקוֹנָגְנָטָן פְּנֵן בְּצָרִים. בְּיַ דָּרָה
שְׂפָתָךְ הַכְּבָדָה רַחַם גַּמְלָנִין פְּנֵיאָת דָּרָה עַבְרִי. אַיְלָה
גַּמְלָנִין גַּדְּרָה אֶת פְּנֵין קְגַּבָּכָט. בְּיַ בְּכָה אֶת גַּרְבִּי סִיכָּם זָמִינָה
קְפַּשְׁלָה בְּכָלָה הַמָּפְלָאָלָאָרָה בְּיַדְלָאָהָגָן. הַמָּאָה דָּרָה פְּלָךְ גַּמְלָנִין
יְבָבָה גַּמְלָנִין וְיִזְׁאָלָה וְיִשְׁעָן אֶת גַּמְלָנִין אֶת דָּרָה
בְּגַמְלָנִין וְיִזְׁאָלָה וְיִשְׁעָן אֶת גַּמְלָנִין אֶת דָּרָה
בְּגַמְלָנִין. דָּרָה רַדְבִּיסְרָה רַחַם וְעַלְפִּישָׁס אֶת גַּמְלָנִין
בְּגַמְלָנִין. אַיְלָה רַחַם הַכְּבָדָה בְּיַעֲשָׂה אֶת דָּרָה רַדְבִּיסְרָה
בְּגַמְלָנִין אֶת גַּמְלָנִין. שְׁרָה בְּשָׁעָהָן
בְּיַ דָּרָה בְּלַעֲמָנִין אֶת דָּרָה גַּוְאָלָה. אַיְלָה בְּשָׁעָהָן
בְּיַ דָּרָה בְּלַעֲמָנִין אֶת דָּרָה גַּוְאָלָה. שְׁרָה בְּשָׁעָהָן
עַדְרָה אָגָן אֶלְעָזָר וְסָמָס אֶת אַדְרָיאַי כִּימָס אֶת
אֶלְעָזָר וְסָמָס אֶת יְיָ הַאֲסָמָקָה בְּשָׁעָהָן וְאֶת הַמִּזְרָחָה אֶת פְּלָסָמָה
אָגָן דָּרָה בְּרָבָר שְׂעָרָתָךְ אֶלְעָזָר וְאֶת הַשָּׁמָמָה אֶת דָּרָה חִילָוֹת
פְּנֵן דָּרָם הַיְמָלֵל בְּזָקָנִין וְזָקָנִין צָוְרָה: (ו) אֶת הַהָּא ה'
הַלְּלָמִים דָּרָם בְּיַסְׁטָה נַעֲמָת דָּרָה וְסָמָס דָּרָם אַוְסָמָס
דָּרָד וְנוֹיְלָת אַנְסָמָס אַנְסָמָס אַנְסָמָס אַנְסָמָס אַנְסָמָס
פְּנֵן דָּרָם בְּרָעַנְדָּרָגִין קָאַלְעָה אַיְבָעָן וְסָמָס נַמְרוֹדָה
אַנְסָמָס גַּיְוָאָרָק אַנְסָמָס לְאַנְסָמָס בְּשָׁדִים) וְשָׁמָס שָׁמָס אַבְּרָהָם
בְּגַלְיָהָטָה פָּרָד וְרִכּוֹת עַכְבָּרָה אַנְסָמָס נַעֲמָת זִין הַאֲרָזָה
לְכָבוֹד נַעֲמָת לְפָנֵיךְ אַנְסָמָס דָּרָם אַנְסָמָס בְּרִיתָה אַנְסָמָס דָּרָה הַאֲסָמָקָה
בְּגַלְיָהָטָה פָּרָד וְרִכּוֹת עַכְבָּרָה אַנְסָמָס אַנְסָמָס בְּרִיתָה אַנְסָמָס
גַּיְעָנָן צָוְרָה שְׂעִירִין מִיטָּה אַנְסָמָס אַנְסָמָס אַנְסָמָס אַנְסָמָס
עַפְּנָה דָּס לְאַנְסָמָס פָּרָד דָּרָם גַּיְעָנָן אַנְסָמָס חַקִּי אַנְסָמָס אַנְסָמָס
אַנְסָמָס פָּרָד יְבָוקִי אַנְסָמָס גַּרְגְּשִׁי דָּס אַנְסָמָס גַּעֲבָנִין
צָו

כתר הא נואלט נגערן:

וְתָקַם אֲתִיךְ בֵּין צָדִיק וְאֹתֶה: "וְתָרָא אֹתֶה עַנִּי
אָבָתֵינוּ בְמִצְרַיִם וְאַתְזַעֲקָתָם שְׁמֻעַת עַל-יִשְׂרָאֵל:
וְתַחַטֵּן אֶתְתָּךְ וּמִפְתָּחָתָם בְּפִרְעָה וּבְכָל-עֲבָדָיו וּבְכָל-
עַם אָרֶץ בֵּין יָדָעָת בֵּין הַיּוֹדֵעַ עַל-הָמִם וְתַעֲשֵׂל שְׁמָךְ
בְּהַיּוֹם הַזֶּה: "וְהַיִם בְּקָעָת לִפְנֵיכֶם וַיַּעֲבֹר נְתֹונָה
הַיּוֹם בְּבִשְׁה וְאַתְּ רֹדֵפָה מְשֻלְבָת בְּמִצּוּלָת פְּמוֹ
אָבִן בְּמִים עַזִּים: "וּבְעַמֹּוד עַן הַנְּחִירָתָם יוֹמָם
וּבְעַמֹּיד אִישׁ לִילָה לְהָאִיר לְהָם אֲתִיךְ אֲשֶׁר
יַלְכִיבָה: יַעַל הַר-סִינִי רֹדֵת וּבָר עַמָּהֶם מִשְׁמִים

וְהַ

Digitized by srujanika@gmail.com

ר'ה

מצוררת ציון
ט (ט) עני. מלבדו טינוי: (ה) בקבוק. חלקת נטולין: במטילות.
 מזוקק כיעיס כמו ומטולין יס' (מייל' ז') : עזים.
 מלבדו פו' ומזוקק: (ג') הזרחים. הנגאנס כמו וול' נמס
 (במונ' י') :

וְתֹתֶן לָהֶם מִשְׁפָטִים יִשְׂרָאֵל וַתּוֹרֹת אֶמְתָּה חֲקִים
וּמְצֻוֹת טוֹבִים: יְיָ אֱלֹהֵינוּ שְׁבָת קָדוֹשׁ הוֹדָעָת לְהֶם
וּמְצֻוֹת וְחֲקִים וּתּוֹרָה צִוְּית לְהֶם בַּיּוֹם מִשְׁהָ עֲבָדָה:
טו וְלֹהֶם מִשְׁמִים נְתָת לְהֶם לְרַעְבָם וּמִים מְפַלָע
הוֹצִיאָת לְהֶם לְצָמָאָם וַתֹּאמֶר לְהֶם לְבוֹא לְרִישָׁת
אתֵידָאָרֶץ אֲשֶׁר־גִּנְשָׁאת אֶתְיִדְך לִתְתֵת לְהֶם:
טו וְהֶם וְאַבְתָּינוּ הַיּוֹד וַיַּקְשֵׁז אֶת־עַרְפָּם וְלֹא שָׁמַעוּ
אל־מִזְוֹהִיךְ: יְיָ מְאָנוּ לְשָׁמָע וְלֹא־זָכָרוּ נַפְלָאָרְתִּיךְ

מיצות ציון
הנ' פטומים ו/or בזבז על פון (ז) ו/or כו' פון: לא-בעב. (ט) אדרפס. סול מול בענין: (ט) ו/or אנו. מילון מילון
הנ' בפיטוםן כלכליין: לגדודם. פון מומלט: ו/or אדר פון.
הנ' נשות איז זיך. טין בזבז: סול בענין זו לא מוש ו/or מילול: בחרקיה זיך וגוי (ממותו): (ט) והוד ואורהינה.

אֲשֶׁר עָשִׂית עַמְּךָם וַיַּקְשׂו אֶת־עֲרָפֶם וַיַּתְנוּ־רָאשׁ
לְשׁוֹב לְעַבְדָּתֵם בָּמְרִים וְאַתָּה אֱלֹהָ סְלִיחָות חֲנֹן
וְרָחוֹם אֶרְדָּאָפִים וּרְבִזּוּחָסְד וְלֹא עֲזָבָתֵם: יי' אֲפָכִי'
עָשָׂו לְהָמָעָל מִסְכָּה נַיְאָמָרוּ וְהָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הַעֲלָךְ
מִמְצָרִים וַיַּעֲשֵׂו נָצָרִ גָּדוֹלֹת: ט' וְאַתָּה בְּרַחְמִיד
הַרְבִּים לֹא עֲזָבָתֵם בַּמִּדְבָּר אֶת־עַמּוֹד הַעֲנָן לְאַסְרָ
מַעֲלֵיכֶם בַּיוֹמָם לְהַנְחֹתֶם בְּדַרְךָ וְאֶת־עַמּוֹד הָאָשָׁ
בְּלִילָה לְהָאֵר לְהָמָם וְאֶת־דַּרְךָ אֲשֶׁר יַלְכִידְבָּה:
וְרוֹחָק הַטוֹּבָה נָתָת לְהַשְּׁבִילָם וּמִנֶּל לֹא־מִנֶּעָת

מיפוים   **רש"ו**   **יתיר ו'**

זוקפת (צמות ו') : (ין) במרים . נסכל מריו טלאס : (יט) בהרדך . כמו צדרך :

אָבִן עֹזְרָא גַּעֲמָה שֵׁי

מצודה ציון

פרק ע"ט
פרדריר: ייט (פון דרכט ווועגן) וויה בחרטיך הרכיב
האסטט נאסט מלחמת דריינפל רחמנות ניט פר לאט
ווי אין דער מדרבר אה טודו האזן לא טר מלילט דער
עמור הענן האסטט ייט אט גיטמאן פון אט זיין ביא
טאיג ער ואל נוי פירין אין ווועגן אונט דעם עמוד אש
האסטט ייט אט גיטמאן פון זיין ביא נאקט ער ואל
ליינטן צו זיין וויא העריך איש ליזי בה אונט זיין ווועגן
דעם ווועגן וויס זיין נאלג'זין אונט אים: (ב) וויהך בוטפה
בח' להטפלס אונט דריינגענונג רום האסטט גיגענונג
זוי צו קליגין זיין אין דר תורה פינק לא בנטז פאנט

ג'ז

מִפְיָחֶם וּמִים נִתְתַּחַת לְהָם לְצַמָּאָם : י"א וְאֶרְבָּעִים
שְׁנָה כְּלֹבְדָתָם בַּמְדָבֵר לֹא חֲסִירוּ שְׁלֹמְתֵיהֶם לֹא
בָּלוּ וּרְגַלְיָהֶם לֹא בָּצָקוּ : י"ב וְתַתְנוּ לְהָם מִמְלְכֹות
וּעַמְקִים וְתַחַלְקֵם לְפָאָה וַיַּרְשׁוּ אֶת-אָרֶץ סִיחָן
וְאֶת-אָרֶץ מֶלֶךְ חַשְׁבּוֹן וְאֶת-אָרֶץ עֹז מֶלֶךְ הַבָּשָׂן :
כ"ג וּבְנֵיהֶם הַרְבִּיתָ בְּכָבְבִי הַשְׁמִים וְתַבִּיאֶם אֶל-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אָמְרָתָ לְאָבֹתֵיכֶם לְבוֹא לְרֹשֶׁת :
כ"ז וּבְאוֹהָבִים וַיַּרְשׁוּ אֶת-הָאָרֶץ וְתַבְנֵעַ לְפָנֵיהם
אֶת-יִשְׁבֵי הָאָרֶץ הַכְּנֻעָנים וְתַתְנוּ בְּיָדָם וְאֶת-
מֶלֶכְיָהֶם וְאֶת-עַמֵּי הָאָרֶץ לְעָשֹׂות בָּהֶם כְּרָצֹנֶם :

(כב) ל' פאה . כמו לחיות ליד זיוות מלחמת מוחלקיס כלי לנחערע עס בעומן! קהילאות: (כד) והבנע . וכגונע:

מגזר דוד
 (כל) לא חזרו. מלבד דבר אחד ממעניך: אז נתקן בז'ורת כבוק
 טוגה כהברת תחמן וועלט פלאונט וודרך צויל גלען. ובכ' הולחטם
 מ'': בלו. מפון בלא נוקמן: בז'ורת, פינן מיטט כהמונען:
 (כ' לאהר. נק' לאו טה טה ווילק' יט'': (כד' ותיכנע,
 מל' כהמונען:
 אער' טירון וגוי. וכל' כדר' הולחטם יט'ו: (כג' לביא לישת. ועכ'

יב וַיָּלֶךְ עָרִים בְּצֹורָת וְאֶדְמָה שְׁמָנָה וַיַּרְשֵׁו
בְּפִתְּים מַלְאִים-כָּל-טָבְרֹות חֲצֹבִים כְּרָמִים וּוֹיתָרִים
וְעֵץ מַאֲכֵל לְרֹב וַיַּאֲכִלוּ וַיִּשְׁבֻּעוּ וַיִּשְׁמִינוּ וַיַּתְעַדְנוּ
בְּטֻבְךָ הַגְּדוֹלָה: יְנוּמָרוּ וַיַּמְרְדוּ בָּךְ וַיִּשְׁלַבּוּ אֶת-
תּוֹרַתְךָ אַחֲרֵי גּוֹם וַיַּתְגִּיאֵךְ הַרְגֵן אֲשֶׁר-הָעִידָוּ
בָּם לְהַשִּׁיבָם אֵלֶיךָ וַיַּעֲשֵׂו נָאֹזֶת גְּדוֹלָת: יְבוֹתָנָם
בְּיַד צְרִיחָם וַיַּצְرְרוּ לָהֶם וּבָעֵת צְרָתָם יַצְעַקּוּ אֵלֶיךָ
וְאַתָּה מִשְׁמִים תִּשְׁמַע וּבְרָחִמֵּךְ הַרְבִּים תִּתְעַנְּצֵן לָהֶם
מוֹשִׁיעִים וַיּוֹשִׁיעָם מִיד צְרִיחָם: יְהִי וּבְנָהָרָם
יַשְׁבוּ לְעֵשָׂות רֹעַ לְפָנֶיךָ וַתְּעַזְבָּם בַּיּוֹם אַיִבְנָה
וַיַּרְדוּ בָּהָם וַיַּשְׁבוּ וַיַּעֲקֹד וְאַתָּה מִשְׁמִים תִּשְׁמַע

וְהַזָּרֶלֶת

١٧

הנץ-זון'ק בע"ק

ר' ואביה מ' בדורות הראשונים. בימי צמונין

ז' יומן

בנוסף לאותם מקרים ספציאליים קיימים יו"ט'ים נחמים כו"ה ובדוכן פורת גלומות ודרשו מפי ר' ברה'ל: (כ) וושמינו, פוטנו יוז'ט'ים. במקום ספציאליים קיימים יו"ט'ים נחמים כו"ה ובדוכן פורת גלומות ודרשו מפי ר' ברה'ל: (כ) וושמינו, פוטנו יוז'ט'ים. וכמעט ואנחנו נזכרים (כ) ווועקר. יוזעקו מלך:

וְתִצְלָם בֶּרֶחַמִּיךְ רַבּוֹת עַתִּים : נֵשׁ וְתַעֲד בָּהֶם
לְהַשְׁיבָם אֶל־יְהוָה תָּרַתְךְ וְהַפֵּה הַזְּיוֹדָו וְלֹא־שְׁמַעוּ
לְמִצּוֹתְיךָ וּבְמִשְׁפְּטֵיךְ חַטָּאוֹרְבָם אֲשֶׁר־יִיעַשָּׂה אָדָם
וְחוּיה בָּהֶם וַיַּתְגַּנּוּ כְּתָף סֹרֶרֶת וּרְפָם הַקְשָׂיו וְלֹא
שְׁמַעוּ : וְתַמְשַׁךְ עַל־יְהָם שְׁנִים רַבּוֹת וְתַעֲד בָּם
בְּרוֹחַ בִּיד־גְּבִיאַךְ וְלֹא הָאִינוּ וְתַתְגַּנֵּם בִּיד עַמִּי
הָאָרֶץ : לֹא וּבְרַחְמִיךְ הַרְבִּים לֹא־עֲשִׂיתָם כֹּלָה
וְלֹא עֲזַבְתָּם כִּי אֶל־חַפְנֵן וּרְחֻומָּתָה : יְבָ וְעַתָּה
אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית

י' האנתרופ

בש

ל) והמשוך עלייהם. מסקנת עליון רגילים טלו לנטחיתם:

עורך ענו

(ג) והמשך על'דים. הennis קס מהירות וכעטם של מדוקים כו' (תאום: (ג') נברינו ולבניו. זמוך דפוסם יסיט לכהני כל' ו' ז' וכל' ספלי' לי' כו'': בחרבם לה' קווינון; ייד' וראיאר בלחן ומוד גוזם

מִשְׁׂרָבָה רֹדֶה: מושג של רודת ערים (ובודד בהם, טויט מרדרס קאנטס פֿיּוּן) (לכ' ותעד. פין כללה):
קַעֲטָסָס מִינְיוֹנָה: רשות רשות ערים (ובודד בהם, טויט מרדרס קאנטס פֿיּוּן) (לכ' ותעד. פין כללה):
וּבְכַשְׁפָּטְךָ: עיר נצורה נתקנת נקמה ולחמה: אשר עישנה גוי. לר' סגד סגד טבטים להלך ה' ש' מירב טבטים להלך ה' טיג' הנ' מהים עזעניטס כרכ' כמ' קפ' ו' ס' כח' קוררת. הכלס בסכמי לטרנו ווועגן נכל' מעיליג (א) ווושטיך. לר' מכם עלייס חמד: בדוריך. דינוע נוועה צערט נטענקן: ו' האוינו. לר' אטוחן נטעמנע: (לכ' והבריה. במילוי האפוקה רבביים: אל יבעט. לר' יונח נסיך נטענן מלמענים וממקו' בע'

בנ' אובייס דאסטרו ניוויזר פר לואט אן דר האנט פון זיירע פיגט אונן די פיגט האבען גיועטלנטט און זי ושבוי מילוק אונן זי האבן זיך ווועדר אום בעערט אונן האבען נישראניין צ' דעם הימל צ' גהערט פישטי אונן דר האקט פון זי מצל גיעווען אוו זי זיירג'ישראיא אונן האקט צ' גהערט בירז'ינע רוחקנות איז פיל ציטען: (כת) ווועד בהס אונן דר האקט מחרה גיועען איז זי דורך בירז'ינע גבאיים זי זאלאן זי אומס קערין צו זריין הורקה והה הייז אונן זי האבען גייז'יטאן אונן האבען ניט' צ' גהערט צו דריינע מצות אונן אין דריינע מאשפטים האבן זי גיז'ינדרט אונן זי זעגן דראך אעלכלגע נטע מאשפטים איז ער גישלה איזס זויה דאס וואס איזין מענטש זאל זיא פאָקאנַן ער גראַכְּין צְעַבְּן דִּירֶךְ זַיְהָנוּ קְתָּפְּהָוָת אֲנוֹגָה

וְהַחֲסֵד אֶל-יָמָעֵט לִפְנֵיךְ אַת בְּלִידַתְלָאָה אֲשֶׁר-
מִצְאָתָנוּ לְמַלְכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וְלְכָהָנֵינוּ וְלְגָבִיאֵינוּ
וְלְאָבָתֵינוּ וְלְכָל-עַמָּךְ מִימֵי מֶלֶכִי אֲשֶׁר עָד הַיּוֹם
הַזֶּה: יְ וְאַתָּה צְדִיק עַל בְּלִידַתְלָא עַלְנוּ בְּרִיאָתָ
עֲשֵׂיתָ וְאַנְחָנוּ הַרְשָׁעָנוּ: יְ וְאַתָּה מֶלֶכִינוּ שָׂרֵינוּ
בְּהַנִּינוּ וְאָבָתֵינוּ לֹא עִשֵּׂו תּוֹרָתָךְ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל-
מִצְוֹתֶיךָ וְלֹעֲדוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הַעֲדָת בָּהֶם: יְ וְהָם
בְּמֶלֶכְוֹתָם וּבְטוּבָךְ הָרָב אֲשֶׁר-נִתְּתַת לָהֶם וּבְאָרֶץ
הַרְחַבָּה וְהַשְּׁמִינִית לִפְנֵיכֶם לֹא עֲבֹדוּ
וְלֹא-שָׁבוּ מִמּוּלְלֵיכֶם הַרְעִים: יְ הַנָּה אַנְחָנוּ הַיּוֹם

(לג) על כל הבא. על כל מעסך יסירך קרטיס אשר נלו' טליו: (לו) הנה אנחנו הווים עבדים. עליה סלהנהמו
מנחה אש אברם יערן רשות יין ט"ש

(ב') הַתְּלָאָה. עֵין נִצְחָוֹת וְסִכְמָה כְּמוֹ לְתַלְמָדָה (סְמוֹת י' מ'): סְפִיְנָה. מֶמֶן: אֲשֶׁר בְּצָהָרוֹן. נֶכֶּד מִלְּגָד חַטְמָנוֹ וְחוֹזֵק וּמִכְרָב (ל' בְּמַעְלָהָם. מִמְּשִׁיכָה כְּמוֹ לוֹלֵל (לִילָּס י')): מִצְחָדָה צִיּוֹן (א') הַתְּלָאָה. עֵין נִצְחָוֹת וְסִכְמָה כְּמוֹ לְתַלְמָדָה (סְמוֹת י' מ'): סְפִיְנָה. מֶמֶן: אֲשֶׁר בְּצָהָרוֹן. נֶכֶּד מִלְּגָד חַטְמָנוֹ וְחוֹזֵק וּמִכְרָב (ל' בְּמַעְלָהָם. מִמְּשִׁיכָה כְּמוֹ לוֹלֵל (לִילָּס י')):

אנו פהנים אונ אבות האבן ניט ניט און דריין הורן
ויל קחשיב אל פטזער אונ האבן ניט פר נטפער צו
דרינע מיטות אונ צו דריינע הרחראות ניט דר האקט
הויה גונען אונ זו: (ה) ווועס גמלתומס אונ אפלון
דר האקט זו ניגעבן דרי מלוכה אונ טיט דריין פיל
נטוט ווועס דר האקט ניגעבן צו זו ביאזר דרכיה און
איין ברויזן אונ איין פטען לאנד ווועס דר האקט
ניגעבן פרוי האבן זו דידך פארט ניט גידיגטול
שבו פעללט זרכין אונ האבן זיך נטט אום ניקערת
פונ זיינער ביויע פעלים: (ג) געה אונחנ דיט עבדים
אונ נון פיד ועגען דראה דינט גאנעט זו דרי מלכו
פרס האזורי אשר נטהה לאבוחז אונ דס לאנד ווועס דר
גאט האקט ניגעבן זו אונגעער עטלטערן זו און
עסן ארע פירוט אונ אידר גומע היה אונחן עבדים
אונ אונ גאנעער כלכט אונ ביארין
אונ און פארטמיטער גאנט שופר הבורית והחדר וואס
ער הייטבעם בריה ווועס ער איז פורת אונ גומגערט
ובעטינ פדר דוד) אל פיש פיניך לאו גאנט גומגערט
ווערין פר דר דר דס פידקיטים מלכט אונ זו אונגעער דאן
גונגרייט זו אונגעער מלכט אונ זו אונגעער דאן
אונ אונ גאנעער פהרים אונ זו אונגעער נכלאים אונ
זו אונגעער עלייטערין אונ זו ביאר דריין פאלק פיט
בלאי אשור פון דרא טאג פון די מלכט אישר בון און
דרעם היינטונגמאג: (ה) זיך צוק על כל הכא גלען
אונ דו גאט ביסט דראך גוועט אוף דעם אלעט
באיין ווועס איז ניקסען אוף אונז בייאת עשי ווארום
דר האקט נימאנ אפה אונ פיר האבן גוינרגט:
(ג) זאט מלכטונו אונ אונגעער כלכט אונ ביארין

עבדים והארץ אשר נתרה לאבותינו לאכל את
פריה ואת טובה הינה אנחנו עברים עליה:
וְתַבּוּ אֹתָהּ מִרְבָּה לְמַלְכִים אֲשֶׁר נִתְתַּחַתּ עָלֵינוּ
בְּחַטְאֹתֵינוּ וְעַל־גַּ�יְתֵינוּ מְשֻׁלִּים וּבְבַחֲמַתֵּנוּ
בְּרַצּוֹנָם וּבְצָרָה גְּדֹלָה אֲנָחָנוּ י' וּבְכָלִיזָתּ אֲנָחָנוּ
לְרֹתִים אָמֵנה וּבְרֹבִים וְעַל הַחֲרוֹתִים שְׁרִינוּ לְיוֹנוּ
כְּהַנִּינוּ י' וְעַל הַחֲרוֹמִים נְחַמֵּה הַתְּרִשְׁתָא בְּן
חֶבְלִיה וְצָדְקִיה: י' שְׂרִיה עֹזְרִיה יְרֻמִּיה: י' פְּשַׁחַור
אָמְרִיה מַלְכִיה: י' חַטּוֹשׁ שְׁבַנִּיה מַלְיךָ: י' חֶרְם
מְרֹמָות עֲבָדִיה: י' הַנִּיאָל גַּנְתּוֹן בְּרוֹךְ: י' מְשֻׁלִּים

אביה

רש"

מלוא וא"

מטלים מם גל פסום" : (לו) ותובאותה. ס"ח"ו: מעתה תהי לטעמי זמלו הנטום. ברוכת גודלים וכוכבים
מרבה. מעדי מלחולים נמלוי הנטום" : אשר נתרה
סבכו החומים על ספר קובלת המוחה לחיות לנו עלות: (ב) ועל החומים מה מושך וולך והמתו"י בספר לנדרות
עלינו. סכת מוסיפים צו: (א) ובכל זאת. וכל הרכש דוחת נבלת לטינו מהחנו
קורותים מהנה לאקדות נרך קו להלמיין ולכטום
כו: וכוכבים. ותמננו כותביס סכפר לנקל מגלווע עליון
סאתו לו המכיס לסתה יין נסח לפיטה מפקח מלך:

מנחת שי

וְהַפְּטוֹנוּ: (לו) עברים עלייה. גענורו: (לו) מרביה
камולס לשלע: (לו) חכל נכסה עליון חמוץינו. ס"ה"ו:
למלכים. כלין קו הפעטל: י' (ה) ובכל זאת. ר' כל זות קדרה לנו כורותים לעשות מהנה וקיים נלאה
נחותה הגדיליס סכפר לנקל מגלווע עליון
ונסחוי ומקי כמו טומילה סטוקה צחלה נלאה לברך
וכוכבים וכוכב וכוכב וכוכב וכוכב נלאה:

מצוות ציון

מצוות דוד

גומר הגל מטה סכא מהנו פטידי דוד: (לו) בורבה
ונור. כי מלך סכם נקומים מסס אם ליגל נבר פטידי ק"ה ע"ש: (ה) אמנה. עיין קו ימאנן
ברצוגם. וויטס כטולס כטולס:

וְעַזְבָּה וְכַיְלָה לְנַכְדּוֹ וְהַמְּבָרֵךְ כָּל גָּדוֹס וְכָלָה כָּלְבוֹן וְכָלְמָלָכָה
טוחו צפוף לממן: (ג) על החותם. על גנום דברי סכפר נבלת נחלת ווללה בקבול כל עזמן כל
ככטוכ סכפל: (ה) על החותם. ר' כל אולס בכ' סכלוים נחלת ווללה בקבול כל האלדים מה'

פירוש ע"ט

אלית' ועגנון מיר נון דאה פיעט קנעכט אויף דעם
לכאר: (לו) תבז'אחה פטיה ליליטים אשר נתחה כליש
ביחטאינו אונן די תבואה פון ארץ ישוא אל מערט
גוטו שפיטו צו דיליכו עברין נילילו וואס דוא
האקס צו גינגען פאר מושלים:

(א) ובכל זאת אוון בי גאר דעם ראניגן בייז נום
אויף אוינו אייז גקובון פון דעסט וועגן פאר
שיזירין מיר דאך אין זליגי בונג צו גאנט מיר ואן
גלווקין אוון פאר זבעין זקה אין אים וווקיבס אונ
קייד פר שביבען עס אין אין בוק ברי בקען נאל עס

מעווה

אָבִיה מִימָן: טַעֲוָה בְּלֹעַ שְׁמַעְיָה אֱלֹהָה הַפְּדָנִים:
וְהַלְוִיִּם וַיֵּשֶׁב בְּנֵאנִיה בְּנוּי מִבְנֵי חַנְדָּד קָדְמִיאָל:
וְאַחֲרֵיכֶם שְׁבְנֵיה הַוְדִיה קָלִיטָא פְּלָאִיה חָנָן:
יְבָמִיכָא רְחוֹב חַשְׁבִּיה: יְזָפָר שְׁרָבִיה שְׁבִנִיה:
יְהַוְדִיה בְּנֵי בְּנֵינו: טְרָאֵשִׁיה הַעַם פְּרֻעָשְׁפָחָת מוֹאָב
עַילְם זְתוֹא בָנִי: טַי בְּנֵי עַזְעֵד בְּבָבִי: יְאַדְנִיה בְּנֵינו
עַדְין: יְאַטְרָחָקִיה עַזְוָר: יְהַוְדִיה חַשְׁמָם בְּצִי:
יְחַרְיפָ עַנְתּוֹת גּוֹבִי: כָּא מְגַפְיעַשׂ מְשֻלָּם חַוִּיר:
כָּב מְשִׁיזְבָּאָל צְדוֹק יְדֹוע: יְיְפָלְטִיה חָנָן עַנְיה:
כָּכְדָ הַוְשָׁעָן חַנְגִיה חַשּׁוֹב: כָּה הַלְוָחָשׁ פְּלָחָא שַׁוְבָק:
כָּבוּ רְחוֹם חַשְׁבָנָה מְעִשִּיה: יְוָאַחִיה חָנָן עַנְנוּ:
כָּה מְלִיךָ חַרְסָם בְּעַנְהָ: נְטוּשָׁאָר הַעַם הַבְּדָנִים הַלְוִיִּם
הַשּׁוּעָרִים הַמְשָׁרְדִים הַנְּתִינִים וּכְלִתְגַבְדָל מְעַמִּי
הַאֲרָצּוֹת אַלְ-תּוֹרָת הָאֱלֹהִים נְשִׁיחָם בְּנִיהם

בֵּין קְרִי וּנְבוּכָתָם רְשֵׁי

(ט) פעה מפעילה אונן פלני אונן שמעיה אלה התפוגים דיאנו ועגען גווען דיבחנין: (ו) ווילס אונן לויום ווועגען גווען דיבחנימיט אונן גווען ישען פונון חנדרא אונן בוני פבמי צניר פון דר קינדרעד אונן זויערע ברידער שנינה שבניה אונן הוועה אונן פלאה אונן חנין: (ז) פלאה טיבא אונן זולחוב אונן חשביה: (ז) זופר אונן שרביבה אונן שטבניריה: (ח) הוועה דודינה אונן בוני אונן גווען גווען (ט) אייש זעט פון דעם פאלק וואס עגען גווען יונת מיטים אויפער דעם ברכיב עגען גווען גווען פראוש דער האר פון מאאב אונן עריכס אונן וויא אונן בוני: (ט) בוני אונן בוגי אונן ענדר אונן בבי: (ו) אונגהה כל הנברל וו' אונן איטליךער וואס אין גווארין אט נשייר

ובנתייהם כל יודע מבין: ל מהזיקים על-אליהם
אדיריהם ובאים באלה ובשבועה ללבת בתורת
האללים אשר נתנה ביד משה עבד אל-הים
ולשמור ולעשות את-כל-מצוות יהוה אדינו
ומשפטו וחקיו: לא ואשר לא נתן בנותינו לעמי
הארץ את-בנתייהם לא נקח לבניינו: כי עמי הארץ
המביאם את-המקחות ובכל-שבר ביום השבת
לא נקח מהם בשבת וביום קדש ונשח
את-השנה השביעית ומשא כל-יד: כי העמדנו

אשלאן

ה"א יכפצען, ג' ג' ג', עליון כו;

۹۷

אָבִן עֲרָא מוגדרו: (ג) על אחיהם. עם מהוות: אדריהם. החוחם כמו בכבר שאל טה זכרים (זכריה' ח':ז) ובוים גודלים טcas: (לב) המקhorot. לטמותות: שבר. קרש. ט' י"ט: וגמישות את השנה השביעית. מעין מנתה שי

סידנא מון לוי

-לרכ'ג

ט) מחויבים - סע גילם בז' (ב' ב)

ה'ג

כמו הצעירון ריטס ברכות ווילק האפלטן ווילק. דוד ג'ון
אי ליטל איזידר קאטו ג'וילס ואתעון איסטובע ער' האט
אברג'ין צ'ילט' עטאמט צו קוינון אלע באראטעלן וויאט פון
דארא צו יוי שטוב. אונטן דאנט' צאלטן צו אנט' פון קאקטס אאר
וינר ריברטס. אוון בי אאס גאנטלבען דר וויט בי' צ'יק אונט
צעיל יויאנ ער' וויס דראפען צאלטן פאנל' מלאות. אונט
מאפרילען ער' וויס ער' באאנטן. אוון בי גאנטן. זר האט
ששטעטארק אונט קשייה וויאט האבען זונד ניכחימות
אוון דר קללה אונט אונט זר שבעה זונגין אין ניכחימות
תורה וויס ויאן גייגעבן גויארדיין דורך בשעה דער
קוקעטט פון פאנט צו דיטמן אונט טאן אלי מזאות פונגעטט
לא בעון גנטיש אונט דס קידר אולין ניט בעבון אונרגע
אונט זיינער טעכטער אונט זיא אונערער ווין : (לט) זונד הארטן קאנטס
איי בקחוות אונט דיא באואנער פונדעם לאנד וויאט בקחוות אונט
שבהט צו פאר קויפין לאקוח מטה בשצ' אולין מיר ניט קויפן פון זיאו שbeta אונט הייליגין מאג' דראט
מייניגט מען יומ טוב וויטש תט' השקה השבנית אונט קידר
סבדר זאלין זט אקרען זט קראונע זיאו זיבטער וויאר פון דראט שמיטה
לעט חבר עאלין קידר מומע עין איז שמיטה : (לט) והזינט זאנט קאנט אונט קידר דראפען וויאט זל דראפען זט אונט ניטטעלעט

ג'ז

עָלֵינוּ מִצּוֹת לְתַת עָלֵינוּ שְׁלִישִׁית הַשְׂקָל בְּשָׁנָה
לְעַבְדָת בֵּית אֱלֹהִינוּ: יְלִיחָם הַמּוּרְכָת וּמִנְחָת
הַתְּמִיד וּלְעוֹלָת הַתְּמִיד הַשְׁבָתוֹת הַחֲדָשִׁים
לְמַזְעָדִים וּלְקָדְשִׁים וּלְחַטֹאות לְכִפֵּר עַל-יִשְׂרָאֵל
וְכָל מְלָאכָת בֵּית אֱלֹהִינוּ: לְהַגְּרֹלוֹת הַפְּלָנוֹן עַל-
סְרִבּוֹן הַעֲצִים הַפְּרָנִים הַלְוִיסִים וְהַעַם לְהַבִּיא לְבֵית

אלתנין

583

٩٧

בנחתה שי. סגנום והכיניות הטעממה וכטמתה (סמות כ"ג): ומשא אלדינו. נטעות מן הכלכלה: (לה) הפלנו. כמה יוציא כל' הכלל ייד. כסמתה מלה בגדית: (לה) ובכל מלאתה בית יהוד: קרבן העצים. קורובת טל מען ממערכם למוות: אבן עורה.

מצודת ציון

7

אֱלֹהִינוּ לְבֵית אָבָתֵינוּ? עַתִּים מִזְמְנִים שֶׁנֶּה בְשָׁנָה
לְבַעֲרָה עַל-מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהִינוּ בְּתֻהֹוב בְּתוֹרָה:
יוֹ וְלֹהֲבִיא אֶת־בְּפָרֵי אֶדְמְתָנוּ וּבְפָרֵי כָּל-פָּרֵי כָּל-
עַז שֶׁנֶּה בְשָׁנָה לְבֵית יְהוָה: יוֹאֶת־בְּכָרוֹת בְּנֵינוּ
וּבְהַמְתָנוּ בְּכַתּוֹב בְּתוֹרָה וְאֶת־בְּכוֹרִי בְּקָרְנוֹ
וּזְנִינָנוּ לְהַבְיאָ לְבֵית אֱלֹהִינוּ לְבְהָנִים הַמִּשְׁרָתִים
בְּבֵית אֱלֹהִינוּ: יה וְאֶת־ידָאָשִׁית עַרְיסָתֵינוּ
וּתְרוּמָתֵינוּ וּפְרִילְכָל-עַז תִּרְוֹשׁ וּצְהָרָגְבִיא לְבְהָנִים
אֶל-לְשָׁבוֹת בֵּית אֱלֹהִינוּ וּמַעַשֵּׂר אֶדְמָתֵנוּ לְלוּים

י'ב

אבו עזרא כל פרוייל עז. נגליי כל פוי קלהין כס מדמי חמי. המערשים בכ"ל ערי עבורנהנו. סוטלים מעשרות טבאות מורה השי

ויהם הלוים המעשרים בכל ערי עבדתנו: י"ח והיה
דפָהּן בְּנֵי-אַהֲרֹן עִם-הַלּוּיִם בֶּעֱשָׂר הַלּוּיִם וְהַלּוּיִם
יַעֲלֻ אֶת-מָעֵשָׂר הַמָּעֵשָׂר לְבֵית אֱלֹהִינוּ אֶל---
הַלְּשָׁבוֹת לְבֵית הַאוֹצֵר: י' פִי אֶל-הַלְּשָׁבוֹת יִבְיאוּ
בְּגִידְישָׂרָאֵל וּבְנֵי הַלּוּיִם אֶת-תְּרוּמַת הַדָּגֵן הַתִּרְוִישׁ
וְהַיְצָהָר וּשְׁם כָּל הַמִּקְדָּשׁ וְהַבָּנִים הַמְשֻׁרְתִּים
וְהַשׁוּעֲרִים וְהַמִּשְׁרָרִים וְלֹא נָזֵב אֶת-בֵית אֱלֹהִינוּ:

וַיָּשִׁבֵּן וְיָמָן

כל ערי ירמולו: (לט). בעשר. **לכן בעיוקו:** את עשרה המערש. **כךו כלום מעריס** מעירין מן המערץ
וועוילת פהו לרבינו לזרען לאם בון ישועות קד' גורם המערץ;

אנו שורא

המעשדים, לוקחים המשדר: (לט.) בעשר. הרוי נחנצר מגנין כספין וכמוו נקוטת בדין נחותם בדרך וכאבם בסחתת מעסרך והול שער מושפעב:

ב' ב'

כטליום מציג תחת וריאנט אחד נציג **טילר**: (ט) וויא כטליום מציג מילקון כמו טילר. טילר הוא מילקון שמיינטן עט הולוי מעדר כלובים ומלטניום חיוויי ביצת קומין.

מציאותה נור

בלוקו סס : בית האוצר. מילוקס חיל' קאראטומא: (ט) שחם. **בלוקו סט :** כבש הדרומי. מילוקס חיל' קאראטומא: (ט) שחם. **בלוקו טט:** כבש הדרומי. מילוקס חיל' קאראטומא: (ט) שחם. **בלוקו טט:** כבש הדרומי. מילוקס חיל' קאראטומא: (ט) שחם.

כינור

אלתנו

יא א וַיֵּשֶׁב שְׂרִירֵהֶם בֵּירוּשָׁלָם וְשַׁאֲרָה הָעַם הַפְּלִילָה
נוֹרְלוֹת לְהַבְיאוֹ אֶחָד מִן־הָעִשָּׂרָה לְשִׁבְתָּה בֵּירוּשָׁלָם
עִיר הַקָּדָשׁ וְתִשְׁעָה הַיּוֹדָות בָּעָרִים י וַיָּבֹרְכוּ הָעַם
לְכָל הָאָנָשִׁים הַמְתַנְדָּבִים לְשִׁבְתָּה בֵּירוּשָׁלָם
יוֹאָלָה רַאשֵּׁי הַפְּלִילָה אֲשֶׁר יִשְׁבּוּ בֵּירוּשָׁלָם וּבָעָרִי
יְהוּדָה יִשְׁבּוּ אִישׁ בָּאֶחָתוֹ בָּעָרִידָם יִשְׁرָאֵל
הַפְּהָנִים וְהַלְוִים וְהַנְּתִינִים וּבְנֵי עֲבָדִי שְׁלָמָה
וּבֵירֻשָׁלָם יִשְׁבּוּ מַבּוּן יְהוּדָה וּמַבּוּן בְּנֵימָן מַבּוּן
יְהוּדָה עַתְיה בְּנוּעִיה בְּנוּזְכָרִיה בְּנוּאַמְרִיה בְּרִ
שְׁפְטִיה בְּנוּמְדָה לְאֵל מַבּוּן פְּרִז י וּמַעֲשִׂיה בְּנִי

ברוך

-۶۷-

ב' (ה) הפניו גורלם. כל קפּרִיס ימֵיס מְלָעַן זָמְלָן וְנִיְעַן מְסֻולָּא רַעֲנָתָן לְקָרִי מְוֹת צָמְקָדָן סָס ד' הַמְּלִיכָּה וְי' קְרָמָה בְּלִבְנָם וְלִבְנָן וְמִבְּנָה :

^{א'} (א) לרבייא . מעלי יי'ודכ : לשיטת בירושלים . נמזהה מן יא (ה) הידות . סמליקיטס כמו ואלכאנט ביזנט (ברדטמיים מ"ג) :

טנדיין ליליגס: גברושים, יתומות, נזקנויות, מוגבלים; (ב) מוגבלים, מוגבלים.

ברוך בָּנוֹכְלָהּוּה בְּנִיהַיָּה בְּזִיעְדִּיהָ בְּזִיוֹרִיב בְּךָ
זֶבְרִיהָ בְּנִיהַשְׁלֵנִי: יְכָלְבָנִירִפְרִיעַהַיְשִׁבּוּם בֵּירְשָׁלָם
אַרְבָּע מֵאוֹת שָׁשִׁים וָשְׁמַנֵּה אֲנָשִׁים: וְאֶלְהָבָנִי
בְּנִימָן סְלָא בְּזִמְשָׁלָם בְּזִיוֹעֵד בְּזִפְדִּיהָ בְּזִקְוָלִיהָ
בְּזִמְעָשִׂיהָ בְּקָרָאתִיאָל בְּזִישָׁעִית: חַ וְאֶחָרִיו נְבִי
סְלִי תְּשֻׁעָה מֵאוֹת עִשְׂרִים וָשְׁמַנֵּה: טַ וְיַעֲלֵל בְּזִיכְרִי
פְּקִיד עַלְיהָסְוִיחָדָה בְּנִיהַפְנָאָה עַלְהָעֵד מְשַׁנָּה:
יְמִידְבָּהָנִים יְדָעָה בְּזִיוֹרִיב יְכִינֵן: יָא שְׁרָה בְּךָ
חַלְקִיהָ בְּזִמְשָׁלָם בְּזִצְחָק בְּזִמְרוֹת בְּזִאַחֲטָב
נָגֵר בֵּית הָאֱלֹהִים: יִ וְאַחֲרֵם עִשָּׂה הַמְּלָאָכָה
לְבֵית שְׁמָנָה מֵאוֹת עִשְׂרִים וָשְׁנִים וָעָרִיה בְּזִיוֹרִהָם
בְּזִיְּפָלִילִיהָ בְּנִאַמְצֵי בְּזִיכְרִיהָ בְּזִפְשָׁחוֹר בְּךָ
מֶלֶכְיָה: יְוָאַחֲרָוּ רָאשִׁים לְאֹבוֹת מַאֲרִים אַרְבָּעִים

וְשָׁנִים וּמַשְׁבֵּט בֶּן־עֹזֶר־אֶל בֶּן־אֲחֹזִי בֶּן־מִשְׁקָמָת־בֶּן־
אָמֵר : י' וְאֲחֹזָהּם גָּבְרִי חִיל מֵאָה עֶשֶׂרִים וָשְׁמַנָּה
וּפְקִיד עַל־הָם זְבַדִּיאֵל בֶּן־הַגְּדוֹלִים : ט' וּמִינְהָלוּם
שְׁמַעְיָה בֶּן־חִישּׁוֹב בֶּן־עֹזֶר־קָם בֶּן־חִשְׁבָּיה בֶּן־בּוֹנִי :
טו' וְשָׁבָתִי וַיּוֹצֵד עַל־הַמְּלָאכָה הַחִיצָנָה לְבִתְּ
הָאֱלֹהִים מִרְאֵשֵׁי הָלּוּם : י' וּמִתְנִיחָה בֶּן־מִיבָּא בֶּן־
זּוּבָדִי בֶּן־אַסְף רָאשׁ הַתְּחִלָּה יְהוּדָה לְתִפְלָה
וּבְקַבְקַבְקָה מִשְׁנָה מֵאָחָיו וּעֲבָדָא בֶּן־שְׁמוּעָה בֶּן־גְּלָל
בֶּן־יְדִיתּוֹן : י"י בֶּן־הָלוּם בָּעֵיר הַקָּדְשָׁ מִאָתִים
שְׁמָנִים וְאֶרְבָּעָה : ט' וְהַשּׁוּעָרִים עַקְוֹב טַלְמָן

דנוש אחר שורק ידורתון קרי

כיב רלה ומומחה גודל נפחו חלה, וכדרות צפלה על אליהם. ממנה עלייה: (טו) עלי היבאה החיצונה. ובמיוחד שירוייתם כל ליש. והוא כה וודח וכשהם נזיפה צלען נזיף כמו יוסף והוא עופר: (יט) והשוערים. מניכילס ממחן: (יז) ראש הרוחלה וזהה לתפללה. כו' כי נזיה נזהה לא ממהות הכהנים: (יד) ובקיד

אברהם עזריאלי (ט) וענבר אדרת

אָיָה (יא') בְּהַגְּדוֹתִים. כֵּן מֵתָם מִגְּדוֹלָה (ט') וּשְׁבָתִי (ט' ו' וְזֶה יְמִינָה). סְכֻוָּם מִסְּקָנָה לְפָרָג נָעָר בְּצִיּוֹנָה (ח') רָאשָׁה הַדְּחַלָּה הַתְּפִלָּה. וּכְעַסְפָּה עַל קָרְבָּן כְּלָדָה וּכְתִּלְמָדָה צִוְּיוֹנָה כְּוֹן יְכוֹדָה לְעַת הַתְּפִלָּה קָרְבָּן מִשְׁנָה בַּמִּחְדָּחָן כְּנָמָה וּכְיִדָּה עַל בְּכָרְבָּן וְיַגְּדָעָךְ; וּבְכָבוֹדָה מִשְׁנָה בַּמִּחְדָּחָן. לְחוֹתָם בְּכָרְבָּן הַלְּכָדָה:

רְאֵבִין

לפניהם נתקל בר' יוחנן, שר' יוחנן אמר לר' יוסי: **בַּשְׁעָרֵךְ כִּי-יְהֹוָה מֶלֶךְ עָלָיךְ**

(ז) רשות מנהלת ירושה לרשותה.

פזנורטן דה פזנורטן דה (פזנרטן דה) פזנרטן דה (פזנרטן דה) פזנרטן דה (פזנרטן דה)

१८

פִּירֹשׁ עַזְתָּ

ונדרה בן פללה בן אפיי בן זברה בן (ט) שוחר בן רוחם בן פללה או אוח גיעען אין ירושלים ואתי ראשים לאבות אוג זיינע חברים וויזען פטניאן זיינען ראים צו זיינערע בת אבות ראי זיינען איבער ער אויסון זיינען קלאה וויזען גאנטס הוו אויז גזען אוג זיינען פטניאן זיינען פון דראשטי הלוים (ו) פטניאן בן זיבאי אונט מהגינה בן מיטא בן זברוי בן אספ אויז גזען איין ראש ער ואל צום ערשות אונז הייבין צולבון בתקלה אונט איין דר שירות וואט דרי גויס הקבען גזען אונט בות המקדש יבקחו משנה באקיי אונט בקבוקה אויז גזען ער אנדער ער זוא אים פון צוינען זיינע איבערצע ברדר גידא זשטיי אונט עברא בן שמונה גזען גלל בון דרוונין איין אויך גזען אין ירושלים (ו) פון דר לילס ביר קורש אלע לומס וויזען גזען גזען זיינען אונט גזען אין ירושלים אונט בלבושים

וְאַחֲרֵם הַשְׁמָרִים בּוֹשָׁעִים מֵאָה שְׁבָעִים וָשָׁנִים:
כִּי וְשָׂאֵר יִשְׂרָאֵל הַפְּהָנִים הַלְּוִיִּם בְּכָל־עָרִי יְהוּדָה
אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ: יְיָ וְהַגְּתִינִים יִשְׁבִּים בְּעַפְלָ וְצִיהָא
וְגַשְׁפָא עַל־הַגְּתִינִים: כִּי וּפְקֻוד הַלְּוִיִּם בַּרְוּשָׁלָם עַזִּי
בְּוּנֵי בּוֹרֶחֶשֶׁבְיָה בְּנִמְהָנִיה בְּנִמְיָאָה מִבְנֵי אַסְף
הַמְּשִׁירִים לְנֶגֶד מֶלֶאכָת בֵּית־יְהוָה אֱלֹהִים: יְיָ כִּי
מִצּוֹת הַמֶּלֶךְ עַלְיָהָם וְאַמְנָה עַל־הַמְּשִׁרְרִים דָבָר
יּוֹם בְּיוֹמוֹ: יְיָ וּפְתִיחָה בְּנִמְשִׁזְבָּאָל מִבְנֵי־יְהוָה בְּנֵי

יְהוּדָה ר' ש'

(ב) איש בנהלו. כל חמד בנהלו סוי יוסכיס : (בג) כי
לְמַעַלָּה וְכַטְוִי וְוַיְזַבֵּן וְלֹא דָמַלְלָה הַחִוּזָה וְנוּיָה: (בג) כי
(בג) בעופל. מוקס לחמד חָצֵר צִירופָלָס : על
מִזְוָת הַמֶּלֶךְ עַל־הַגְּתִינִים: (בג) וּפְקֻוד הַלְּוִיִּים: על
חַנְתִּינִים. מומווים על הַגְּתִינִים: (בג) וּפְקֻוד הַלְּוִיִּים:
עַל הַמְּשִׁירִים. נְמַזְוִי מִמְּנָה מִלְאָרָה שְׂמָךְ דָרוּת: (בר) לִיד
מִמְוֹאָה סְכִתָּה מִמוֹאָה כְּנוּן צִירָוּן דָקָק קְבִית וּסְמָר
טַל מִלְחָמָה כְּבִתָּה מִלְאָרָה דָרוּת: (בר) לִיד דָבָר.
דָבָרִים מִמְוֹאָה מִמְּנָה מִמְּנָה (למערך) קְבִית גַּעַן סְמָךְ לְלִיד
לְלִיד דָבָרִים טַל מִלְחָמָה לְלִיד דָבָר עַלְיָהָם לְלִיד המֶלֶךְ:

אָבָן עַזְוָא

(כג) עַזְוָן כְּנֵי. כְּנֵי':
(כג) וְצִיהָא וְגַשְׁפָא עַל־הַגְּתִינִים. פְּרוּם פְּקִידִים:
(כג) וְאַמְנָה עַל־הַמְּשִׁירִים. קְיּוֹם וְתוֹךְ וְכַנְּתִילָה כּוֹתְבִים הַמְּלָאָה :

רְלָבָג

לְלִטְבָּל טַבָּה מִסְלָוִים לְמִסְלָה נְסָכָן וְכָסְמָכִים יְכָנָקִים רְמָכִים כְּסָפָל.
לְלִטְבָּל גְּמַסְפָּל וְאֶתְכָּרְבָּגְרָטִים יְכָנָקִים דָרְכָוָסְטָס : (בג) וְכָסְמָכִים יְכָנָקִים כְּסָפָל.
לְלִטְבָּל סְמָסְמָנוֹס נְגַדְוָה מִלְאָרָה סְמָלָקִים דָרְכָוָס : (בג) וְכָסְמָכִים יְכָנָקִים כְּסָפָל.
לְלִטְבָּל סְמָסְמָנוֹס עַל וְכִי מִמְּנָה מִלְאָרָה סְמָלָקִים דָרְכָוָס : (בג) וְכָסְמָכִים יְכָנָקִים כְּסָפָל.
לְלִטְבָּל עַל־אַמְבָלִים דָרְכָוָס צִוְּוָה וְכִי מִלְאָרָה סְמָלָקִים דָרְכָוָס : (בג) וְכָסְמָכִים יְכָנָקִים כְּסָפָל.
לְלִטְבָּל צִוְּוָה נְסָס. לְלִטְבָּל שְׁמָמִית נְסָס כְּבִתָּה וְכִי מִלְאָרָה :

מִצְוֹת אַיִלָּן

(כג) וְאַמְנָה. מִין קְיּוֹם:

(כג) יְשָׁוָה. סְמִינָה וְכָבָד כְּבָד וְסְמִינָה לְלִיד אַמְלָאוֹן:
חַנְתִּינִים. פְּקִידִים מִלְאָרָה אַמְלָאוֹן : (כג) וּפְקֻוד הַלְּוִיִּים כְּבָד כְּבָד וְסְמִינָה כְּבָד כְּבָד:
(כג) יְשָׁוָה. סְמִינָה וְכָבָד כְּבָד וְסְמִינָה כְּבָד כְּבָד:
חַנְתִּינִים. פְּקִידִים מִלְאָרָה אַמְלָאוֹן : (כג) וּפְקֻוד הַלְּוִיִּים כְּבָד כְּבָד וְסְמִינָה כְּבָד כְּבָד:
חַנְתִּינִים. פְּקִידִים מִלְאָרָה אַמְלָאוֹן : (כג) וּפְקֻוד הַלְּוִיִּים כְּבָד כְּבָד וְסְמִינָה כְּבָד כְּבָד:
מִלְחָמָה : אַמְבָה. קְיּוֹם וְתוֹךְ סְכִיּוֹת כּוֹתְבִים כְּבָד כְּבָד :

אַיִלָּן בְּעֵר הַיְלִינְגָּר שְׁמָטָם אַיִלָּן מִכְונָה אַיִלָּר דָרְקִים דָרְקִים הוּא גַּעַן
אַיִלָּי הַגְּנָעָרֶת אָנוּ פְּרָר אָנוּ אַבְצָנִי : (ט) וְהַשְׁעִירִים
גַּעַסְעִין אַיִלָּן יְרָשָׁה מִלְאָרָה אַיִלָּן אַיִלָּן אַיִלָּן אַיִלָּן
אָנוּ דִי סְמִינָה אִיבָּעָר דִיא מִוְּעָרִין פָוָן דָעָם בְּבֵית
שְׁבָבָה בְּן פְּמָנָה בְּן פְּמָאָה בְּנִי אַיִלָּן אַיִלָּן אַיִלָּן אַיִלָּן
בְּבָקָר שְׁעָעָן גַּעַן עַזְבָּב אָנוּ מְלָמָן אַיִלָּן
הַשְׁעִירִים אָנוּ זְעִירָה חָבָרִים וְנָאָם הַאֲבָעָן
גַּעַדְעָר אַיִלָּן זְעִירָן גַּעַדְעָר אַיִלָּן גַּעַדְעָר אַיִלָּן
אָנוּ זְעִירִי אָנוּ זְעִיצָנִי : (ט) וְשָׁאָר יְשָׁאָל הַכְּהָנִים לְלָבָן
אָנוּ דִי אַיִלָּן יְשָׁרָאֵל אָנוּ דִי כְּבָדִים אָנוּ דִי לְרָבִים
דִי גַּעַעַן גַּעַעַן בְּכָל אַיִלָּה אַיִלָּה אַיִלָּה שְׁפָעָט פָוָן
דִעַם לְאָנוּ דִי הַרְהָה אַיִלָּה אַיִלָּה אַיִלָּה אַיִלָּה אַיִלָּה
צִיְּנִי נְחָלָה : (ט) תְּהִתְמִימִים יְשָׁבִים בְּגַיְלָא אָנוּ דִיא
בְּמַעְמִינִים יְעַנְעִין אַיִלָּה פָוָן דִי קְנָעָרֶת פָוָן וְכֵה בְּן יְהוּדָה אַיִלָּה
יְרָשָׁה לְאָנוּ גַּבְרִים צְרוּן גַּעַן בְּנִי לְיִד בְּפָלָד צְוָם אַרְטָמָן
עַזְעַן גַּעַן מִסְמִינִים אַיִלָּן דִי בְּנִמְיִים : (ט) וְקִידָי

יְהוָה לִיד הַמֶּלֶךְ לְכָל־דָּבָר לְעַם: יְהִי אֶל־הַחֲצֹרים
בְּשֶׁדֶתְּמֵם מִבְנֵי יִהוָה יִשְׁבוּ בְּקָרִית הָאָרֶבֶע
וּבְנְתִיָּה וּבְדִיבָן וּבְנְתִיָּה וּבְיקְבָצָאֵל וּחֲצֹרִיהָ:
וּבְיִשְׁעוּ וּבְמִלְדָה וּבְבִתִּים־פְּלַט: יְהִי וּבְחַצְרָה שְׂעִיר
וּבְבָאָר שְׁבָע וּבְנְתִיָּה: יְהִי וּבְאַקְלָג וּבְמַכְנָה
וּבְבִתִּים־פְּלַט: יְהִי וּבְעַזְן רְמוֹן וּבְאַרְעָה וּבְירָמוֹת: יְגַנֵּח
עֲדָלָס וּחֲצֹרִיהם לְכִישׁוּשׁ וּשְׁדָרְתִיָּה עֲזָקָה וּבְנְתִיָּה וּוַיְחַנֵּנוּ
מִבְאָר־שְׁבָע עֲדָלָיָה הַנֵּם: יְאַוְבָנֵי בְּנֵימָן מִגְבָּע
מִבְמִשְׁעִיה וּבִתִּים־אָל וּבְנְתִיָּה: יְלִעְנְרָתָנֵב עַנְנִיהָ:
יְלִחְצֹרָה רְמָה גַּתִּים: יְדִחְרִיד צְבָעִים נְבָלַט: יְהִי לְדָבָר
וְאָנוּ יְגַנֵּבָנִים: יְלִמְזִיחָלוּם מְחַלְקֹות יִהְוָה
לְבָנִים: יְבָאֵל הַכְּהֻנים וְהַלוּם אֲשֶׁר עַל־עַמּ

(לט) מחלקות יהודיה לבנומיין. כיון מחלקון נמחלקותה הלא ונמה כהר' יacob ובניימין: אבן עורא מנהרת שיש

רילביזג

(כח) ולו הגדילו נזק זה, כי לא סביר שיביאו מוקפות מומחה לשליטינו וכחיו קשיים לכך שלא ניתן למסור מומחה זו (לט) וכן
 הגדילו מתקפה זו, כי לא יוכב במכה מוקפת מומחה, וכך נטה פון זאפרן בוגרין (לט').
יב (א) פס. יוזמאנר בז'נבה וט'ז. כו' מילוט בז'נבה בז'נבה כה'ז'ז. פס. יוזמאנר ט'ז.
 בס' להלן במאמרות וניל' מיל' בז'נבה כה'ז'ז. פס. יוזמאנר מיל' מיל' כה'ז'ז. פס. יוזמאנר ט'ז.
 בס' להלן במאמרות וניל' מיל' בז'נבה כה'ז'ז. פס. יוזמאנר מיל' מיל' כה'ז'ז. פס. יוזמאנר ט'ז.

וְרַבָּבֵל בְּרִשְׁאַתִּיאֵל וַיֹּשֶׁועַ שְׂרִיהַ יְרֻמִּיהַ עֲזָרָאַ:
 בְּאָמְרִיהַ מֶלֶךְ חַטֹּוֹשׁ: יְשִׁבְנִיהַ רְחָם מְרֻמָּתָ: בְּעַדְוָא
 גַּנְתּוֹי אָבִיהַ: הַמִּימִין מַעֲדִיהַ בְּלָגָה: וַיְשִׁמְעוּהַ
 וַיּוֹרִיבַ דְּדָעַה: סָלוּ עַמּוֹק חַלְקִיהַ דְּדָעַה אֱלֹהָה
 רַאשֵּׁי הַבְּהָנִים וְאַחִיכָּם בַּיּוֹם יִשְׁעוּ: יְהִלּוּסִים יִשְׁעוּ
 בְּנֵי קָרְמִיאֵל שְׁרַבְיהַ יְהוּדָה מַתְנִיהַ עַל־הַדִּידָות
 הָוָא וְאָחִיו: ט וַبְּקָבְכִיהַ וַעֲנָנוּ אֲחִיכָּם לְנַגְדָם
 לְמִשְׁמָרוֹת: יִשְׁעוּ הַוְּלִיד אַתִּיוֹקִים וַיְזִיקִים הַוְּלִיד
 אַתִּאְלִישָׁב וְאַלִּישָׁב הַוְּלִיד אַתִּיוֹדָע: יְאַוְּיִדָּע
הַוְּלִיד אַתִּיוֹנָתָן וַיּוֹנְתָן הַוְּלִיד אַתִּיְדָע: יְבִימִי

וְעַנְיָן קָרְיָה נְאָבָלָה בְּלַת הַלְוָד רְשֵׁי

יב (א) וַיֹּשֶׁועַ, הָוָה יְהוֹצֵעַ בְּכָהָן הַגָּדוֹל: (ב) בִּימִי כָּמוֹ בְּמַגְנִיעַ (גד"כ 6' כ"ד וְאַלְיָן) סָלָלִים כָּיוֹ הַלְקִים
 יִשְׁעוּ, סָכוּ רְהַבְּסָס צִימִי הַקָּוֹעַפְתָּן כָּהָן גָּדוֹל: נְפָרָסָס וְאַלְכָעָה מְפָרָמוֹת: (ג) יוֹשְׁעַ הַדָּלִיד אֶת־יְוִיקָּס
 (ח) הַדָּרוֹת, מִן כָּלְיָה לְמַרְמָרָה: (ט) לְמִשְׁמָרוֹת. וְגַוְיָה כָּלְמָרְמָרָה וְאֵת יְוִיקָּס וְגַפְפָה (יב) וּבִימִי
 אַבְןָ עֲרוֹא

יב (ד) גַּמְנִי. כְּפָ"ה כ"ז וְאַדְגָּטָס יְבָנָן גַּמְנִעָן כְּפָ"ה וְכָלְבָּהָל יְבָחָה (ח) עַל הַדִּירָות. סָס לְגָרָר כָּעָסָס הַדָּחוֹת לְכָהָר כָּוָה
 סָפְלִים צו"ד: (ה) גַּעַיְתָן, קְבוֹקָה: (כ) גַּעַיְתָן, לְלַיְלָה: (לְלַיְלָה,
 סָלִיךָ: רְזָקָה, גַּדְגָּזָה יְדָן מְלָאָה דָּקָשָׁת וְאַסְכָּמָה כָּלְבָּהָל וְאַלְכָעָה תְּזָבָה: (מ) גַּעַיְתָן, וְגַעַיְתָן:
 (ו) וְלַעֲטָבָה, הַמְּלָאָה, נְמַקְלָה סְפִילָה כָּחָמָה וְלַעֲטָבָה תְּזָבָה: (ז) מְדֹוִיקָּס וְגַפְפָה יְבָנָן גַּמְנִעָן
רְלַבְּגָן

קְמִינִי דָו: (ח) וְכָלָיָס יְטַפְּחָ וְגַוְיָה. הָלָן כָּיוֹלְטִי מְפָמָכוֹת: עַל־סְרִוָּת. כָּהָן מְמַדְּקָה דְּקָלָה וְאַוְתָּה הַקָּפָה כָּהָן מְמַקְוָה כְּפָלָל.
 וְכָלָעָן כָּהָן כָּיוֹלְטִי כָּהָן כָּדָות: (ט) וְסָסָס כָּפָלָה וְלַעֲטָבָה: (ו) וְגַעַיְתָן הַלְּבָבָה וְגַוְיָה. לְלַעֲטָבָה כָּהָן בְּקָרָס לְכָבָד מְמַרְמָרָה כָּבָבָה כָּבָבָה
מְעָדרָת דָו

יב (ח) הַדִּירָה. מְלָקָן כָּוֹתָה וְוָסָלָל:

לְפָקָם לְהָאָה וְמְמַלְמָלָה יְזָהָה עד כָּלָל גַּמְנִיעַל כָּבָבָה וְזָהָבָה:
יב (ב) גַּעַיְתָן, קְבוֹקָה, גַּעַיְתָן, וְגַעַיְתָן, וְגַעַיְתָן וְגַעַיְתָן כָּפָלָל:
 שְׁרִיה, כְּיָל וְלָהָה כָּכָבִים כָּטָלָהָה בְּרִיחָה וְנוֹי: (ג) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל הַמְּלָבָבָה נְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל לְכָבָבָה: (ד) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל וְסָסָס כָּפָלָה:
 כָּהָן גָּלְבָּהָל נְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל, גַּמְנִעָן טְבָבָה: (ה) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל וְסָסָס כָּפָלָה:
 מְמַרְמָרָה מְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל כָּפָלָה: (ט) וְאַחֲרִיהָם, גַּמְנִעָן טְבָבָה: (ו) וְאַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן:
 (ז) יוֹשְׁטָעָן, וְגַעַיְתָן: (ח) אַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן: (ט) וְאַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן:
מְצֹדָה צַיִן

יב (ט) (ה) הַדִּירָה. מְלָקָן כָּוֹתָה וְוָסָלָל:

לְפָקָם לְהָאָה וְמְמַלְמָלָה יְזָהָה עד כָּלָל גַּמְנִיעַל כָּבָבָה וְזָהָבָה:
יב (ב) גַּעַיְתָן, קְבוֹקָה, גַּעַיְתָן, וְגַעַיְתָן, וְגַעַיְתָן כָּפָלָל:
 שְׁרִיה, כְּיָל וְלָהָה כָּכָבִים כָּטָלָהָה בְּרִיחָה וְנוֹי: (ג) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל וְסָסָס כָּפָלָה:
 כָּהָן גָּלְבָּהָל נְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל, גַּמְנִעָן טְבָבָה: (ה) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל וְסָסָס כָּפָלָה:
 מְמַרְמָרָה מְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל כָּפָלָה: (ט) וְאַחֲרִיהָם, גַּמְנִעָן טְבָבָה: (ו) וְאַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן:
 (ז) יוֹשְׁטָעָן, וְגַעַיְתָן: (ח) אַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן:
פְּרוּשׁ צַיִן

יב (ט) (ה) הַדִּירָה. מְלָקָן כָּוֹתָה וְוָסָלָל:

לְפָקָם לְהָאָה וְמְמַלְמָלָה יְזָהָה עד כָּלָל גַּמְנִיעַל כָּבָבָה וְזָהָבָה:
יב (ב) גַּעַיְתָן, קְבוֹקָה, גַּעַיְתָן, וְגַעַיְתָן, וְגַעַיְתָן כָּפָלָל:
 שְׁרִיה, כְּיָל וְלָהָה כָּכָבִים כָּטָלָהָה בְּרִיחָה וְנוֹי: (ג) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל וְסָסָס כָּפָלָה:
 כָּהָן גָּלְבָּהָל נְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל, גַּמְנִעָן טְבָבָה: (ה) וְאַחֲרִיהָם, כְּיָל וְסָסָס כָּפָלָה:
 מְמַרְמָרָה מְמַרְמָרָה כָּלְבָּהָל כָּפָלָה: (ט) וְאַחֲרִיהָם, גַּמְנִעָן טְבָבָה: (ו) וְאַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן:
 (ז) יוֹשְׁטָעָן, וְגַעַיְתָן: (ח) אַחֲרִיהָם, כָּהָן גַּמְנִעָן וְגַעַיְתָן:
מְלָקָן כָּוֹתָה וְוָסָלָל

יב (ט) (ה) הַדִּירָה. מְלָקָן כָּוֹתָה וְוָסָלָל:

יוֹצְקִים הֵיוּ כָּרְנִים רָאשֵׁי האבות לְשִׁירָה מִרְחָה
לְירמִיה חֲנִינָה: יְלַעֲזָר אֶמְשָׁלָם לְאָמְרִיה יְהוֹתָן:
וְלִמְלוֹכִי יוֹנָתָן לְשִׁבְנָה יוֹסָף: ט לְחַרְם עֲדָנָא
לְמִרְיוֹת חַלְקָן: ט לְעַדְיָא זְבָרִיה לְגַנְתָּוֹן מְשָׁלָם:
וְלְאָבִיה זְבָרִיה לְמַנְיָמִין לְמוֹעָדִיה פָּלָטִי: וְלְבָלָגָה
שְׁפָעוֹ לְשִׁמְעָה יְהוֹתָן: ט וְלְיוֹרִיב מְהֻנָּי לִידְעָה
עַזִּי: לְסָרִי קָלִי לְעַמּוֹק עַבָּר: יְאָלְחַלְקִיה הַשְׁבִּיה
לִידְעָה נְהַנָּאָל: יְבָה הַלּוּיָם בַּיָּמִי אַלְיִשְׁבָּה יוֹידָעַ

לכלבו קרי לעדוא קרי רשי יוחנן
מיוקם. טהה כהן גדו לו כביס כללו כס כיון רולס מגילו רלה כתה חך וכון כולם ומוח שדר עט פ' כל העשרות
בריה דרחש' ניתח חכ למדמורוס: לשירה מריה. למחרת צאן וורענונג מאמרות על דקון המקורה בכב הלוים בומי אלישיב. הלויס הלו יו רהבי כית
מנחה שי אבן עזרא

וַיֹּחֶן וַיַּדְעֵן בָּתָובִים רָאשֵׁי אֲבוֹת וְהַכֹּהֲנִים עַל-
מְלָכֶות הַרְיוּשׁ הַפְּרִסִּי: יְבִנֵּי לֹוי רָאשֵׁי הָאֲבוֹת
סְתֻמִּים עַל-סְפִיר דְּבָרֵי הַיְמִים וְעַד-יָמֵי יוֹחָנָן בֶּן
אַלְיָזִב: יְרָאשֵׁי הַלוּם חַשְׁבִּיה שְׁרָבִיה וַיַּשְׁעֵן
בְּזַקְדֵּם יָאֵל וְאַחֲיהֶם לְנַגְּדָם לְהַלְלֵה דּוֹת בְּמִצּוֹת
דָּוִיד אִישׁ-הָאֱלֹהִים מִשְׁמָר לְעַמָּת מִשְׁמָר:
כִּי מְתֻנִיה וּבְקַבְקוֹה עֲבָדִיה מִשְׁלָמָם טַלְמֹן עֲקֹוב
שְׁמָרִים שְׂעָרִים מִשְׁמָר בְּאַסְפֵי הַשּׁעָרִים: יְאָהָה

ב'

הנחות חמורות שלויות כימי חולטי היכן הנגיד. וככלאים (כד) משמר לועטה כשר. טרי לויקס גומזרותם נמנויו לטענה סטמוך לסרו ותאי דית חנות צמפרווס נומר טירה: (כה) שוערים משמר. צערום קו צמפר גס צמי חולטיכ: על מלבות. במי מלכות דורות סה שלט נצמור חייה: באסמי. כמו צמיי דבר זה: (כב) ועד ימי יורדן. כל מוחן סרו רוחקי חנות כבושים: (כו) אלה בימי יוקים. מה קוו צוערים כלויס עד ימי יוקים: כן גדר מגין סס דבלדי קימיס:

אָבוֹ עֹזֶרֶא

סמלות: (לכ.) עט אטום, צויב, מכולות פרלט וו' מס' מאפיי צויבן וו' מס' מאפיי צויבן, נומס יאנטס זטמבר כי סטטיס:

• 8987 •

מצורת רוד

פ' ראה שיבת פון די משבחות פון די לויים אונן
ה' ד' טען פון אלישיב מה שיבת פון דיאו וויזיר אונן יוחנן
אונן יושע בונקרמייל ואחריהם נזקם למלוא אונן וויזיר ע
שר הראשי אבותה והבאים אונן ג'יוען אוון נישריבן
פר' פישר שטהיין זעגן אונן ג'יוען דר גוטליבר פון קומט
אונן וויזיר מומזרום וס דוד הפליך דר גוטליבר פון קומט
וישאפט דאס דיו לויים זעגן גאט לובין מיטוי
פישר לעפת פישר אין משבר אוין ג'יוען צו אונגן
דעם אונדרין משקר: (כח) פניה אונן מהנה אונן
בקוקה אונן עובדיה אונן משלום אונן טולסן אונן
עקוב שומרים שומרים משבר דיא האבען ג'יתט דיא
טוערין פון דעם בית הקקדש אין וויזר משבר בי
דר שועעלן פון די טוערן: (כט) אלה בשי יקס דיא
העדים יעד פישטהיין ג'יוען אונן דעם פון דרבני
דר אונגן זעגן ג'יוען טווער הייטערס אונן די טעג פון
ויקס בון ישען זעגן וויזקן יי' פון וויזקה אונן אונן
דר טעג פון חומרי דעם הואר אונן עריא הפליך דר

בְּיִמְיוֹקִים בָּנוּ יְשֻׁעַ בְּרוּזָק וּבִימֵי נְחִמָּה הַפְּרָה
וְעֶזְרָא הַכֹּן הַסּוּפֵר: ט וּבְחַנְבָּת חֹמֶת יְרוּשָׁלָם
בְּקַשׁ אֲתִידָה לַיִם מִלְּמָקוֹם תָּם לְהַבִּיאם
לִירוּשָׁלָם לְעֵשֶׂת חַנְפָּה וִישְׁמָחָה וּבְתוֹדוֹת וּבְשִׁיר
מְצֻלָּתִים נְבָלִים וּבְכָנְרוֹת: י וּוַיַּאֲסַפֵּוּ בְנֵי הַמְּשֻׁרְרִים
וּמִן-הַכֹּר סְבִיבּוֹת יְרוּשָׁלָם וּמִן-הַצְּרִי גַּטְפָּתִי:
יט וּמִבֵּית הַגָּלָל וּמִשְׁדּוֹת גַּבּוּ וּעוֹזְמוֹת כִּי הַצְּרִים
בָּנוּ לָהֶם הַמְּשֻׁרְרִים סְבִיבּוֹת יְרוּשָׁלָם: י וַיַּהְרֹ
הַבְּדָנִים וְהַלְּוִים וַיַּהְרֹ אֲתִיהָעָם וְאֲתִיהָשְׁעָרִים
וְאֲתִידָחֹמָה: יא וְאַעֲלָה אֲתִישָׁרִי יְהוּדָה מֵעַל
לְחֹמֶת וְאַעֲמִידָה שְׁתִי תֹודָת גְּדוֹלָת וְתַהֲלָכָת

ל' ט

רשות

וְהַחֲמָה. צָלֵן תָּסִיא מוֹמָהָךְ בְּנֵי : (א) מַעַל
לְחֻמָּה. שָׁקַדְתָּ אֶת קָרְבָּן וְלֶגֶלֶת בְּפִירִים וְכַיִן וְהַכְּבִישׁ
וְכַיִלְשׁ עַם שְׂתִּים תְּדוּרָתָם פְּכַבְּבָנָה נְשִׁיר קָלָן כְּמַפְרָטָם צְמַמְכָתָם
צְמַעַשְׂתָּם כְּלֵי לְקַדְּךָ תְּהַכְּעֵיר : שְׁרֵי תְּוֹרוֹתָם. צְמַעַמְיָה
בְּרַחַב שְׁיָה

וְאַתָּה

(ה') ואummerה שרי תורות. קרלו כו' כי כס מעמידין להנחות כס וכס הומוריס צר צל חודש: ותדרונות. כס מל מקהל חמימות אל וגאות מעין כל וגוטס חמימות ר' נג

גָּמָן

וכס ארומות ירושלים אונן פון פינד רעם הופון נטפורה;
 (בג') פיבריה הניגאל אונן פון ג'קל אונן פון דרי פעלראעד
 פון גבע אונן עוטותי חצ'יז'נו' ווארום הריף האבן
 זוק ג'ובויטם דרי קשדריטם אודם ירושלים צוא' ויזין
 אונן זו': (ג') ג'ופטו אונן דרי פה'זיטם אונן לוי'ם האבען
 זיך ג'ירינוייטם אונן דר' נאך ג'ופטו האבן זיך ג'ירינוייט
 דס פאלק אונן דרי טווערין אונן דרי מושער פון ירושלים
 זס ק'רין טומאה' נאל גנט' זיין דראטן און שפאטן;
 (ה') אונללה און שא'ה'זורה אונן איה' בחמלה האב או'
 ניבראקטם דרי תארון פון שא'קט' הרוזה פון איבער דר' פלאין
 סופר: (כו) ובונחנה חומרת וירושלים אונן און מען האט
 נימאכט דעם חנוגה פון דעם מונגר פון ירושלים
 בקשו את הלוי'ם קט מען ג'ווכט דרי לוי'ם מען זאל' וי'
 געמען פון אלע זיענע ערטרער זו ברעגען זי' ק'רין
 ירושלים לעשות חנכה' זי' זאלן מאכען דעם חנוגה
 פון דעם מושער מיט שוקחה אונן מיט לובונג פאר
 גאט אונן מיט זיאנג פון דרי פלי' זמר בצלחים אונן
 גבל'ם אונן ק'נאות: (כח) וואנטז נבי המשדרים אונן
 זי' זעגען אונן ג'ינאמיט' ג'ווארין דרי זינגערטס פון
 ירושלים אונן זונכט' מביבות ירושלים אונן פון דעם פלאין

טומאס

לִימֵן מַעַל לְחוֹמָה לְשַׁעַר הַאֲשֶׁר : י' וַיָּקֹם
אַחֲרֵיכֶם הַשְׁעִיר וַחַצִּי שְׂרִיר יְהוָה : י' וְעַזְרִיה עֹזָר
וּמְשֻׁלָּם : י' יְהוָה וּבְנֵימָן וּשְׁמַעְיָה וּרְמִיה :
י' וּמְבָנֵי הַפְּהָנִים בְּחַצְצָרוֹת זְכִירִיה בָּנֵי נְגָהָן בֶּן
שְׁמַעְיָה בָּנֵי מְתָנִיה בָּנֵי מִיכִיה בָּנֵי יוֹזְבֹּר בָּנֵי אַסְפָּה :
י' וְאַחֲיו שְׁמַעְיָה וְעֹזָרָאֵל מַלְלִי גָּלְלִי מַעַי נְתָנָאֵל
וְיְהוָה רָנַנִי בְּכָלִי שִׁיר דָוִיד אִישָׁאֵלִים עֹזָרָא
הַסּוֹפֵר לְפָנֵיכֶם : י' וְעַל שַׁעַר הָעֵין וְנָגָדָם עַל עַל
מַעֲלוֹת עִיר דָוִיד בְּמַעַלָה לְחוֹמָה מַעַל לְבִתְהַדֵּד

רשות יהודא כל מחס ולמס קריי תודה: ותודה לוכבותה לימיין. **רשות** הרים צל וכרכיה היכן: (**לו**) ועל שער העין, פְּנֵי צָמָר
ויכלהר ימלוך מן קער כדי לאובכה כלכו נגד ימיין: **רשות** גני בלבטו שבכחות שער דוד והותם מעלה קיו' קון קומוס:
רשות יהודא ובנימין. צי סratio היה: (**לו**) ואחורי. מסמר העין לממנות שער דוד והותם מעלה קיו' קון קומוס:
רשות ארן ערגרא **רשות** פגניה שי

ראבג'ן גזענאותו צול נאלהן דאס (וכס קולרואה"ט נטל"ס) וטלטס צעלן נטעניא לה סאי' אודס : (לה) ומפני האיליגים צהנו'ת. כן זומח כתה'ה בטי'ו'ו כהניטס מוקיעס צהנו'ת עט זמחי הצלמים וכוחות צומת עט צער הצלמים עט בס' זום זומח ממעני מינם לופטלס : (לה) צעל שי הוו השם'ה'ים. כהה הפקון וזה טעnis לאודום לא' ימכן ומי'נו'ין דצ'יז'יס פאס מגנומים על ליטס מאורה איז'ן מושב'ה בור

מִזְרָחַ צָיוֹן (ב') וְגַם בַּעֲלָה צָיוֹן כְּמוֹ לֵפִי וְלֹא :

נֶגֶלְתָּנוּ מִן מִנְמָךְ כְּמַתְּהָרָה לְלֹא עַל וְכֵן יְמִינֵינוּ מִן כְּפָרָה
לְקַשָּׁה : הַמְּלָכָה תְּמִימָה, תְּמִימָה אֲבָבָלָן דָּבָר שָׂרָה לֹא כְּפָרָה : בַּעַל
חַדְרָה . כְּמַעַשְׂךְ אָמָן גַּם קְמֻמָּה כְּוִידָה וְכֵן וְעַמְּנָעָם נְפִילָה בְּשָׁר בְּלָבָבָם : (ב') אֲחַדִּים , נְגִירָה כְּמַעַשְׂךְ אָמָן
לְמַעַמְּלָת הַזָּרָה : (ב') וְזִוְּרוֹת וְנוּ נְפִילָה בְּמִזְמָרָה שִׁיר כְּמַעַשְׂךְ אָמָן כְּמַעַשְׂךְ אָמָן
בְּכִינָה, בְּלֹא אֲחַדִּים, בְּלֹא כִּינָה : בְּכִלְבָּשׂ שָׂרָה רֹור, כְּמַעַל כְּלָל לְבָבָן : (ב') וְלֹא שָׂרָה הָעָן . וְמַעַל כְּמַעַשְׂךְ אָמָן גַּם
גַּם : (ב') וְגַם כְּלָל כְּמַעַשְׂךְ אָמָן : וְגַם כְּלָל כְּמַעַשְׂךְ אָמָן וְעַד
וְגַם : גַּם כְּלָל כְּמַעַשְׂךְ אָמָן : וְגַם כְּלָל כְּמַעַשְׂךְ אָמָן : וְגַם כְּלָל כְּמַעַשְׂךְ אָמָן :

פירוש ע"ט
 בזבוז פרון אופין ווינויג נאיצ'ריה שאיתורות נדולות אונ
 האב גישטעטלט צוועיא ברוטען פון הוהות
 בען זאל קיטוי או רום רינגן די שפאמט זו היילין
 זי ווילוקות ליפון מל' להופעה אונ זיינט זא אונ
 גיעווען אונ' דער רעלכער ייט פון דער מונרג ליער
 לאשפורה פאר רעם טווער וואס האט גיהיחסן שענ
 לאשפות : (לכ) זעל אתרהס אונ נאה דרי וויס האבן
 ייטראנדן דרי הודה איז גיאנגן הוועשיה אונ דראַב
 שאירין פון שקט והתקה : (לט) זוירה אונ ערורה אונ
 געררא אונ קשולם : (לד) זוירה אונ זוירה אונ
 גיגונטן אונ שמעעה אונ ריביה : (לה) זויבני הפליט
 החזצירות אונ פון דיא קיגנער פון דיא בהנים איז
 גיאנגן כיט טרומיטן זכירה בז'וינטן בז' שמעעה
 בז' פתניה בז' מיכאה בז' זויר בז' אקר : (לו) אחו
 אונ דיברים פון זקירה הפֿהן דיבינו שבעה וגוו

וְעַד שַׁעַר דָמִים מִוָרֶחֶת: לֹהֲתֹודַה הַשְׁנִית הַוּלָכָת
לְכֻאוֹאֵל וְאַנִי אַחֲרִיה וְחַצֵּי הָעָם מִעַל לְחוֹזָמָה מִעַל
לְמַגְדָּל הַפְּנוּרִים וְעַד הַחוֹזָמָה הַרְחַבָּה: יט' וּמִעַל
לְשַׁעַר אַפְרִים וּלְעַל-שַׁעַר הַיְשָׂנָה וּלְעַל-שַׁעַר הַדְּגִים
וּמַגְדָּל הַנְּגָאֵל וּמַגְדָּל הַפְּנִיאָה וְעַד שַׁעַר הַצָּאן וּמִדּוֹ
בְּשַׁעַר הַפִּטְרָה: וּוְתַעֲמֹרֶנה שְׁתֵּי הַתּוֹרֹת בְּבֵית
הָאֱלֹהִים וְאַנִי וְחַצֵּי הַפְּגָנִים עַמִּי: מ"א וְהַבְּדִינִים
אֱלֹיקִים מַעֲשֵׂיה מִגְמִין מִבְּיךָ אֱלֹעֲנִי זְבִירִיה
חַנְנִיה בְּחַצְצָרוֹת: מ"ב וְמַעֲשֵׂיה וְשְׁמַעְיָה וְאֱלֹעֲזָר
וְעִזְיוֹן הַחֲנָן וּמִלְכֵיה וְעִילָסּוּעָר וְיִשְׁמַעְיָה מִשְׁרָדִים
וַיְזִירָה הַפְּקִיד: מ"ז וַיַּבְחַן בַּיּוֹם הַהוּא וּבָחִים גְּדוּלִים

נ"א ועל תירא א' סביר יותר סכירין ועד רשי' (לה) והורודה החשנית ההולכת לתוכו. מודח להרתו (לט) ועמדו. בס כי עמודים צה'ל לילך יותר: (מ) שתי ההורות. סמכ'לו הותס נצ'ט'ק': (מג) בחוצ'ר'ות. סקירה בvisa מכתבת סימה סלכ'ה ננד חנינה בvisa ולן ט להר' או ואנו אהיה. המי קיינו סול'ה קדרה בלא תדרכ': ס' מוקען מוקן זממתן:

הו ווי פען הט ווי אריין גיטראגן אַהֲרִין יאניג'וועז
הקסיגיס צי' אונ איך נחטעה בון גינאנגען אונ דיא
העלטט האונ זענונג ניגאנגען סיט טיר: (מג) והפחים
אונ דיפֿהָנְסֶם דְּהָיָנוּ אַלְקִים מְשֻׁחָמְנִים פְּכִיה
אליעני נוריה חנינה דיא האען גִּבְּלָאוּן מִיט
טרומפיטן פְּחָמֶת שְׂמָחָה: (מב) וְשִׁיחָה אֹנוֹ מְשֻׁחָה
אונ שְׂמִינָה אֹנוֹ אַלְעָדָר אֹנוֹ עַזְוָן הַדּוֹחָן אֹנוֹ
פלְכִּיה אֹנוֹ עַזְילָם אֹנוֹ עַזְרָעָן זְיוּעָן זְיוּעָרָם
וְשִׁפְשִׁיעָה הַשְׁׁרוּרִים אֹנוֹ דֵי זְיוּגָעָרָם האַבְּזָן זַיְדָן גַּלְאָאת
הערין אֹנוֹ וְרִירָה אַזְיְזָעָן בְּמוֹהָה אַבְּעָר וְזָיא:
(מנ) ווּבְחוֹבָם הַהְוָא אֹנוֹ זַיְדָעָן גִּיבְּלָעָט אַז
זַיְעָן גִּיבְּלָעָן שְׁמִינִי דַּזְוִי הַגּוֹדָת אַז נָאָט
פְּרָוָשׁ עַל הַוְּרָה נָאָזָרָה אָז נְחַמְּדָה בִּין גַּנְגָּן
בְּאָךְ דָּעָר הַוְּרָה פְּצִיזָה אָז אַיִן הַאֲלָב פְּאָלָק אָז
גַּנְגָּן אַיִינָן אוֹפְּרָד מַוְעָר פְּנִין פְּרָעָם מַוְעָר
מְגַרְלָה הַגְּנוּרִים אֹנוֹ בְּזִי דָעָר בְּרִיטְמָעָר מַוְעָר:
(טט) וּבְלִיבְּרָא אַפְּרִים זַיְדָה אָז פְּרָעָם טְוִיעָר שְׁנִיר
אַפְּרִים אָז שְׁנִיר הַיְשָׁנָה אָז שְׁנִיר הַרְגִּים אָז
מְגַרְלָה חָנָאָל אָז שְׁנִיר הַסְּמָה נְעָנָן זַיְגָּאנָן
זְוִיד שְׁנִיר הַזָּאָן בְּזִי דָעָם טְוִיעָר שְׁנִיר הַזָּאָן זְוִיד
הַבְּפָרָה אָז זַיְגָּאנִיכְּלָבָן שְׁמִינִי אַז דָעָם מַוְעָר שְׁנִיר
הַפְּמָרָה: (כט) וְבְזִוְּדוֹה שְׁנִיר הַהְוָדָות בְּבִתְּהַלְּמָדָן אָז
זַיְעָן גִּיבְּלָעָן שְׁמִינִי דַּזְוִי הַגּוֹדָת אַז נָאָט

וַיִּשְׁמֹחֵו כִּי הָאֱלֹהִים שֶׁמֶחֶם שְׁמָחָה גְּדוֹלָה וְגַם
הַגְּנִישִׁים וְהַילְּדִים שֶׁמֶחֶם שְׁמָחָה וְתִשְׁמַע שְׁמָחָת יְרוּשָׁלָם.
מִרְחֹזָק: ט וַיַּפְקֹדוּ בַּיּוֹם הַהוּא אֲנָשִׁים עַל-הַנְּשָׁבּוֹת
לְאַוְצָרוֹת לְתִרְחֹמוֹת לְרָאשֵׁית וְלִמְעָשָׂרוֹת לְבָנָים
בְּהָם לְשָׁדֵי הָעָרִים מִנְאֹות הַתּוֹרָה לְכָהָנים וּלְלוּיִם
כִּי שְׁמָחָת יְהֻדָּה עַל-הַכְּהֻנִּים וּעַל-הַלוּיִם הַעֲמָדִים:
מִה וַיִּשְׁמֹרוּ מִשְׁמָרָת אֱלֹהִים וּמִשְׁמָרָת הַטְּהָרָה
וְהַמִּשְׁרָדִים וְהַשְּׁעָרִים בְּמִצּוֹת הַיּוֹד שְׁלָמָה בָּנוֹ:
ט בְּרִיבִּימִי דָּיִד וְאַסְף מִקְדָּם רַאשֵּׁי הַמִּשְׁרָדִים

סנהת שי ארכ' נורא
קפטן בובי נט'ל' בא-מלת ד' בעטס ראש קרי רישיון ושייר
(מד') ויפקרו. ל' **תקנות** והשכבות. לו' **קלסיות** היין טולקין ציילס: מנגנות. כמו מעת: **לכלהנים** פג' **נית להמקה** לכנים בהר. וכלהון קלסיות ולשלים. כהיס קו' ומולס לרוחו נקס וללאום רלהו' **טוניסים** כל מהוניס סל' כלאים ולויים ומקס' לס': העותדים. ומכםיס סס' פלי' רקודים כריך כו'מ'

ירק בעבורות הגנון וטיח כה"ז קהילתיות נפוצות בקרבן הקריים: (מו) כי בימי דוד ואסף מקרם.

מאותה בר בז' צורות ציון נקבעו מושגים: (ב') ופ' קווים או גלגולים (כ' וט' פאות ה' אל'ם). (ג') מושגים דומים נקבעו מושגים דומים (א' וט' פאות ה' אל'ם). (ד') מושגים דומים נקבעו מושגים דומים (א' וט' פאות ה' אל'ם). (ה') מושגים דומים נקבעו מושגים דומים (א' וט' פאות ה' אל'ם).

(ה'ג) חנשותם, כמו בלאקוט: מנאת מתהום ומלך כבש ולבון מנות (ה'ג) יוסקו. פון מונטן: נוכדים עלי פאלקון: פאלקון עלי כהומתום וועלן קריה-ה'ת ו-וילן ה'ה'לן ו-וילן אנטרכטום:

דו' פהנים אונ' לויים דס עזנן די פרומות ומועלות דעדים צאיינען טאג פירל ארבנות אוון האבען וויך ניפיריטס כי האילטס שלחט ווארום גאנט הטען יי' דער פרפריד אין גראע פרייד זיס התנשא אונ' די נויבער אוון די ניפיריט ותשי' שפט רישאלים אונ' קינגדר האבן עין אונ' ווארטן גיעעהט דיא פרייד פון רוראלס ביז פון וויטמן (ס"ר) ופקורי ביוט אוון די האבן אוון גינזען אין דעם דאייגו טאג מאן זי' זי' האבן אוון גינזען אין דעם דאייגו טאג מאן פשיטה לאלהט אונדר פהיט האנטיג'היט דס היטונג פון זי' עיר גאנט אונ' דעם היטונג פון מהרה והטהורות והטהורות אונ' די לויים דיא ווינגערט אונ' דיא מועעד דהטערס ווועס די וויהה קטע גיטמייקון פון נאל געבן צ'ה קהונת ווועס די וויהה קטע גיטמייקון פון נאל געבן צ'

וַיִּשְׂרֹאֵל תָּהֲלָה וְהַזָּהָת לְאֱלֹהִים: וַיַּבְلִי יִשְׂרָאֵל בְּיַמִּי
וּרְبָּבֶל וּבְיַמִּי נְחַמֵּיה נָתְנִים מְנוּזָת הַמִּשְׁרָרִים
וְהַשְׁעָרִים דְּבָרִים בְּיוֹםוּ וּמִקְדְּשִׁים לְלֹיִם וְהַלּוּיִם
מִקְדְּשִׁים לְבָנֵי אַהֲרֹן: יג א בַּיּוֹם הַהִיא נִקְרָא בְּסֶפֶר
מֹשֶׁה בְּאָזְנוֹ הָעָם וּנְמָצָא בְּרֹטוֹב בּוֹ אֲשֶׁר לְאַיִּבוֹא
עַמְּנִי וּמוֹאָבִי בְּקַרְתַּל הָאֱלֹהִים עַד-עוֹלָם: י'כ' לֹא
קָרְדוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלֹחֶם וּבְמִים וַיַּשְׁבַּר עַלְיוֹ

אלה

בתירות וסודיות: (טן) מניות. כמו מניות : **ומקדישות לחולום**. וכי נוגנис קמעאל לג'ויס וכיו גוטלייס מעארן נומעאל גוניגנס לילגאנס :

אנו עוזרא

כלומר על מונחים תקניים מטוריים מתקדם יג' (ב') טמי. במתוך מהויקס כוכ' ולו' ומש בעקבות מאסוטה מטוריים מתקדים:

דָּבָר

טצדקה ריד

הסבב מלחמות אדריאנופוליס נתקה נס: דרי, ים, ביזנטו. ובדרכיו היוו זיהו המושדים וטוו עליון נס: קאנון, פלופון, אנטינוקה, אנטוליה, ומוקדשים. ס. פיו מגדירם

יב (ט) ביום התניא. יוציא דקון מה סוכנות: אשר לא יבוא וגו'. על רקען נרiles ממכהן כס: (ט) לא קדמו.

בנין אוו ווֹ דָר נְבָלֵן אֲנֵן וּן שְׁלָמָה הַאֲתָיֶן (ט) לא יְאַבֵּג מִכְוָאָבָג וְגַרְוִוְשְׁבָוָר קְזִין אוֹת בְּלָעָם וּנוֹיְנְבָוָךְ אַפְּנֵינָה אַת הַהְבָּה לְרַכְבָּה. עַדְעַ פָּסְקָן וְאַבָּס אַגְּמָן גַּרְגְּבוֹאָב גַּוְגָּאָטָן; (טט) בְּגַיְוִוְיָה בְּעַנְאָב אַ�וּ בְּמַעְגָּן פָּנוּ

בדור אונס אַפְּפָן לְאַגְּן אַנְעָן דִּילְגָּם גִּוּעָן רָאֵשׁ הַבְּשָׂרָתָן דַּי הַעֲכָסָתָן וְגַנְגָּרָתָן וְשַׁר הַהָּלָה וְהַזְּוֹרָה

לאלהיים אונר דוד או נאך האבן גימבאת שירם
אל צוינן דיוין. אונר קיבתך אונר פאנקערס דז'יללה פון
ה. צי אונפער. דראטן מיר וויטן זו גוט דערץיגלט דאס צער
אונר פאנקער אונר בוראווא אוא אמא (כו) וככל ישראל

אונג בָּל וּשְׁרָאֵל אַיִן דָּרְמָע פָּנָו וּרְכָבָל אֹונָ אַיִן רִי
פְּנֵי זְנוּזָנוּ וְהַמְּלֵאָה הַעֲלֵיתָה יְהֻדָּה וְיְהֻדָּה וְיְהֻדָּה וְיְהֻדָּה

פָּגַן פָּרָן נְחַבֵּה רַאֲבָעָן וַיַּגְּבַעַן וְיִגְּבַעַן וְסִכְנָה וְסִכְנָה לְאַפְעָן בְּיַהֲעַלְתָּן צֹא דִי יַנְגַּרְעָם אָוֹן זָו דִי טַוְגָּר

ההיטרים דבר יום ביטוי רם אין מחייב גיווארען
האבן זי גראונט אין דעם עאליבן מאן וטערישס זיין

אגן זכי הנקן נהיה לילית וווער מעשר זוי ואכן אים גבעוואו או בוועדים אונגעדי לויום האבעו נהיליגנט

וְבַתְּרוֹבָה כִּי-בְּגֻבְרָה בְּגֻבְרָה

יג (א) ביום הבהרה נפרק בפרק פשה איזן רעם דראונגןן צדר קפודר גאנט ננגיינן אוניג איזטראונגןן. ווילע ער איזן גיעגען אנטראנטערלעט זונגען. אוין ער גאלד גאנטראנטערלעט זונגען.

מזה און דרי אוינערין פון דאס פאליך ווונציא חביב בו
טאג און וויראן גלויינט און דער תורה פון

אנט און ווֹאַרְיָן גִּיפָּעָן גִּישָּׁרְבֶּן דָּרְגִּינְזָן דָּאָס
קיינְיאָר פָּנָן עֲמָנוֹן אָונְ מְאָכָּל נְאָמָּר קְרָבוֹתָן אָנוֹ נְאָמָּה אַיִּינְן ; (ב) בְּ לְאָרְפָּא אָמְבָּנִי

ישאל ווילוי יי' האן גיט נפערערט דיבּוּן וויאאל מיט ברוט אונט קיט וואקר בשעת אווי זעען אראט גיגאנטן פון ערנאוויל זילט אנט לאטן בללו אונט בער מלך עם מאבר האמאזונס אונט וויאאל רעדן

三

בצל כלא בלה אה רשיי ווועוועה

יג (ג) כל ערב. כל הערופות הטעומות¹, כמו ונס עריך רג עליה הותס (כינויו: (ר) ולפניהםהו. ומוקדם לפני: קרוב לטווביה. פלתו חילצון הרכנן היה קרוב

ג

טוויסת סיה ממעון נושא כהן קדש (ב' יט': א) (ו') בְּגַעֲלָתֵךְ יְמִינֶךָ בְּלֹא יְמִינֶךָ תְּכַסֵּךְ (ז') קָרְבָּן לְזִוְיָה, הַכָּא

מצודה ציון פזורה בר

שְׁלָשִׁים וּשְׁלֹתִים לְאַרְתֵּחַשְׁפְּתָא מֶלֶךְ בְּבָל בְּאַרְתִּי
אַלְדָמְלָה וְלִקְזִיןִים נְשָׁאָלָתִי מִזְהָמָלָה: יוֹאָבוֹא
לְיְרוּשָׁלָם וְאַבְנָה בְּרֻעָה אֲשֶׁר עָשָׂה אַלְיִשְׁבָּב
לְטוּבָה לְעִשּׂוֹת לוֹ נְשָׁבָה בְּחַצְרֵי בֵּית הָאֱלֹהִים:
יְוִרְעָעַלְיָה מַאֲדָר וְאַשְׁלִיבָה אַתְּכָלְכָלִי בֵּית יְטוּבָה
הַחַיִּין מִזְהָלְשָׁבָה: ט וְאָמָרָה וְיִתְהַרְוּ הַלְשָׁכּוֹת
וְאַשְׁבָּה שֶׁם כָּלִי בֵּית הָאֱלֹהִים אַתְּהָמְנָה
וְהַלְבָנָה: וְאַדְעָה כִּימְנוֹת הַלוּיִם לֹא נְתַנָּה

הנגן מלחנאי לירבך רשות ויבורכו נגנו ואורה תרבותית נציגת (ט) ואורה. גויה לעכבר ויטקו סלככות וגנו : (א) מנויות. מנות לא נרגנה. סלן נתנו יטראלה סס נשאלתי. סיון לי רשות עלות לירובך ולמזרען : (ב)

אבן עורא בלבכתו של טויה היה קמיס הגלריים (ט' מניות קמן ופסלי סדרה ח' בסוף המאה ה-19) (ט' קמליטס מה שנות ה-20). נזוק האפס לחת להב: לא נהנה. נל' מלהת יינדר ולבננה. שם' שצוחן האפס הול' לאבכה והזבינה מוכחה ז' קמ' גומילה וכובכיה ז' קמ' מס' וממד גול' ובמלה כה' קמ' ט' וכן צפאליס כ"ג מוריוקים (ט' מושם סליטס גול' נטה). כן במל' נטולני נטולני מה

מירוש ע"ט משליכם

ואנו אך האב ראם ניווארפן פון רער לשקה אלע הו כלום פון טוביה אוף דראנס ארום : (ט) ואורה וויסחו הילזטונו אונך האב נאכט בען נאלריגיןן דיא לשבות ואיזיכה שס כל' ביט האלזים אונך האב אום זיקערט אונין די בלטס פון גאטס הו אונך דיא מלחאה אונך דעם ווירעה : (ט) ואורה כי ביטו הילוט לא רבעה אונך האב ניווארפקט דס די פקונטה פון די לוייט זענבען גיט גווארין אונך דראום ווירעה אש צ'דרו זענבי זיא אנטאלפין איטליךער מאן צוא ייון פעדרא לייט אונך די זענבער וויס טאנן די

ויברכו איש־לשדו הלוים והמשרים עשי
המלאה: יא ואטיבת את־המנים ואמרה מזע
נעוב בית־האללים ואקבצים ואעדם על־עמדם:
יב כל־ידורה הביאו מעשר הדגון והתרושחה־צדר
לאוצרות: י ואוצרה על־אוצרות שלמיה הפטן
וצדוק הכהן ופדייה מני־הלוים ועל־ידם הגנו בון
זבור בזמנתניהם כי נאמנים נחשבו ועליהם לחלק
לإخיהם: י' כרהי־כי אלהי על־יזאת ואלה־חטפה
חסדי אשר עשית בבית אלהי ובמושביו:
טו בימים ההם ראתי ביהודה וברכים פתו

בשבה רשי' קצ' בו'ק בכתנו' ועל כן נרשו וככלו לאם נסח ונהג בטהול מתנותינו' מות' הכהנים ולבעלי' הכהנים ולבני' הכהנים על מומרתת גענאותם וכלו' קי' מסקיס לכלק' כענאותם: (יא) ואקבצם. קנטוי' יערלן קו' מאילס' להס' בס' מות'ם: (יג) בינאנמי'.

ג' נסח נסח מ"ט: ומסדרליות. וכן נסח מ"ט: ומקבץ. י"ט: כי תמלת מיהדותמן כרכות וגס מנויות: (ג') ואוצרה. **ו' נאקב'ם** ומכור פמ'זוקים קלפני כבוי זחלים וכן סג'ה כמ'ם. טועל גדור מן חולאות וכוטנס הפקלתי גדור עלייכ': נסח מ"ט: נסח מ"ט: נסח מ"ט: י' (ג') מאנך. ס"ג'ן' כבוי' לאנו'ו ג'ם' ס' פמ'זוקים וככבר נסח מ"ט: טענן על מטה'לנו ג'ט'ן י'': וט'ינר נט'ו'ז'ו. וכן נס' ה' נס' דנט'ה' צ'ו'ז'ו'ז'

טראנדת ציון

בכל אאה פון דעם קיט הפקרש: (יא) ואירכה את
ההנוגדים האב איך מיר ניקירגש קויט די רהארן אויג
הדאָב נאָנט וואָרום איז נאָסס הווע פר לאָט גוּאָן
וואָקָאנְז וואָרְטָען זיל פֿידָס אָזָק האָב אַיִן גַּאנְפַֿלְט
זַיְעַדְעַס אָזָלְס אָזָן האָב זי ווּידָע גַּאנְפַֿלְט
לְזַיְעַדְעַס אָזָלְס אָזָן האָב זי ווּידָע גַּאנְפַֿלְט
חַקְרִים וּסְמִינְיָה וּבְמַשְׁרָבוֹי אָזָן פַֿרְיַע
אַיִן נַיְעַדְעַס אָזָלְס אָזָן פַֿרְיַע
טַעַג האָב אוּז נַחֲמֵיה גַּוְעַן אָזָלְס יְהֻודָה דֶּס
דייא ישְׂרָאֵל האָכִין גַּמְרָעָן קַעַלְטָר אָס שְׁתָת
וּסְבִּיאִים הַיּוֹתָט אָזָן האָכִין גַּיְרָאָבְט די גַּאֲרָבְּן פֿון
הַכְּוֹ�הָ פֿון די פְּעַלְעָר אָזָן זַי אָזָק גַּלְאָרְדִין
אָזָק די אַיְזְלָעָן וּזְפִּין גַּבְּרִים אָזָן אָזָק גַּוְיִן
טַרְוָבְּן אָזָן פַֿיְגָן אָזָן אָלְעַט פְּשָׂוֹתָהָ דָּאָבְּן זַי אָזָק
גַּאֲרָן

**בשְׁבָת וּמִבְּיאִים הַעֲרָמוֹת וּוּמָסִים עַל־הַחֲמָרִים
וְאַפְּיַיִן עֲנָבִים וְתַאֲגִים וּכֶלֶבֶשָׂא וּמִבְּיאִים יְרוֹשָׁלָם
בַּיּוֹם הַשְּׁבָת וְאַעֲד בַּיּוֹם מִכְרָם צִיד : ט וְהַצְּרִים
יִשְׁבּוּ בָהּ מִבְּיאִים דָאָג וּכֶלֶמֶר וּמוֹכְרִים בַשְּׁבָת
לְבָנֵי יְהוּדָה וּבֵירָאָלָם : י וְאַרְבִּיבָה אֶת חָרֵי יְהוּדָה
וְאָמְרָה לָהּ מִה־הָדָבָר הַדָּע רְחוּא אֲשֶׁר־אַתֶּם
עֲשִׂים וּמְחַלְלִים אֶת־יּוֹם הַשְּׁבָת : יי הַלֹּא כִּי עָשָׂו
אֲבָתֵיכֶם וַיָּבֹא אֱלֹהִינוּ עַלְיָנוּ אֶת כֶּלֶבֶשָׂה הַזֹּאת
וְעַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם מּוֹסִיףִים חָרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל
לְחַלֵּל אֶת־הַשְּׁבָת : יט וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צְלָלוּ שְׁעָרִי**

בגוי להלן כמה חנות ביעילות: (טו) הערמות. הלומות נכס יודס לזרק (כרה' ח' ה): (טו) והזוררים. סופרים כל תזוחה: ואעד. השילוחי נכס כל מעתות: ביום נס נור מכילוס דנס למכו: (יט) ויהי כאשר צללו. מברים ציד. כסין צזיו מוכרים מון ונוד. נס כמו ויתן כל זר נטו כל גלויות כל מרכז נצ' בערים צויתו לנגר מנה. אבן ערואת

מצורת רוד פגניות נשות (לטינית: *Sciurus vulgaris*) מיניים של רודת
פנאיים אוכלי-זרע ומטפסים על עצים: ואף אין
כזב: אונדר סרטיון צוט בילויו תוך כוונת בומבו-רור.
ל' – רודות ברזילאיות (או רודות אמריקאיות) קול קולו-רור. מינים
זהירות ורודות. מארסיאן או מר. רודות ברזילאיות
האות. לא כיוון גלן: בוטטים נמי. מל. כתלון כסוטן על
קצתם. קול קולו-רור. רודות אמריקאיות: (א) כה
קצתם. קול קולו-רור. רודות אמריקאיות: (ב) כה
קצתם. קול קולו-רור. רודות אמריקאיות: (ג) כה
קצתם. קול קולו-רור. רודות אמריקאיות: (ד) כה
קצתם. קול קולו-רור.

בגלאדרון אוֹפִי אַיּוֹלְין טָבָאִים יְוֹשָׁבִים בָּם הַשְׁבָּת
אוֹנֶן דָּקָן נִיבָּאָט קִיּוֹן רְוִישָׁוִם אֲמֵם שְׁבָּת אַזְּרִי
בָּם בְּבָסָם זִיד הַאָבָּא אַךְ נִחְמָה מִרְדָּה גִּיוֹעָן אַיִן
צַיְּ אַיִן רְעֵם פָּאָנוּס הַאָבָּא פָּר קְוּמְטָשְׁפִּיּוֹן (סְ)
סְיִינְטָמָע עָרָאָן אַיִן מַאֲרָק פָּאָן) (תוֹ) תְּזִידִים אָנוּ
דִּי סְוּחָרִים פָּוּן דָּרָר שְׁטָמָט צָרָעָן גִּיעָסָן אַיִן
יְוִשְׁלָמִים אָנוּ לְאַקְיָן נִיבָּאָט פִּישָׁ אָנוּ אַלְעָרְלִיא
פָּר קְוּפְּגָן וּוּרְסָם פְּצָבָה אָנוּ הַאָבָּעָן פָּר קְוּפְּטָאָס
שְׁבָּת צְרוּדִי בְּנֵי הוֹדָה אָנוּ אַיִן יְוִשְׁלָמִים (וְ) נְאַרְכָּה
תִּת חְוִי יְוֹהָה הַאָבָּא אַיִךְ נִחְמָה מִסְּדָרִינְטָט פִּיט

נְחָמִידָה יְגַ

ירושלים לפני השבת ואמרה ויגרו הדרות
ואמרה אשר לא יפתחם עד אחר השבת ומגעתי
העמדתי עליה שעריהם לאיבוא משא ביום
השבת: וילינו הרצלים ומבריכי כל-מمبر מחוץ
לירושלים פעם ושתיים: ואuidה בהם ואמרה
אליהם מהיע אתם לנים נגד החומה אסיתו ייד
אשר בכם מידי-העת היה לא בא שבת:
ובאמרה ללוים אשר יהוו מטהרים ובאים שמרים
השערם ל�建 את יום השבת גמיאות זכרה-לי
אליה וחוסה עלי ברב חסכה: ינש בימים ההם

עיי האבען צו גישלאקען דס נוער אט פשנ זע אשלח בעס אוב איר האזערה אויג האב ניאנט דס זוי ואלן ניט עפין וועט נאה איזי קאאל אוו מען וועל איז אין האנט שערען איזיך אונג צו שלאנגען איזיך זע העת ההי פונר צייט אונען זי שונ גיט ניקופן אום שבת:
ביב זאפרה לויים אונג איזה האב ניאנט צו דרי לויים מטען רטז זאילן זיך ריגינקון אונג אעלן קוטען מיטין דרי דס נוי זאילן דעם בית דמקש ערבע שבת פראיה בבי טויען פון דעם שטט זאומ איבער גיעגענט אום שבת דיא זי זאילן הריליגן דעם שטט יס זאומ אוק דס דיאונע סוכורום אונג די זום פר קופין אעללדי פר קופונג זענעק פיר פיין נאט אונג דר בארים דיך איבער מיר אzo זיך דריין פיל חדך איזו: (ביב) יס ביטיס קומז אונג דרא דאייגע טעג האב איז גיעעהן דיא דראב ניאנט צו זי גיארטס געבענט איז איבער גירביז.

רְאֵיתִי אֶת-יִהּוּדִים הַשִּׁיבוּ נְשִׁים אֲשֶׁר-זָדוֹת
עַמְּנִינָה מִזְאָבִיוֹת: יְיֻזְבֵּנֵי הַמִּחְצֵי מְדִבָּר אֲשֶׁר-זָדוֹת
וְאַנְסָמָנִים מִבְּקִירִים לְדִבָּר יִהּוּדִית וּבְלִשְׁׂוֹן עַם וְעַם:
כַּה וְאַרְבָּיב עַפְסָמָו אַקְלָלָסָו אַבָּה מִהְסָמָאנְגָשִׁים וְאַמְרָטָם
וְאַשְׁבִּיעָם בְּאֱלֹהִים אֲסִידָתָנוּ בְּנָתִיכָם לְבִנֵּיכָם
וְאַסְמָתָשָׁא מִבְּנָתֵיכָם לְבִנֵּיכָם וְלִכְמָם: יְהֹלוֹא עַל-
אֱלֹהָחַטָּא-שְׁלָמָה מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וּבְנוֹיִם הַרְבִּים לֹא-
הָיָה מֶלֶךְ בְּמִדְוָוָאָהָב לְאֱלֹהִיּוֹתָה וַיְתַנֵּהוּ אֱלֹהִים
מֶלֶךְ עַל-בְּלִיּוֹרָאֵל נִסְאֹתוֹ הַחַטְיאוֹתָן נְשִׁים
הַנְּכָרִיות: יְיֻזְבֵּנֵיכָם הַנְּשָׁמָע לְעַשְׂתָה אֶת-בְּלִדְרָעָה
בְּבוֹלָה

רשות נשימים. חז"ר נטהו להסכים כל עכומ"ז: (בד) חז"י ולוכנים: (בג) גם אותו החטיאו. כל שכן שחייב מדבר. ררכ"ה מגיל"ז, קו מדגרת ל' גודוזי' כתומות: חוטאך על ידי מנייכך כל פלעומ"ז וזהו סញריה כבמוה ולבם (כה) ואבה. נתתי לך מליקיות לכתוקחות כלומר טמאה מלך ירלה נמלה הצעקה לאוכניהם

אָבִ עֲזֹר מונחת שֵׁי
וככל שהוא כהירושלמי והעניש החרמתי וליתני:
(כ) וקח נס. קב' גמ' ז':
ואשביעם. לעס יונטלי נטלי התחון נס: (כ) ולכם הנשמע. תיכון טהו נפעל מונטהעל טין מלכרייט בעד
רְלַבְּג

מצורה דר' צוירה מצורה

הגדולה הזאת למעל באלתנו להשיב נשים
כבריות: כי ו מבני יודע בנו אלישיב הבחן הגדול
חתן לטעבלת החרני ואבריחו מעלי: נט זקרה
לهم אלהי על נאלי הבחנה וברית הבחנה והלוים:
וטהרתוں מבלנבר ואעמידה משמרות לכהנים
וללוים איש במלאתו: לאוקרבו העצים בעתים

ב' עזרה מילוי קיומם ותוקן קרכוב: (טט) והוא ר' הדר. נתה לתס' פלרטן לאנגלולס טון בכהונתו ונגולילס בכירית הכהונה והלויטים נקחמס נסיב נכירות: גאלוי הבהירונה. סס' כתוחר על טמקל קחול ימי נקיים ביבס כלהות פשיטות פשיטות רון גאנלז
ח' עזרה מילוי קיומם ותוקן קרכוב: (טט) והוא ר' הדר. נתה לתס' פלרטן לאנגלולס טון בכהונתו ונגולילס בכירית הכהונה והלויטים נקחמס נסיב נכירות: גאלוי הבהירונה. סס' כתוחר על טמקל קחול ימי נקיים ביבס כלהות פשיטות פשיטות רון גאנלז

גָּמְלֵי כטפס מותרים: (**לֹא**) ו**לִרְכֶּבֶן**. בעבור קרכן כטפס ספְּרָהִיטִי להכין הכהנים והלוים והעס נטמאים ונגעור בכנורות צוותיהם להכין לבתיהם ז' ו/or לילדי לטונגה: **חִשְׁלָת** ספר נחמתה **רַבְּגָן**

פרק ש' רשות ע"ט
 גם טנן גאר דיאגין ערוקסערעה צו פעלתישן
 איגענער גאט לחשיב נטעט נבריות צו בעצעין אין
 האקון זיך לוייט דרי בדורנה אונז געם ברית פון דער
 בעניר לבייער פון דיא קנדער פון זונדען גו אלישיב
 בדורנה אונז לוייניגנט פון אלע הידערן ואטען
 נחטיה קאָפּ ווי גויניגנט פון אלע הידערן ואטען
 אונז אַיגִינֶר פון דיא קנדער פון זונדען גו אלישיב
 קדול איז גיועען אין איזידס צואָה סְכָלֶט פון
 שפּוֹרְטָה אונז האָבּ נִשְׁטְעֵלָה הוֹתְוָגָן פון דרי בְּתָהִים
 אונז לויים אַימְלָכָעָן אין זיינ מְלָאָכָה: (א) יְקָרְבָּן
 הַזְּמָרָן דְּעַרְצָה הַיְהֹוּדִים וְאַבְרָהָם בְּנֵי האָבּ אַיִּה
 גְּזָעִים גְּפָעִים כְּסֻמְנָה אונז צום גְּגַעַדְוָגָן פון דיא
 זיינ פון זיינ אַוְעָק נִיפְרָקִין פון אַפְּ מִיר פון
 קְעָם זיינ זיינ אַוְעָק נִיפְרָקִין פון אַפְּ מִיר פון
 קְרָנוֹשָׁלִים: (בט) נְאַמֵּן חֲקָקָה וְכָה לְהָס אַלְגִּי גְּרָעָק

מַעֲשֵׂנוֹת וְלִבְפּוֹרִים זָכְרָה לְלִי אֱלֹהִים לְטוֹבָה:

תְּאֵן זָרָה לִי סְגָנָיוֹן יְהוָה :

הזהר

נגמר ונשלם ספר נחמיה. כל הנשמה תהלל יה

סכום פסוקי דערואָן חמייה ש' מאות ושמוניות ושמונה . וסימנו וכור יהוה הרפת עברך :
וחציו ובין עלייה הפנה : סדריו עשרה . וסימנו על הרגבה עלי לך מבשרא ציון :

ט' יס למערכת: ולבכורים. סיו מיפויים נכוויס נפרק חמד לכל דנור ודןר קנעתי זמו:
נשלם פירוש ספר נחמהה

רלטָג

מצוררת רוד
למה : ולכורות. קטעי נון ניכרים עד מתי כיilo פטנוליס (לג) מוטגנות. מיין כביה וכקיטוון כמו נחמת מונומיס ממליטם פלי רולאמס : כוחה לי. זוכם סומם לסתיך לי פטנוליס ; הפלטן גבר נחמתה.

חטלה ספר מומחה

בכאנ: שלם ביאור וזה הטער והיחס השלטוני בירח אדר שני של שנה חדשין ושתנה לרשות האלף החשי ליצירה. יתברך
ויתעליה יציר הכל אשר עירני ברוחמי וברוגח חדורי אל כל ברכה וחכלה א"מ:

הַמִּזְבֵּחַ